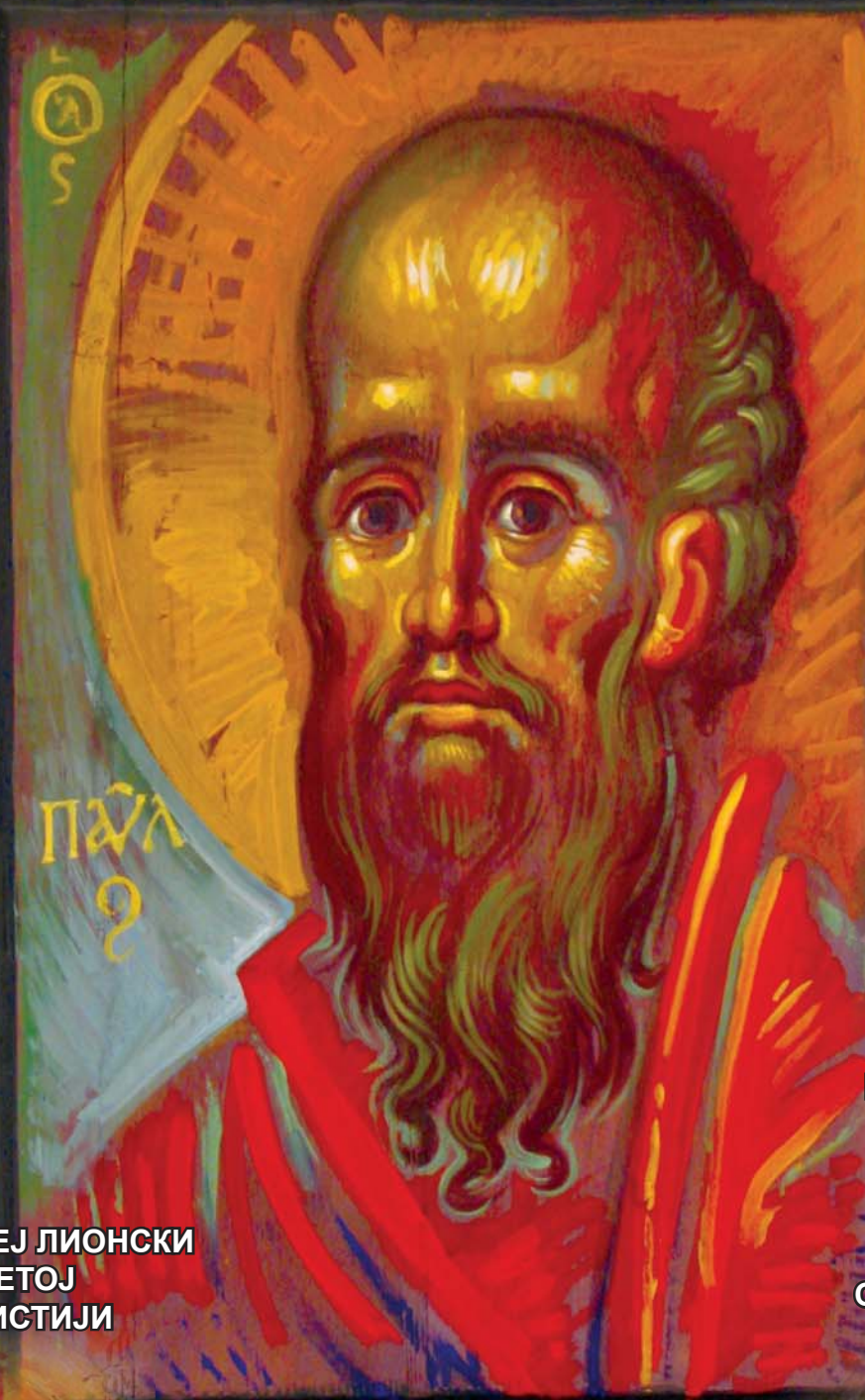

ИЗДАЊЕ ШУМАДНСКЕ ЕПАРХИЈЕ

Каленик

3 / 2007

www.eparhija-sumadijska.org.yu/Kalenic/casopis.html

Свети ИРИНЕЈ ЛИОНСКИ
О СВЕТОЈ
ЕВХАРИСТИЈИ

ОСВЕЋЕЊЕ ТЕМЕЉА
ЦРКВЕ У ТУЛЕЖИМА

ПРЕДАВАЊЕ ВЛАДИКЕ
ИГНАТИЈА У ТОПОЛИ

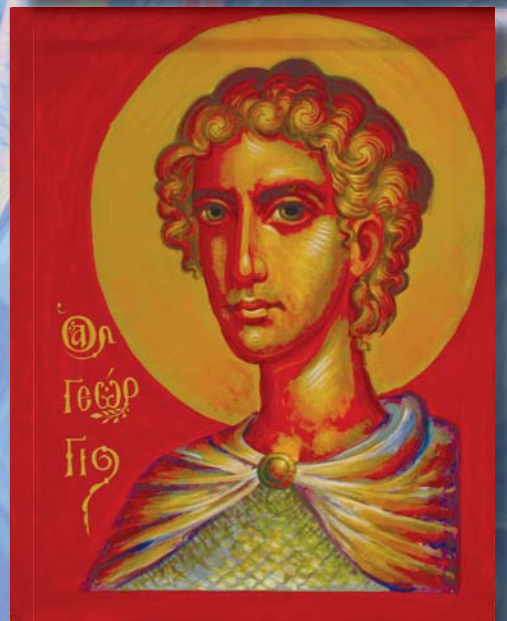
ИЗЛОЖБА ИКОНА И
СЛИКА ОЦА СТАМАТИСА
СКЛИРИСА

ГЕОРГИЈЕ
ФЛОРОВСКИ
- ЦРКВА - ТЕЛО
ЖИВОГА ХРИСТА

ПРАВОСЛАВНА ΓΑΜΕΡΗΙΑ

ΠΑΤΕΡ ΣΤΑΜΑΤΗΣ ΣΚΛΗΡΗΣ

Ο ΣΤΑΜΑΤΗΣ ΣΚΛΗΡΗΣ

ИЗДАЊЕ ШУМАДИЈСКЕ ЕПАРХИЈЕ КАЛЕНИК

Излази са
благоденом Његовог
преосвештенства
епископа шумадијског
Господина Јована

Година XXVIII
Број 3, (171), 2007.

Издавач
Српска православна
епархија шумадијска

Излази
шест пута годишње

Главни и одговорни уредник
Никола Миловић, јереј

*Заменик главног и
одговорног уредника*
Негослав Јованчевић

Редакција
Др Зоран Крстић, протојереј
- ставрофор
Милић Марковић, протојереј
Марко Митић, протојереј
Рајко Стефановић,
протојереј
Драган Икић, јереј
Небојша Младеновић, јереј
Гордана Јоцић
Владан Костадиновић

*Уредништво и
администрација*
“Каленик”
Владимира Роловића број 1,
34000 Крагујевац,
телефон 034 371-192
e-mail : kalenic@kg.sbb.co.yu

Тираж
3000 примерака

Дизајн и припрема
Дејан Манделц, иконописац

Штампа
БЕОШТАМПА, Београд

Протојереј Георгије Флоровски, Света Тајна Педесетнице.....	2
Свети Иринеј Лионски, <i>Света Евхаристија - правило вере и залог Васкрсења</i>	5
Освећење темеља цркве Светог Николаја у Тулежима.....	8
Епископ др Игнатије (Мидић), <i>Учествујући у Литургији исповедамо праву веру</i>	15
Сећање на проигумана хиландарског Мојсија (Ђоровића).....	20
Протојереј ставрофор професор др Зоран Крстић, <i>Основи социјалне концепције Руске Цркве</i>	21
Свети Теофан Затворник, <i>О неопходности поста</i>	23
Изложба оца Стаматиса Склириса, <i>Лицем к Лицу</i>	31
Изложба, <i>Руски сликари, вајари и архитекте у Крагујевцу 1920-1941</i>	36
Манастир Тресије - Колонија школе иконописа, мозаика и минијатуре.....	38
Предавање цетињског игумана Луке (Анића) у Аранђеловцу.....	39

Из летописа Шумадијске епархије
Промене у Шумадијској епархији
Служења, приједи и посете епископа шумадијског Г. Јована
Нове књиге :

- Радован Биговић, *Морнари неба*
- Епископ Атанасије (Јевтић), *Христос Нова Пасха*
- Антологија српске хришћанске приче, *Чесма воде живе*

Дечија страна

Насловна страна: “Свети Апостол Павле”, икона оца Стаматиса Склириса

ЦРКВА - ТЕЛО ЖИВОГА ХРИСТА

(Део из: *The Church: Her Nature And Task*, London 1948)

Христос Господ је једина Глава и једини Учитељ Цркве „на Које сва грађевина, складно спојена, расте у храм свети у Господу, у Кога се и ви заједно уграђујете у обиталиште Божије у Духу“ (Еф 2, 21-22)

на земљи, у свету који је већ испуњен и измирен са Богом у распетоме и васкрсломе Господу. Долази Царство Божије, јер Дух Свети и јесте Царство (Јн 16, 7). Али, „долазак“ Духа, зависи од „одласка“ Сина (Јн 16, 7). „Други Утешитељ“ силази да сведочи о Сину, да открије Његову славу и запечати Његову победу (15, 26; 16, 7, 14). Заиста, у Духу Светоме Сам прослављени Господ изнова долази, односно враћа се Својој пастви да би са њима обитавао заувек (15, 18, 28)... Педесетница је била мистично освештање, крштење целе Цркве (Дап 1, 5). Ово огњено крштење је свршио Господ, јер Он крштава *Духом Светим и огњем* (Мт 3, 11; Лк 3, 16). Он је ниспослао Духа од Оца, као залог, у наша срца. Дух Свети је Дух обновљења у Христу Исусу, „сила Христова“ (2 Кор 12, 9). Духом препознајемо и исповедамо да Исус јесте Господ (1 Кор 12, 3). Дело Духа у верујућима јесте управо у њиховом укључењу у Христа, њиховом крштењу у *једно тело* (12, 13), управо Тело Христово. Како вели свети Атанасије: „Напојавани Духом, ми пијемо Христа“. Јер – „Стена беше Христос“.

Хришћани се Духом Светим сједињују са Христом, сједињују се у Њему и образују се у Тело Његово. У *Једно Тело*, Тело Христово: ова изванредна аналогија коју свети апостол Павле користи, у разним контекстима, када описује тајну хришћанскога битовања, истовремено, јесте и најбоље сведочанство најдубљег опита Апостолске Цркве. То ни у ком случају није нека случајна слика, већ, пре, сажетак вере и опита. Основни нагласак светог апостола Павла је свагда на присутном јединству верујућих са Господом, на Његовом учество-

вању у Његовој пуноти. Као што је на то указао свети Јован Златоусти, у свом тумачењу Посланице Колошанима (3, 4), свети апостол Павле се, у својим посланицама, труди да покаже да верујући „заједниче у Христу у свему“ и „управо да би показао ово јединство, он говори о Глави и Телу“. Овај израз је, највероватније, био плод евхаристијског опита (1 Кор 10, 17) и био је намерно употребљен да би се изразило његово светотајинско значење. Црква Христова је једна у Евхаристији, јер Евхаристија јесте Сам Христос, и Он *светотајински* обитава у Цркви која јесте Тело Његово. Јер Црква заиста јесте тело, *организам* и то у много већој мери него што је друштво или удружење. И можда је управо појам „организам“ најбољи савремени превод речи „τὸ σῶμα“, у смислу у коме је ту реч употребљавао савети апостол Павле.

Штавише, Црква јесте *Тело Христово* и Његова „пунота“. Тело и пунота (τὸ σῶμα и τὸ πλήρωμα) – ова два појма су узајамно и тесно повезана у мисли светог апостола Павла, и узајамно се објашњавају: *Који јесте Тело Његово, пунота Онога Који све испуњава у свему* (Еф 1, 23). Црква јесте Тело Христово зато што она јесте Његово *употпуњење*. И свети Јован Златоусти управо у овом смислу преноси мисао светог апостола Павла: „Црква је *употпуњење* Христово на исти начин на који глава *употпуњује* тело, а тело се *употпуњује* главом“. Христос није сам. „Он је уготовио читав род људски да *следује* Њему, да се *приљубљује* Њему и да се *приброји* Његовој војсци.“ Свети Јован Златоусти даље настоји: „Погледајте, како он (свети апостол Павле) представља Христа као Онога Које су

трого говорећи, Месијанска заједница коју је сабрао Исус Христос, није још увек била Црква, пре Његовог Страдања и Васкрсења, пре него што је на њу било ниспослато „обећање Очево“, *када се обукла у силу с висине* и *када се крстила Духом Светим* (Лк 24, 49; Дап 1, 4-5) у Тајни Педесетнице. Пре него што се победа Крста открила у свеславном Васкрсењу, Црква је још увек била *sub umbraculo legis* („под сенком Закона“). Било је то још увек навечерје испуњења. Педесетница се збила да би посведочила и запечатилa победу Крста. „Сила са висине“ је ушла у историју. Заиста се открио и започео „нови еон“. И светотајински живот Цркве јесте управо *настављање Педесетнице*.

Силазак Светога Духа је био највише Откривење. Дух-Утешитељ, у „страшној и непојмивој тајни“ Педесетнице, једном и заувек, улази у свет у коме никада пре тога није присуствовао на начин на који сада започиње да обитава и пребива. На дан Педесетнице, преобилни извор Воде Живе почиње да вруја овде

неопходни сви Његови удови. То значи да ће Глава бити употпуњена тек онда када Тело буде употпуњено (усавршено), када будемо сви заједно, сједињени и узајамно повезани.“ Другим речима, Црква је продужење и “уптпуњење” Светога Ваплоћења или, тачније, ваплоћеног живог Сина, и свега онога што се нас ради збило, Крста, Гроба, тридневног Васкрсења, Вознесења на Небеса и Седења с десне стране (Молитва освештања Дарова из Литургије Светог Јована Златоустог).

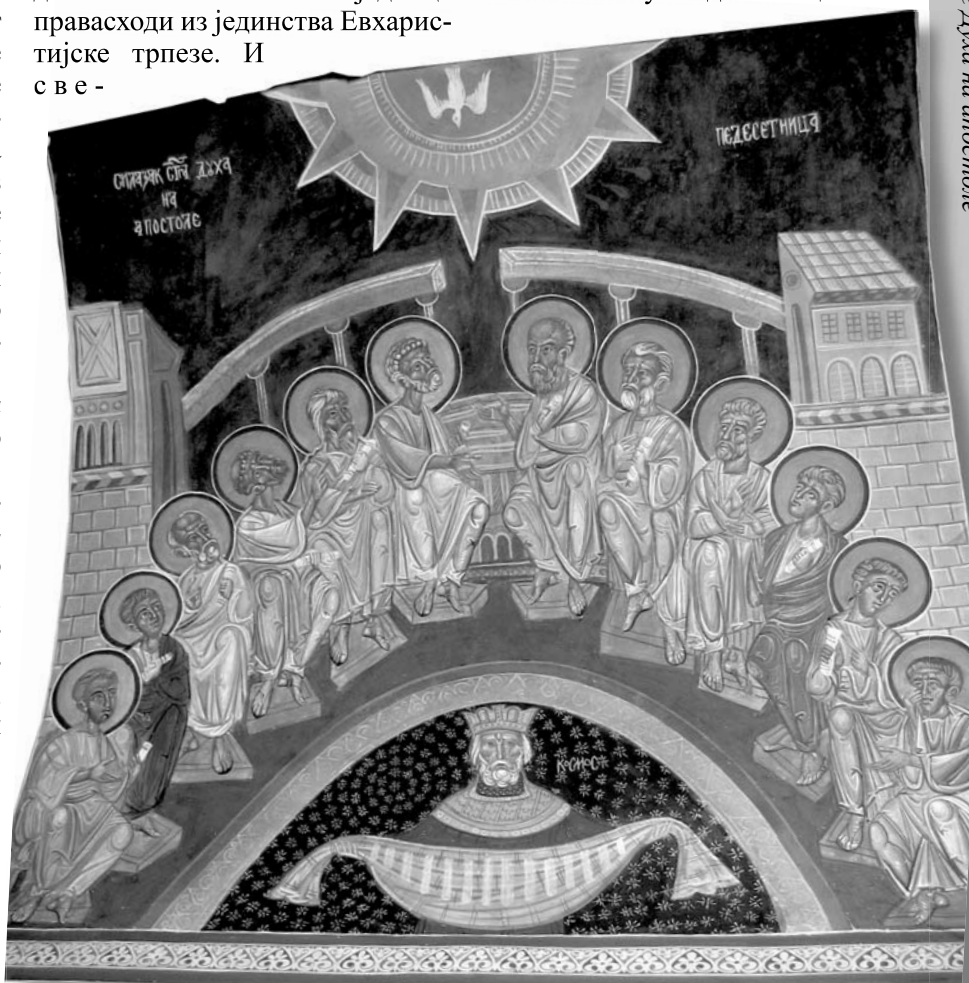
(...)

Црква је јединство благодатног живота. Извор овога јединства је сакривен у Светој тајни Вечере Господње и у Тајни Педесетнице. Педесетница се продужава и бива непрестана у Цркви кроз Апостолско пријемство. Овде се не ради напросто о канонском скелету Цркве. Свештенство (или „јерархија“) је, пре свега начело благодатно, „служба Светих тајни“ или Божанскога домостроја. Свештенство није само канонски задатак, оно не припада само институционалном ткиву Цркве; свештенство је, пре, незаобилазно конституционално или структурно својство Цркве, управо због тога што Црква јесте тело, организам.

Свештенослужитељи нису тек некакви „наименовани службеници“ заједнице, они нису само предводници или делегати „мноштва“, „народа“ или „сабрања“; они дејствују не само *in persona ecclesiae* (у име Цркве), већ, првенствено, *in persona Christi* („у име Христово“). Они су „представници“ Самога Христа, а не верника; и у њима и кроз њих, Глава Тела, једини Првосвештеник Новог Завета, савршава, продужава и остварује Своје вечно пастирско и свештеничко служење. Он Сам јесте једини истинити Свештеник Цркве. Сви остали су само служитељи Његових Светих тајни. Они *уместо* Њега стоје *пред* заједницом; и управо због тога што Тело јесте једно искључиво у својој Глави и што се Тело сабира уједно и збира у јединство Њиме и у Њему, Свештенство у Цркви је, пре свега, *служба јединства*. У

Свештенству органско јединство Цркве није само представљено или показано, већ је у њему, пре, укоренењено, што нимало не нарушава „једнакост“ верујућих, као што ни „једнакост“ ћелије организма не бива укинута њиховим структурним различитостима: све ћелије су, као такве, међусобно једнаке, но оне се, ипак, разликују по својим функцијама, а ове разлике, са своје стране, служе јединству, омогућавајући овом органском јединству да постане свеобухватније и присније. Јединство сваке помесне заједнице правасходи из јединства Евхаристијске трпезе. И
с в е -

ког делања, која превасходи ону моћ коју има свештеник. На тај начин, епископ је, као „онај који рукополаже“, саздаатељ црквенога јединства на једном много ширем плану. Тајна вечера и Педесетница су нераздвојиво повезане. Дух Утешитељ је сишао тек онда када се Син већ прославио у Својој Смрти и Васкрсењу. Но, и даље постоје две Свете тајне (или Мистерије) које се не могу мешавати једна са другом. На исти начин се међусобно разликују свештенство и епископат. У епископату Педесетница

штеник управо као свршитељ Евхаристије јесте служитељ и саздаатељ црквеног јединства.

Али, постоји другачије и још узвишеније служење, а то је остваривање васеленског и саборног јединства читаве Цркве у простору и у времену. То је епископско служење и функција. С једне стране, епископ има власт рукополагања, а то, опет, није само јурисдикција привилегије, већ управо власт светотајинс-

постаје васеленска и непрестана, а у неделивом епископату Цркве (*episcopatus unus* светог Кипријана) обезбеђује се јединство /Цркве/ у простору. Са друге стране, кроз епископа, или, тачније, у своме спископу, свака појединачна или помесна Црква укључује се у саборну пуноту Цркве, повезујући се са прошлошћу и са свим вековима. У своме епископу свака помесна Црква, надраста и надилази своје сопствене границе и

органички се сједињује са осталим /помесним Црквама/. Апостолско пријемство није толико канонска, колико мистичка основа јединства Цркве. Апостолско пријемство је више од чувара историјске непрекинутости и административне повезаности: оно је суштинско средство чувања мистичке истовечности Тела кроз векове. Но, наравно, Свештенство се никада не може оделити од Тела. Свештенство јесте у Телу и припада његовој структури. Дарови Свештенства се предају унутар Цркве (уп. 1 Кор 12).

Светопауловско поимање Цркве као Тела Христовог преузели су и на различите начине тумачили Свети оци, како на Истоку тако и на Западу, да би оно, по том, унеколико пало у заборав. Сада је, заиста, крајње време да се вратимо овоме опиту ране Цркве, који може да нам пружи чврсту основу за савремену богословску синтезу. Код светог апостола Павла и на другим местима у Новом Завету срећемо се и са другим поређењима и метафорама, но оне су свагда са истим циљем и смислом: да се нагласи присно и органско јединство између Христа и оних који су Његови. Но, од свих тих различитих слика, сли-

ка Тела је најсвеобухватнија и најизражајнија, и представља најнаглашенији одраз основнога поимања. (Слика Невесте и њеног мистичког брака са Христом /Еф 5, 23/ изражава присно јединство. Чак и слика Дома сазданог од многога камења, чији крајеугаони камен јесте Христос /Еф 2, 20; 1 Пет 2, 6/ указује на исто: многи постају једно, а кула изгледа као да је саздана од једног камена /уп. Јерма, Пастир, Vis. II, 3, 2, 6, 8/. И опет се „народ Божији“ сматра једном целином. Нема разлога да нас овде збуњује употреба различитих речи. Главна идеја и намера је, очигледно, иста у свим случајевима.) Наравно, ниједну аналогију не треба натезати нити пренаглашавати. Идеја организма, када се примењује на Цркву, има своје границе. С једне стране, Цркву чине људске личности које се никада не могу сматрати само елементима или ћелијама целине, зато што се свака личност налази у директном и непосредном јединству са Христом и Његовим Оцем. Лично начело се не сме жртвовати ради оног „заједничког“, нити, пак, растворити у њему, јер хришћанско заједништво не сме да се изопачи у безличност. Идеја организма мора да се допуњује идејом симфоније личности, у којој зрцали Тајна Свете Тројице (уп. Јн 17, 21, 23), и у овоме је сама суштина појма католичности /саборности/. Управо због овога, у богословљу Цркве, морамо да дајемо предност христолошкој над пневматолошком оријентацијом. Јер, с друге стране, Црква као целина има своје лично средиште једино у Христу. Црква није ваплоћење Духа Светога, нити тек духоносна заједница људи, већ управо Тело Христово, Тело Ваплоћенога Логоса. Она нас спасава од безличности, избављујући нас и од сваке хуманистичке персонификације. Христос Господ је једина Глава и једини Учитељ Цркве, на Кома сва грађевина, складно спојена, расте у храм свети у Господу, у кога се и ви заједно уграђујете у обиталиште у Духу (Еф 2, 21-

22).

Христологија Цркве нас никада не уводи у непрозирне облаке испразних спекулација нити маштарског мистицизма. Она нам, напротив, пружа једно чврсто и позитивно упориште за правилно богословско истраживање. На тај начин, учење Цркве проналази своје право и органско место у општем плану Божанскога домостроја спасења. Јер нама је, заиста, неопходно да и даље трагамо за свеобухватним поимањем тајне нашега спасења и спасења света.

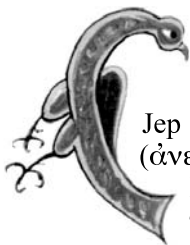
Треба учинити и последње прецизирање. Црква се још увек налази *in statu viae*, али она, истовремено, већ јесте и *in statu patriae*. Живот Цркве је двострук: *истовремено и на Небу и на земљи*. Црква је видива историјска заједница, али она је, истовремено, и Тело Христово. Она је, у исти мах, и Црква искупљених, и Црква убогих грешника: и једно и друго истовремено. На историјском плану још увек није достигнут никакав коначни циљ. Али, крајња стварност се већ открила и јавила. Ова крајња стварност је већ овде близу, она је истински достижна, упркос историјском несавршенству, премда тек у предобразитељским облицима. Јер Црква јесте *светотајинска заједница*. Светотајинско овде значи ништа мање него управо – *есхатолошко*. Есхатон (τὸ ἔσχατον) не означава првенствено оно „последње“ у временском следу догађаја, већ пре значи - оно „крајње“ (то јест пресудно), а то „крајње“ се остварује у порцесу историјских збивања и догађаја. Оно што *није од овог света* налази се овде „у овом свету“ и не укида овај свет, већ му даје нови смисао и нову вредност, то јест „превреднује“ га. Наравно, оно је још увек само предзбивање, тек „залог“ коначнога испуњења. Но, Дух обитава у Цркви и то твори тајну Цркве: видљива „заједница“ слабих људи *јесте* организам Божанске Благодати.

**Протојереј Георгије
Флоровски**

Превео Матеј Арсенијевић

СВЕТА ЕВХАРИСТИЈА – ПРАВИНО ВЕРЕ И ЗМОГ ВАСКРСЕЊА

О литургијском значају сведочења светог Иринеја Лионског, епископ Атанасије Јевтић у уводу недавно изашле књиге “Христос Нова Пасха – Божанствена Литургија као свештенослужење, причешће и заједница у Телу Христовом”, о чијој великој вредности говоримо у овом броју Каленића, пише: „... он показује значај Евхаристије за сву творевину Божију, као и најтешњу у Евхаристији повезаност и јединство правила молитве са правилом вере (*lex orandi – lex credendi*): Евхаристија је сагласна са вером, и наша вера потврђује Евхаристију. То јест, Света Евхаристија и Права (=Православна) вера у Цркви су нераздвојне, и једна без друге не постоје.“

ледовати Спаситељу јесте заједничити (μετέχειν) у спасењу... Јер Бог је непотребит (ἀνευδεῖ), а човек потребује Божије заједништво (ἐνδεῖς τῆς τοῦ Θεοῦ κοινωνίας). Јер то је слава човеку: да остаје уз Бога и Њему служи (λατρεύειν)... (Зато) треба следовати Богу и носити Дух Његов и имати заједницу (κοινωνία=општење) с Богом, Који је непотребит, али потребитима даје Своје заједништво (κοινωνία=причешће)... Зато је преко Мојсија, кроз оне друге (=Старозаветне) службе позивао у ове прве (=Новозаветне), то јест кроз оне праобразне (διὰ τῶν τυλικῶν) у ове истините (εἰς τὰ ἀληθῆ), кроз оне привремене у ове вечне, и кроз телесне у духовне, и кроз земаљске у небеске, као што је речено Мојсију: *Направићеш све по образцу онога што си видео на гори* (Синају – Изл 25, 40; Јев 8, 5). И он се 40 дана учио да држи речи (τοὺς λόγους) Божије и небеске карактере (χαρακτῆρας=наирте) и иконе духовне и праобразе будућих, као што и Павле говораше: *Пијаху из стене која иђаше за њима, а стена беше Христос* (1 Кор 10, 4).

Саветујући (Христос) Својим ученицима да Богу принесу првине од Његових сопствених творевина, не као да Он потребује, него да они не буду бесплодни нити неблагодарни, узео је хлеб од творевине и заблагодарио, говорећи: *Ово је Тело Моје* (Мт 26, 26); и такође (узевши) чашу од наше творевине (=вина), исповедио је да је то *Крв Његова,*

крв Новог завета (Мт 26, 28), те их је научио **Новом Приносу** (τὴν καινὴν προσφοράν), који је Црква од Апостола примила и у целом свету приноси Богу, Који нам даје за храну првине својих сопствених дарова у новом Завету... И Црква у сваком месту **приноси** (Литургију) Сведржитељу Богу кроз Исуса Христа, као што је кроз Пророка Малахију (1, 11) наговестио: *И у сваком месту приносићете тамјан имену Мојем и Жртву чисту*; а тамјан су молитве Светих, како рече Јован у Откривењу (Отк 5, 8). Дакле, **Принос Цркве**, коју је Господ научио (Цркву) да приноси у целом свету, сматран је од Бога за чисту Жртву и она му је пријемљива, не као да Он има потребу за жртвом од нас, него онај који приноси сам бива прослављен ако му дар буде примљен (као Авелев). (...)

Црква, дакле, **приноси** (προσφέρει) Богу са простотом, зато је с правом њен дар сматран код Бога као Жртва чиста. Јер Принос (προσφέρᾶν) Богу треба чинити, и у свему бити захвалан (εὐχάριστος) Створитељу, приносећи првине Његових сопствених творевина у чистој мисли (γνώμη=намери, вољи), и вери нелицимерној, и нади сигурној, у љубави горушој. И овај **Принос** (προσφέρᾶν=Св. Евхаристију) једино Црква приноси чист Створитељу, приносећи са **благодарношћу** (μετ' εὐχαριστίας) од Његове творевине. Јудеји већ не приносе,

јер нису прихватили Логоса (Христа), кроз Којега се приноси Богу. Нити приносе све јеретичке скупине (и наводи јеретике Гностике)... Како ће принети од њих (=Гностика) хлеб као Евхаристија постати тело Господа њиховог, и чаша крв, ако не говоре да је Он Син Творца света, то јест Логос Његов, кроз Којега дрво доноси плод и извори теку и земља произраста најпре траву, затим клас, онда потпуно жито у класу (Мк 4, 27-28)? Како опет говоре (јеретици) за тело да одлази у трулеж, и неће имати удела у животу који се храни од Тела Господњег и Крви његове? Или нека промене своје (зло) веровање (τὴν γνώμη=мишљење) или нека се откажу од приношења речених (дарова). **А нама је Евхаристија сагласна са вером**

Дејан Мандећ - Свети Иринеј Лионски

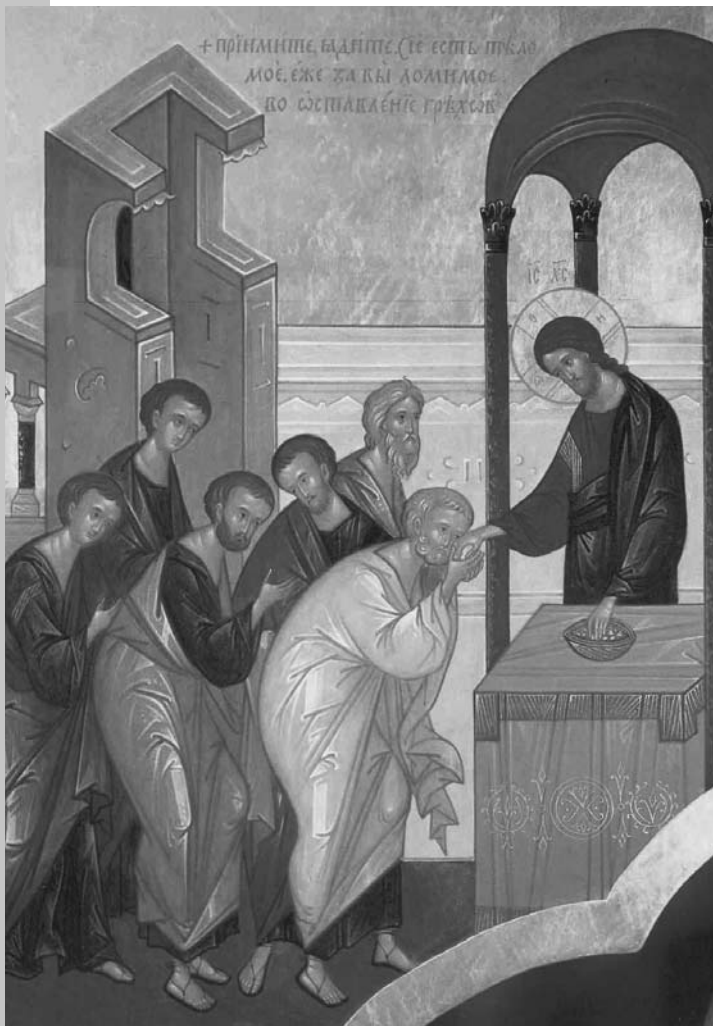
(τῆ γνώμη=мишљењем) и **Евхаристија потврђује** (наше) **веровање** (ἡμῖν δὲ σύμφωνος τῆ γνώμη ἢ Εὐχαριστία καὶ ἢ Εὐχαριστία βεβαίωι τὴν γνώμη).¹

Приносимо Њему сопствене (Његове) творевине, с песмом, објављујући складну заједницу и сједињење (κοινωνίαν καὶ ἕνωσιν) тела и Духа. Јер као што хлеб

нешто приносимо Богу... Као што, дакле, не потребујући ово, Он тражи – да дајемо другима (Мт 25, 34-36) – ради нас, да не будемо бесплодни, тако је Сам Логос (Христос), не потребујући, заповедио народу (Јеврејском) да чини приносе, да би се научили да (бого)служе (λατρεύειν) Богу; као што (такође) хоће да и ми **стално приносимо даре на Жртвеник**.

А постоји и жртвеник на небу, јер сетамо наше молитве и приноси узносе; и храм, као што Јован у Откривењу вели: *И отвори се храм Божији* (11, 19), и *Скинија*; јер вели: *Ево Скиније Божије, у којој ће Он становати са људима* (21, 3; ср. Јн 1, 14). Народ (Јеврејски) је примио дарове и приносе и жртве као **п р а о б р а з** (εἰς τύπον), како је показано Мојсију на Гори (Синају), од Једнога и Истога Бога, Којега се Име и сада прославља у

поновно рођење (=критење) бешчасте, говорећи да тело није пријемчиво за нераспадљивост (=бесмртност). Ако ли се пак тело не спасава, онда ни Господ није крвљу Својом нас искупио, нити је Чаша **благодарења** (=Евхаристије) – *заједница Крви Његове*, нити је Хлеб који ломима – *заједница Тела Његовог* (1 Кор 10, 16). Јер крв није друго него оно што је из вена и мяса и осталог људског састава, који (састав) је заиста постао Логос Божији и Крвљу својом искупио нас, као што и Његов Апостол вели: *У којем имамо искупљење Крвљу његовом и опроштење грехова* (Кол 1, 14). И пошто смо удови Његови (Еф 5, 30), и творевином се (Његовом) хранимо, а Он Сам нам даје ту творевину, објављујући (сву твар) сунцем Својим и дајући кишу како Сам хоће (Мт 5, 45), Он је ову Чашу од творевине Сам признао да је Крв Његова, којом узраста наша крв, и Хлеб који је од Творевине потврдио је за Сопствено тело, од којег расту тела наша. Када пак растворена Чаша (=вино с водом) и печени Хлеб примају Реч (τὸν Λόγον) Божију³ и бива **Евхаристија** и **Тело** Христово, и од њих расте и састоји се састав (ἡ ὑπόστασις) тела нашег, како онда они (=јеретици Гностици) говоре да тело наше није пријемчиво за дар Божији, који је живот вечни, оно (=тело) које се (Причешћем) управо храни од Тела и Крви Господње и јесте уд Његов? Као што блажени Апостол (Павле) вели у Посланици Ефесцима: да смо *удови тела Његовог, од мяса Његовог, и од костију Његових* (Еф 5, 30), не говорећи то о неком духовном и невидљивом човеку, јер *дух нема кости ни мяса* (Лк 24, 39), него у устројству (τῆς οἰκονομίας=саставу=структури) истинског човека, који се састоји од мяса и нерава и костију, које се тело и из Чаше, која је Крв Његова, храни, и од Хлеба, који је Тело Његово, расте. И, на који начин бива да стабло винове лозе, стављено у земљу, у своје време доноси плод, и зрно пшенично паднувши на земљу и растворивши се, многоструко

од зеље, примајући призивање Бога (τὴν ἐπίκλησιν τοῦ Θεοῦ-επικλεзу Св. Духа), није више обичан хлеб, него **Евхаристија** састављена од двеју ствар(ност)и, земаљске и небеске, тако и тела наша, причешћујући се од Евхаристије (μεταλαμβάνοντα τῆς Εὐχαριστίας), више нису пропадљива, имајући наду вечног васкрсења.

Јер приносимо Њему не као потребитоме, него **благодарећи** (εὐχαριστοῦντες) за Његов дар и освећујући твар. Јер, као што Бог не потребује нешто од нас, тако ми потребујемо да

свим народима (=у Цркви). Али и ове стварности на земљи, што су код нас складно постављене (disposita=διακεκοσμημένα=у крашене=распоре-ћене – 1 Кор 14, 40) приличи да су обрасци (τύπος) наднебеских стварности, јер су настале од истога Бога, пошто нико други не би могао да тако усличи слику духовних стварности (assimilare spiritualium imaginem-ἑξομοιωσαι τὴν τῶν πνευματικῶν εἰκόνα).²

(...) Ништавни су сасвим они (=јеретици Гностици) који сав Домострој Божији одбацују, и одручу спасење тела, и своје

устаје Духом Божијим, Који све и сва одржава, а затим мудрошћу Божијом дођу (обоје) у употребу људима, те примајући Реч Божију бивају **Евхаристија**, што јесте Тело и Крв Христова, тако исто и наша тела од њих (=Св. дарова *Хлеба и Вина*) хранена, и положена у земљу, и растворивши се у њој, она ће васкрснути у своје време, јер им Логос Божији дарује

васкрсење, на славу Бога Оца (Флп 2, 11), Који заиста смртноме даје бесмртност и пропадљивоме дарује непропадљивост (1 Кор 15, 53). Јер сила Божија се у слабости извршава (2 Кор 12, 9); да не бисмо, као имајући од нас самих живот, надимали се и узгордили се некада против Бога, прихвативши незахвално мишљење, него се искуством научивши да из

Његовог преизобиља, а не из наше природе, имамо вечно пребивање (=бесмртност=вечни живот), нити да погрешимо односно славе Божије, те да не познајемо нашу (људску) природу, него да знамо шта Бог може, а шта чини човек, и да (тако) никада не погрешимо у истинском схватању (и веровању=поимању) постојећих бића, то јест Бога и људи.

Напомене

* Превео епископ Атанасије: *Против јереси (Adversus haereses)* IV, 14, 1-3; 17, 5-6; 18, 1. 4-6; 19, 1; V2, 2-3, према издању (латински, са обратним грчким и француским преводом): Edition critique: dir. A. Rousseau, collab. V. Hemmerdinger, L. Douteleau, Sh. Mercier, *Sources Chretiennes*, 100 и 153, Paris/Cerf 1965, 1969.

1 Текст од *Како опет...* доведе, сачуван је на грчком код Св. Ј. Дамаскина (*Св. Паралеле*). Обратни превод са латинског превода (Nostra autem consonans est sententia Eucharistiae, et Eucharistia rursus confirmat sententia nostram): **Наше је веровање сагласно са Евхаристијом, и Евхаристија опет потврђује нашу веру.** – Овим речима (што смо подвукли), Св. Иринеј најјасније показује поистовећење *Правилне* (=Православне) *вере* и Свете Евхаристије=Литургије у Цркви Божијој. Једно без другог не постоји. Зато само правоверујућа=Православна Црква има Св. Евхаристију.

2 Мисао о томе да су старозаветне жртве и остало у Скинији биле *праобраз* новозаветних опипљивих Тајни у Цркви, а оне опет *икона* Наднебеске **Истине** у царству Божијем потиче од самога Господа Христа и Његових Апостола Павла и Јована (Лк 22, 16, 18; Мт 26, 29; Јн 6, 63), а и после Св. Иринеја сусрећемо је код Светих Отаца, нарочито код Св. Григорија Богослова и Св. Ареопагита.

3 Св. Иринеј овде говори о *Епиклези*=*призивању* Логоса божијег на Свете дарове, како налазимо и код Св. Иполита (3. век) и код Св. Серапиона Тмуитског у 4. веку.

Свети Григорије Богослов

БЕЗМОЛВНА ХИМНА

Ти који си са оне стране свега – како бих те другачије смео опевати?

Како да те реч људска похвали? – јер те ниједна изразити неће.

Како да те ум схвати? – јер за ниједан ум ниси сазнатљив. Једини Неизрециви – јер си родио све изрециво.

Једини Несазнатљиви – јер си родио све што је сазнато.

Све што говори и не говори Теби кличе.

Све што мисли и не мисли Тебе слави.

Јер све заједно жуди, заједно трпи порођајне муке – Тебе ради.

Теби се све моли. и све што је препознало Твоје знамење пева Ти безмолвну химну.

Због Тебе све стоји, због Тебе се креће,

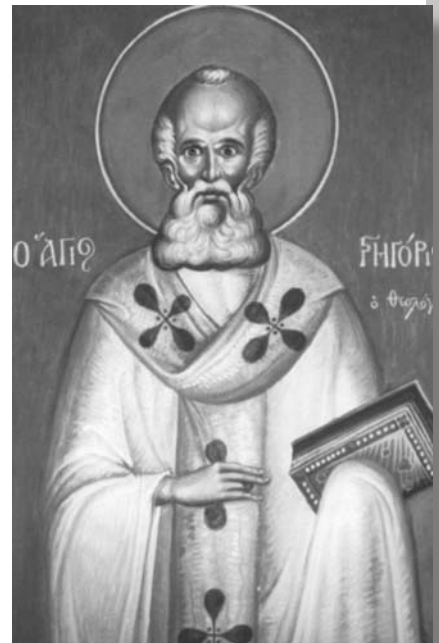
циљ свему си Ти, Један и Све и Нико,

Ниси ни Једно ни Све – Свеимени,

како да Те именујем, једини неименљиви?

Који небески ум може продрети кроз небеске засторе над измаглицом?

Буди милостив, Ти који си с оне стране свега, јер како бих те смео певати друкчије!

о. Станислав Склипус - Свети Григорије Богослов

Преузето из српског превода књиге: Gorazd Kocijančič, *Posredovanja: Uvod v krščansko filozofijo*, Celje 1996 (Јасен, Никшић 2001, са словеначког превео Павле Рак). Химну светог Григорија из Назианза Коцијанчич је на словеначки превео према: Ho Christos paschon, *Epe dogmatika*: изд. Ignatios Sakkalis, Tessoniki 1977.

ОСВЕЋЕЊЕ ТЕМЕЉА ЦРКВЕ СВЕТОГ НИКОЛАЈА У ТУЛЕЖИМА

У селу Тулежи код Аранђеловца, 14. априла 2007. године, епископ шумадијски Г. Јован заједно са умировљеним епископом захумско-херцеговачким Г. Атанасијем, осветио је темеље новог храма посвећеног светом Николају Мирликијском. Освећењу темеља, као и Светој Литургији, уз верни народ овога краја, присуствовали су министар вера господин Милан Радуловић, као и осамдесетак свештеника шумадијске епархије. Након Свете Литургије, владике, свештеници и окупљени народ су поделили радост и у заједничкој трпези, где је владика Атанасије мештанима честитао изградњу храма и замолио да он не буде само грађевина, већ дом молитве и слављења Бога. После тога, владике и већина свештеника пошли су у село Венчане, где их је сачекало стотинак људи окупљених око тамошњег пароха Небојше Стевића. Они нису присуствовали Светој Литургији у Тулежима, већ су чекали испред венчанске цркве са разним транспарентима и паролама, као што су: „Владике не преводите нас у католицизам“, „Отац Небојша је недужан, а владика Јован уводи новотарије“, и томе слично. «Каленић» својим читаоцима преноси проповеди владике Атанасија, изговорене након читања Светог Јеванђеља на Светој Литургији, као и на самом крају Свете литургије, на темељима новог храма у Тулежу. Такође, доносимо и запис разговора преосвећеног владике Јована са људима окупљеним испред венчанске цркве

Прва беседа владике Атанасија

ристок Васкрсе! Ваистину Васкрсе Господ!

Доказ тога су сви свети, сведоци Васкрсења: апостоли, свети Јован Крститељ, о коме данас слушамо Јеванђеље, свети Николај, кога слаavimo храмом, светитељи Божији до краја Васељене, свети Сава хиландарски, студенички и свесрпски, свети патријарх наш Павле - мученик од детињства, избеглица у младости, страдалник Христов 34 године на Косову, а последње две деценије носи велики крст свога народа. Клеца под њим, али је велики сведок Божији. Сведоци су Божији сви крштени хришћани, браћо и сестре, сви који исповедају да је Христос, Син Божији, дошао са Неба и постао Син Човецији, а један је исти Исус Христос Богочовек, како је говорио у наше дане велики светитељ и угодник Божији отац Јустин Нови, као и свети владика Николај и толики други светитељи, знани и незна- ни.

Васкрсење Христово је пуноћа наше вере. Изгледало је, када је страдао Господ, да је све што је говорио пропало и закопано са Њим у гроб. Тако су осећали и дивни и честити младићи Лука и Клеопа. Слушали су Његову проповед, Његове дивне јеванђелске, спасоносне речи, видели Његова чуда, надали се великом надом. Јер је срце људско створено за наду. Не за мрак, не за сумњу, не за ситнице, него за велику наду вечнога живота. Онај јеванђељски младић је био сведок тога, када је све заповести Божије извршио, али једну није могао - да се одвоји од свога богатства. Али Господу је било мило што је питао шта да учини да би имао живот вечни. Младост је створена за живот вечни, човек је створен за ту младост, за живот вечни. Зато је Васкрсење победа над људским страдањем и превазилажење пролазности и пропадљивости људскога живота. Зато су Лука и Клеопа били тужни; нешто су причале, каже, жене да су Га као виделе, да је празан гроб; али жене као жене, причају. И кад су ишли у Емаус (то је једно петнаестак километара од Јерусалима на западу, у брдским крајевима. Јерусалим је на 800-900 метара надморске висине, а Емаус је мало даље, у брдима) и причали, придружио им се један непознати човек. Господ је узео други лик, друго обличје а исти Господ. У Марковом Јеванђељу се каже: „Јави им се у другом обличју.“ Има и насликано по на-

шим светим манастирима како је мало другог лика, личи на њега свети мученик Артемије. Добро смо поменули и Артемија светог и мученика владика Артемија на Косову - нека и њему Васкрсење и народу његовом и нашем буде на помоћи. Дакле, јави се Господ у другом лику и пита их: «Шта је, зашто тако тужно разговарате, зашто сте невесели?» «Зар ти не знаш шта се десило ових дана?» «Шта?» «Па где си ти био? Био је један човек, од Бога послан, чудотворац, диван. Отворио нам је наде велике, али га ухватише, распеше га са разбојницима и сахранише, ево трећи дан данас.“ То је било у уторак светли. А Он поче да им објашњава из Светог Писма: „Па зар ви не знате да је он требао да прође тај пут?“ И поче да им прича из Мојсија, из Пророка и из Псалама. То су три дела старог Завета; Мојсијев Закон то су првих пет књига, а Пророци су све остале књиге, осим ових мудросних и поучних и псаламских књига. И како је Он њима говорио, после се показало, да је њихово срце играло од радости, али Га нису препознали. И пристижу у Емаус, Сунце залази, а Он се чињаше да хоће да иде даље. А Он им мио и миле речи што су их слушали, те рекоше: „Хајде сврати, дан је нагао своје крају.“ И како је свратио са њима, сели су за трпезу, а Он је укратко, браћо и сестре и драга децо, извршио свету Евхаристију. Као на Тајној вечери - узевши хлеб, подигавши га Оцу, заблагодаривши,

благословивши, преломивши и давши. То је укратко света Литургија, то се и данас дешава. А да ли је мало скраћујемо или мало проширујемо, то је ствар јектенија, молби, да додамо или мало скратимо, али се оно основно никад не скраћује. Зато не слушајте разноврзне незналице и незнавене људе који појма немају.

Господ је, дакле, укратко извршио свету Литургију. Он је био Господ, али је и код нас Он Господ, Он врши Литургију, ми Њему саслужујемо, ми смо само слуге и, како наш патријарх често наглашава, сарадници Божији. Па сад, у ово доба, Бог има нас, у боље доба је можда имао боље и имаће боље. Сигурно међу овом децом има оних који ће бити бољи од нас, и хвала Богу да је тако, јер Бог верује у човека, и кад год шаље дете у свет испољава своју веру у човека. Ми не верујемо у човека који не верује у Бога, јер нема шта да нам каже осим трулежи и осим хране црвима у гробу, како вели свети Јов. А Бог верује у човека. И како су се причестили, одједном га препознаше, али Он се удаљи и више га нису видели. Брзо се вратише у Јерусалим, иако су били решили да остану ту. Тамо затекну апостоле, и већ са свих страна стижу вести - јавио се Господ! Женама мироносицама, међу којима је била Пресвета Богородица, па Марија Магдалина, па онда апостола Петру који га се био одрекао. И почиње велика радост. Нема само апостола Томе. Тома је негде био одсутан, и кад су му рекли да је васкрсао, узвратио је: „Не верујем док не ставим прсте своје у ране од клинова Његових и у рану од онога копља којим му је ребро прободено.“ Сутрадан, Господ се јавио и рекао Томи: „Дођи и стави руку у ране моје.“ Иако је Васкрсењем потпуно васкрсла људска природа, Господ је оставио трагове рана да би се Тома уверио и да би се ми, браћо, уверили. То је било добро неверје Томино, није било неверје ради неверја, неверје разорно, неверје безбожно, него из бојазни. И са друге стране, ако је Он стварно васкрсао, онда вреди то проверити, јер има зашто да се живи. Тома је постао велики про-

поведник, исповедивши: „Господ мој и Бог мој.“ А онда му је Господ рекао: „Боље је онима који поверују а не проверавају, али и ти си блажен.“

А Лука и Клеопа кажу: „Па зар није нама срце горело док нам је на путу проповедао и говорио Свето Писмо?“ Браћо моја, срце препознаје боље него ум. Разум је, на жалост, обично потрчало, слуга срца. Тамо где се определи људско срце, разум се само стави у службу. И то је, на жалост, тако у нашој европској цивилизацији. Они су одлучили да Србима отму Косово и онда само разноврзне разлоге траже. Зато што су богато награђени великим новцем од шиптарске мафије и велику корист имају. Нигде они нису дошли да помогну, него да се окористе. Нек иду с милим Богом, нек им Бог буде судија! Али то је зато што се срце њихово определило, и онда се разум само ставио у службу. Као што је рекао један мудар човек, српски философ који је некад био комуниста, па се обратио: „Разум је као играчкица, као ауто који навијете, па га онда усмерите и он ће да иде у том смеру, врло логично и да напредује даље.“ На жалост је тако. Срце људско је дубина бића људскога. То није само осећање, јесте и осећање, али то је језгро људске личности. Зато се срцем може видети Бог. Срце може осетити, деца осећају срцем. То најбоље видите кад гледате у децу. И не дајте деци да постану само суви учени рационалисти, а да забораве срце људско. Западни, ови владајући, нећу да кажем сав Запад, не воле Српски народ, јер Српски народ је народ срца. Па се подмевају и поједине улицице Запада у нашем народу, изругују се да је то застарело, зато што су се они срцем одвојили од свога народа. И како је неко недавно рекао за неку несрећницу која тврди да су Срби били једини зличинци у овом последњем рату: „Што је баби мило, то јој се и снило.“ А што је баби мило баш то? Зато што је унапред заузела став да су Срби зао народ. И она се у Скупштини стиди сво-

га народа. Нек иде с милим Богом и она и сви они који су такви.

Сведоци су Васкрсења, Лука и Клеопа, сведок је Васкрсења још пре Васкрсења, свети пророк Јован кога смо данас чули, велики, од Бога послан. У утроби мајке је поздравио Господа, који је био у утроби Деве шест месеци млађи. „Заигра дете у утроби мојој“, рекла је мати његова. Али је пострадао пре, убио га Ирод и упутио је своје ученике на Њега: „Ја треба да се смањујем а Он треба да расте.“ То је данашње Јеванђеље које каже да свака права служба Богу доноси смирење. Не доноси служба Богу гордост. Ви имате овде близу случај да се надуо је-

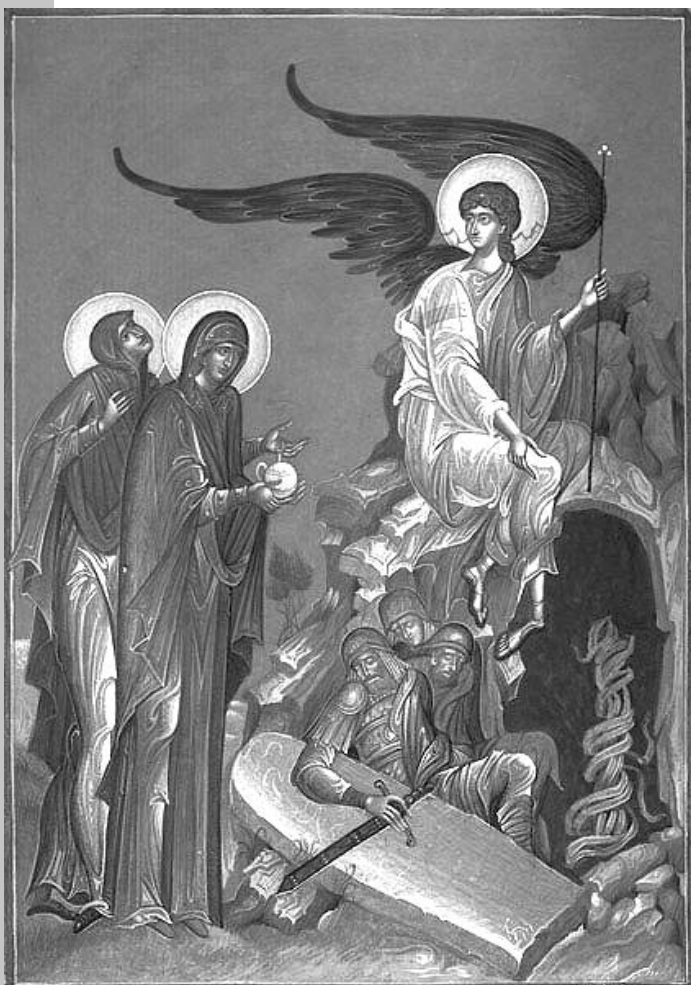
дан незнавенко, да не кажем лошију реч, и он хоће да брани веру и хоће не знам шта, са пуно лажи и клевета. Видео сам какве је ширио ту папире, лажи какве само ђаво може да измисли. О издаји вере, крсне славе, буди Бог с нама шта све. Само да би неке своје позадине спровео, у сваком случају од ђавола му дошпануте и сугерисане. Сви ми људи грешимо, нико није непогрешив: „Један је свет један Господ“, певамо на Светој литургији. И молим вас да се млађа деца, од 7-8 година, причесте. То браћа Руси раде, није то новина, то браћа Грци раде. Нема поста у време Светле седмице, а има причешћа. Слободно децу доводите Господу. Ако могу и кад могу и добро је да ујутру, пред Литургију, не једу ни мала деца. Ми смо у наше време код мајки сељанки то држали. Али ево, Лука и Клеопа су сигурно

јели цео дан и увече су се причештили. То није таква препрека, што не значи да ћемо сви да се причешћујемо најевши се и напивши се. То је друга крајност. А свето причешће је Чаша живота и Хлеб живота. И у ове свете дане тиме прослављамо Ускрс и Господу благодаримо. Зато и не клечимо, видели сте да нисмо клечали на освећењу храма, јер је Ускрс већа радост. Нека би Господ дао да се

много лицемерја у томе, у тој малој шачици тзв. Зилота, који могу да лажу и да руже. Мени су, рецимо, причали како се патријарх Павле причешћује са римокатолицима. Буди Бог с нама! Кажем, где сте ви то нашли, ко вам је то дошапнуо, осим ђавола. Лаж им је свакодневна храна. Зато се немојте олако подавати.

Ми смо народ трезвен. Ми смо народ дубоког искуства, ми смо, како је говорио велики песник српски, наш требињац Дучић, народ великих духовних резерви. Зато много можемо да поднесемо и изнесемо. Зато и опстајемо, докле год Господу буде воља. Али они хоће да нас промене, хоће да нас отуђе. Рекао је несрећни Холбрук недавно некоме на питање зашто тако још увек кињите Србе: „Хоћу да их направим да буду као Чеси.“ Е неће! Зато што ми нисмо Чеси, него смо оно што смо, грешни и слаби, али знамо шта је покајање. Српски народ, браћо

да то призна, како се исповедају. Наш свештеник у Хагу има дивних примера тамошњих покајника. Један је мученик насликао, од оно мало хлеба испекавши да добије као тамнију црвену боју и од косе своје направио четкицу и насликао нашег патријарха, имам ту слику. Покајање је најлепши цвет људског поштења. Зато би препоручио и ономе који овог вашег владику, старог, древног, студеничког калуђера; од десетедванаесте године то дете је расло у Студеници, код светиња и светитеља; да не бламира, да не ружи, да не шири лажи и да не заводи ту шачицу људи. Они имају одговорност што га слушају, али његова одговорност је највећа. Бог нека буде и њему милостив. Бог чека покајање свију нас. Ми смо трезвен народ, народ срца, народ разума. Господ каже да се у срцу налази корен разума, али то је онај разум који је богоразум. Човек је смисаоно биће, словесно биће, логосно биће, јер је Син Божији Слово, Логос, Мисао, али није само разум и рацио. На жалост, разум се врло често стављао у службу зла. Јесте понекад и срце, али срце још има резерви да се покаје, као што се покајао разбојник на крсту, као што се покајао многи честит човек, многи искрен човек. И кад приступамо Светом причешћу приступамо као покајници. Нико није без мане, једини је Бог без мане. Он и анђелима може да нађе мане. А ми би лицемерно хтели да људи буду као ми, а не видимо какви смо. Кад би Бог дао да станемо пред огледало и да видимо какви смо. Зато је православни етос, православни морал, православни животни став, покајање пред Богом, вера и радост. Радост. Све што смо претрпели трпели смо и због наших грехова, и Бог зна због чега, али нисмо изгубили радост и поуздање. Не дајте да вам се шири разочарање, дефетизам. Не гледајте много ни ту несрећну телевизију, која свашта пласира. Не кажем да је све тамо лоше, али много дефетизма има. Сваки се шепури да каже, да изнесе нешто своје, а неће да поднесе одговорност за оно што говори и што ради и што шири око себе. Како

Јорџос Кордис - Васкрсење Господње

срце наше радује Њему Васкрсломе, као што се обрадовао грешни разбојник са десне стране крста на Голготи. Онај леви је био зликовац. Не знамо да ли је десни био мањи злочинац, али је у њему још било срца, било човека. И кад је онај хулитељ почео да хули, да се руга: „Хајде, ако си Син Божији, сиђи са крста“, као што су хулили фарисеји јеврејски, они који су се цапали за свако слово и држећи се слова, наводно Светог Писма, издали Бога. Не верујте много онима који се паште и држе се којекаквих ситница. Има

и сестре и децо, има пословицу коју можда нема нико други. То је пословица: Покајање је најлепши цвет људског поштења! Нико у Европи данас не говори о покајању. Крвљу су засули где су год ишли да помогну. Видите шта бива, не са јадним Србима, већ са читавим народима на блиском и средњем Истоку, у Африци. И ником ништа. Ако кажу једно лицемерно „сори“ - извини, и ништа више од тога. Српски народ зна шта је покајање. Сведоци смо, ја сам прошао рат, сведоци смо како народ зна кад је неко зло чинио,

је говорио велики Солжењичин: „Велики ствараоци су смирени пред Богом“, а они надмени који мисле да су неки ствараоци шире око себе и граде куле и градове, а неће да поднесу одговорност за то. Као што неће Запад несрећни, владајући Запад, не кажем за све на Западу, да поднесе одговорност. Ево, скоро два и по века, ако не и три, они нама намећу решења на Балкану, а кад се она не остваре, ми смо криви и онда се спрдају над нама. Тако су наметнули у Босни решење и сад им се не допада. Намећу решење за Косово, а неће сутра нико поменути одговорност за то. Черчил нас је дао несрећноме Брозу. Кад су га питали: «Знаш ли шта радиш? Доводиш комунизам тамо!» Рекао је: «Нећеш ти тамо живети, а ни ја.» Он нам га је довео. Иначе, не би они остварили све као што су мислили да остваре. Нека иду с милим Богом и нек и њима Бог буде милостив.

Ми смо данас окупљени у овој дивној земљи, али немојте ви Шумадинци да мислите да сте само ви Србија. То говоре поједини политичари пред изборе. Ја сам старином Ерцеговац, од пре сто година моји су из Ваљевског краја, па су прешли мало доле, у равније крајеве, између Шапца и Ваљева. Отац Јустин, који је из Врања и који је гледао у Шумадинцима људе државотворне, људе велике, рекао је да им недостаје мало побожност јужносрбијанска, али су зато јунаци и државотворци. Сваки је народ драгоцен, као и свако дете. Моја је мајка родила десеторо; шесторо је живих. Свако је од њих драгоцен. Гледам овде лица деце и ове наше овде братије што су дошла, кумчади. Мој деда је крштавао. Спасли смо их од Немаца, сву браћу Цигане. Сви су код нас, додуше, православни, нико од њих није пострадао јер су Срби гарантовали: Карићи, Петровићи, Јовановићи... Све су то наша браћа, све су то деца Божија, лик Божији. Човек се, на жалост, неделима унаказује, а делима од Бога датим човек се улепшава. Зато учите децу добрим делима, учите децу труду и напору, немојте их учити лењости. Није добро да дете не прође никакву теобу,

никакав труд. Погледајте у спорту где се још сачувао мало тај дух. Ту треба напора, тренинга, труда, али опет на крају и скромности. То је право људско. Такви смо ми као људи. И да не дужим даље, желим вам срећан Ускрс, желим вам велику радост за то што сте храм Божији овде подигли. Али, градимо и у себи храмове Божије. Немојмо градити храм на свађи, на подметању, на лажима, на клеветам. Људски је погрешити, али је још више људски исправити, саветовати, казати: „Брате, не радиш добро. Хајде да видимо можемо ли боље.“ Српски народ је саборни народ, задружни народ. Мобе да одржите, има сиротиње, има избеглица, посетите их, помозите им колико можете. И немојте да само кукамо. Те крива је држава, крива је влада, крив је патријарх, крив владика, крив поп. А ви? А ја? Шта ми радимо? Почнимо од себе, од своје куће, од свога села, од своје парохије, па ћемо онда и другима помоћи. Има тога наш народ и хвала Богу одржава се, али имамо увек као неку пратећу сенку и невоље и без тога се не може. Рекао је Господ: „Не могу а да не дођу искушења.“ Што каже народ: „Не пада снег да помори свет, већ да свака зверка покаже свој траг.“ У невољи се показују људи, у тешкоћама. И будимо људи, што каже наш патријарх. И да завршим, један пример о нашем патријарху: долази он, мученик, одувек има слабо здравље, у Овчарски манастир Благовештење, једног од ових претходних лета, и долази ту бака са унуком. А један наш човек, како су оне ушле у авлију, патријарх је стајао са оцем игуманом, каже: „Стани дете. Ко је онај

чика?“ Девојчица је имала седам година и стала је мирно и рекла: „То је Његова Светост патријарх Српски, будимо људи.“ Она је то придодала мислећи да иде уз његово име, уз његову титулу. Будимо Људи! Христос Васкрсе!

Друга беседа владике Атанасија

Христос Воскресе и срећан празник! Срећан вам овај догађај!

Браћо и сестре и драга децо, Литургија је догађај. Свака Света тајна - крштење, миропомазање, венчање, рукоположење... Свака Света тајна је догађај. Дух Свети силази и има људи који могу да Га виде. Он долази и извршава оно дело које је Господ извршио и које Господ врши. Господ је рекао: „Ево ја делама и Отац мој дела и све чиним новим.“ То је стална делатност Духа Светога. Црква постоји на Духу Светом, не на организацији, не на људским делима.

Половином деветнаестог века у Цариграду су почели да дају мало више слободе. Убацили су се ту, наравно, и језуити. Један од тамошњих Јевреја решио је

да постане хришћанин. Слушао је језуите, слушао је православне и решио да постане хришћанин. Окупили се ту људи, језуита жури да га што пре придобије, а православни прота му каже: „Брате, немој, ми овде, као што видиш, живимо у околностима где доминира друга религија. Иди ти у земље где се живи католицизам

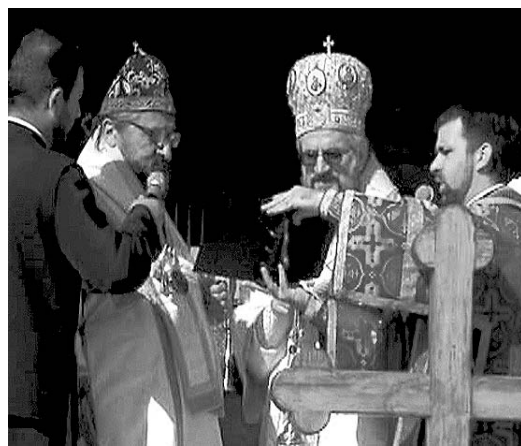
и иди у земље где се живи православље. Иди, па дођи, па онда тек изабери.” Оде он и прође Балкан, прође Италију, Француску и врати се. Окупе се опет и он прича: „Био сам у Италији, тамо је ред, поредак. И у Француској је све под конац - службе, народ.“ Језуита се већ радује: „Симпатише, значи биће наш.“ „А на Балкану где сам био (вероватно код Срба) хаос! Калуђери се свађају, попови несложни, хаос и при служби!“ Пита прота: „И, шта си одлучио?“ „Одлучио сам да postanем православан.“ Језуита запањено пита: „Зашто?!“ „Па, тамо, код римокатолика, је ред и поредак, организација. Разумем зашто постоје две хиљаде година, али не разумем зашто ови постоје две хиљаде година. Мора да их сам Бог држи. Постаћу православан.“

Срео сам у Паризу једну Јеврејку, Софију, која је одлучила да се крсти у Православној цркви у Паризу, где нападају, где стварају судске сплетке. Има тамо неколико људи који се још увек суде, неки безобразници успели су да добију неке потписе потплативши нешто. А француска полиција је стари непријатељ Цркве уопште, а посебно Срба, а

има око сто хиљада Срба, ако не и триста у Паризу и околини. И она је дошла да се крсти. Пита је свештеник, покојни отац Јованчо Георгијевски, ожењен Српкињом из Београда: „Добро, сестро, то ми је мило, али зашто код Срба?“ „То је једина Црква која није чинила зла, није чинила геноцид.“ Пазите, то је њена оцена. Иначе, она је писала о геноциду над Јеврејима у Холандији. Хвала Богу да је тако.

Ја вам желим срећан празник, али вас молим, будите трезвени ко што су то Срби увек били, будите побожни као што има побожних Срба, будите честити људи, будите домаћини. Бог нам је дао велику земљу, Бог нам је дао Светога Саву. Видите, ретко где да има таква појава, толико мученика у кратком року и толико светитеља у кратком року и таквих мудраца, као што су свети владика Николај и отац Јустин. Немојте слушати оне који се на њих позивају, а раде све супротно. Ни Јустин ни Николај нису стварали расколе. Јесу критиковали кад је требало, и хвала Богу да јесу, али нису стварали расколе. Шире вести да Јустин није признавао Германа - лажу! Ја сам крај њега растао. И рецимо, кад је умро Виталије, прота Руски у Београду (Отац Јустин је ишао код њега на исповест. „Па што код њега, оче?“), питали су га неки. „Он је човек који се моли Богу, и Руска црква је намаљена.“ Одговарао је.), дошао је патријарх Герман, а отац Јустин је направио метанију пред Германом. Он јесте критиковао и Цариградског патријарха и Руског и Српског, али је човек који никада није стварао расколе, јер је говорио: „Раскол је велико зло! Лако је направити раскол, тешко га је залечити.“ Плакао је кад је био раскол у Америци, и говорио: „Нисте требали то да урадите.“ Хвала Богу, патријарх Павле је то измирио. Ја треба тамо да идем на позив владике нашег западноамеричког Максима. Он сада коначно обједињује и оне парохије које су биле само организационо издвојене, али нису прекинуле литургијско општење, хвала Богу.

Сада ће, почетком јуна, да се обједине. Владика Максим, чули смо са других страна, од Грка, обједињује православне тамо. Он је светиљка наша која се тамо појављује. Хвала Богу да има таквих. Има и других у Православљу који се заиста труде за јединство, јер је јединство Цркве спасење наше, а не сваки свој барјакчић, или сваки оно што му је у глави, а не зна два у накрст, ако га питате основне ствари. Једнога зилота, ту из једног манастира мало јужније, кад сам превео Свете каноне, питам: „Знаш ли ти каноне?“ Он одговара: „Ја знам каноне“. Дајем му књигу и кажем: „Ево ти сад да прочиташ.“ „Ја сам то све прочитао.“ Шта је прочитао – не знам, али знам да се не држи стварно канона. Основни циљ светих канона је јединство! Јединство, заједништво, као што кажемо на Светој литургији: измоливши јединство вере и заједницу Светога Духа. Зато, немојте да дозволите да вас заведе поједини. Питање је ко је све у позадини и колико су ти људи здрави. Прво треба да имамо здравље. Здравље тела, срца, ума, али и духа. И немојте да вас заведе, постоји Дух Свети у Цркви. Све дође на своје место постепено. И није он тај који ће да суди овоме владика или мени и да заводи људе, да они

проглашавају шта је Црква, као да смо од јуче, као да смо никли као печурке после кише. Немојте, молим вас. Зато што је мудрост Духа Светога постепена, тиха, а не усплахирена. Прво су усплахирени, погледајте, узнемирени су. Био сам са тим несрећним старо-

календарцима. Па, ми смо старокалендарци. Зашто имају потребе за старим календаром? Кажу: „Патријарх Герман је постављен од комуниста.“ Није тачно! Онда би сви патријарси у време Турака требали да буду поречени, јер су морали да плате Султану берат, иначе нема дозволе за рад.

Друга је ствар какав је као човек. Било је у почетку хришћанства људи које су малтене терали на мучеништво. Као што су комунисти безбожни натерали сто села на Козари да иду у збегове почетком 1942. године, а они минирали пруге, правили се јунаци. Њих 68000 се сабило на Козару. И опколе их Немци и усташе до јуна, и комунисти побегну, 7000 наоружаних, тзв. Крајишки одред, а 60800 људи, раје, отерано је у Јасеновац, од тога су 20000 била деца. Да ли је то јунаштво?! Али, они нису гледали ништа друго него своју власт. Зато немојте слушати којекакве плитке, површне људе. И стрпите се, молите се Богу. Све ће доћи на своје место. Не зато што је владика или патријарх или не знам ко непогрешив – нема непогрешивог. Бог је једини непогрешив, али постоји Дух Свети у Цркви и Дух дише, Дух је стрпљив. Бог је спор, али достижан. Бог је стрпљив. Немојмо ми људи да будемо нестрпљиви.

И зато, честитам вам празник са стрпљењем, али добро је и да убрзо изградите храм и да будете народ Божији. Да се у овоме храму поје Богу Литурђија, да се поје Литургија. Они који не знају говоре да треба ћутати на Литургији, ништа не говорити. Литургија се поје, да народ чује. Сад, било је током времена разних нијанси, неке су молитве говорене тајно, неке јавно, али у сваком случају не знају добро ти који говоре. Ја сам поменуо, сад ће изаћи ова књига коју сам сабрао од Отаца, али није то толико важно. Важно је да ми нисмо од јуче, па да се сада појаве неки људи којима нису све козе на броју. Зато, немојте се поводити, него будите скромни, честити и држите се линије Цркве, тј. тамо где је народ Божији тамо је и Бог, а не тамо где су поједини букачи.

Једно ми је овде много мило, уз остало, а то је што има доста деце. Улажите у децу, трудите се с децом. Не слушајте много ове који вам соли памет. Ја слушах вести на радију. Боже, шта све нећете чути. Рецимо, недавно су изјавили да у Србији 60 посто деце трпи терор, од тога 40 посто вербални. Шта то значи? Да ли је неко грдио дете? За име Божије, какав је то терор?! Али су навикли да то тако сервирају нама, а онда имају ове злочине које имају. А ми смо, људи, народ који хоће општење. Деци некад треба и подвикнути. Не треба на децу искијавати, не треба их терати на оно што није добро. С љубављу ако радите, љубав ће вас научити како треба. Тамо где је мржња, тамо где је раздор, нема Божијег благослова. Запамтите то!

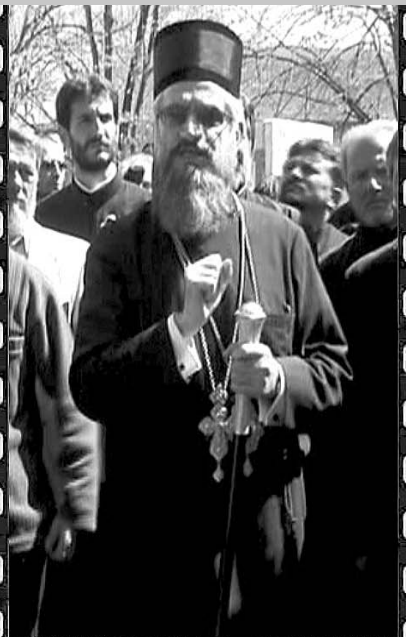
Срећан вам празник и мило ми је што сте оволику децу довели и да доводите децу и да улажете у децу. Деца су највећа инвестиција, највећи капитал, да знате.

Разговор са окупљеним људима испред венчанске цркве

Након отпеваног Васкршњег тропара, владике и свештеници су изашли из венчанске цркве. Окупљенима се најпре обратио владика Атанасије Јевтић позвавши их да не наседају на клевете и лажи које су написане на паролатама. «Ако сте Срби, немојте да радите оно што раде расколници у Црној Гори предвођени Миращем», замолио је владика Атанасије.

Тада су неки затражили да им се обрати владика Јован, који их је поздравио и почео говорити:

«Овде смо данас да вам кажемо истину, али Истину, јер Јеванђеље каже: Познајте истину и истина ће вас ослободити. Ово све што пишете – то није истина, то није Христос. Браћо и сестре, нико овде вас не води у католицизам, нико овде не издаје Христа, нико овде не ускраћује крсну славу, нико овде не руши иконостасе. Према томе, ја вас уверавам, све што је ваш свештеник говорио – неистину је говорио. Нико није реформисао Литургију. То

само говоре они који не знају шта је Литургија, а ко не зна шта је Литургија, не зна шта је Црква. Да ви знате шта је Црква, трептали би од страха бар оне Страсне седмице, када небо и земља дрхти због издаје Христа. А ви стављате катанац на храм, који ће бити сведок и вама и мени када будемо изашли пред лице Божије, да немате ни Литургију на Велики четвртак, да немате Страсних јеванђеља, да немате царских часова на Велики петак, као ни Литургије на Велику суботу, па ни на ВАСКРС! Је ли то Србин? Је ли онај који то ради православан?!»

«Зашто Ви нисте дошли пре тога да нам ово кажете што сада причате?», упитао је неко од присутних.

Владика је одговорио: «Господо и браћо, ишао сам редовним путем, а не како ви мислите. Позивао сам вашег свештеника неколико пута да дође на разговор, да се нас двојица договоримо. Тoliko аката постоји, јер ако лаже коза, не лаже рог.

Ја сам овде епископ и док ме Црква Божија држи за епископа овде, ја сам одговоран. Али сам хтео да разговарам, не са оваквим паролама, него са њим као човеком, као свештеником, да њега прво заштитим, да њему мантију сачувам. Браћо и сестре, данас је велики празник, али вас уверавам – ова моја крпа, моја мантија, ближа је њему него сви ви! Јер, ја сам његов духовни отац овде. А дајте ми тога иоле нормалног духовног оца који убија своју децу. Према томе, у заблуди сте тешкој, браћо и сестре. Све што сам поступао, по канонима Цркве сам поступио. Бог је тај који ће решити проблем. Ви нисте устали на владика Јована - ви сте устали на Цркву Христову! А апостол Павле каже: Ко Цркву поквари, поквариће њега Бог. Али вас молим, још имамо времена. Бог је стрпљив. И ја сам стрпљив. Дајте, ко Бога вас молим, да данас на овај велики празник опростимо, али да се вратите у ред и поредак. Опростите молим вас, власници ове цркве нисте ви, већ Српска Православна Црква и епархија шума-

дијска. Како бисте се ви, браћо, осећали да ја дођем у вашу кућу и закључам вам кућу? Имам ли ја на то право? Немам. Зато немате ни ви право да закључавате цркву. Према томе, ја вас позивам људски, хришћански, братски, да се покајете, да се измирите! Ја који сам са једанаест година отишао у свету Студеницу. Ви мене проглашавате јеретиком?! Грешан јесам, али јеретик нисам. Ја да издајем? Па јер ја славим славу? У заблуди сте, браћо и сестре. Ја вас још једном молим, Христа ради, оставите, има ко ово да решава. У Цркви све има ред и поредак. Желео сам са вама да се видим, понављам, али сам претходно желео да седнем са вашим свештеником, да му све објасним, и он то треба да зна, али на жалост, не зна поредак.»

«Шта је то он погрешно?», поново је упитао неко.

«Погрешно је што је довео до овога и вас овде окупио», рекао је владика Јован.

«Није нас он окупио», узвикивали су многи.

Владика је наставио: «Браћо, немојте мени да причате, у Цркви нема раскола ако га не поведе мантија.»

Неко је потом рекао: «И ви сте довели овде сто свештеника.»

«Ти то причаш што не знаш. Ја сам окупио моје свештенике да покажемо радост Васкрсења, служећи Свету Литургију, а не да овде правим побуну, како сте ви урадили. Јесте ли били на Литургији данас?», рекао је епископ Јован.

Одговор је био: «Нисмо.»

«Нисте! И шта онда говорите?! Ако ви, браћо и сестре, мислите да је владика погрешно, не можете ви да судите владици, њему суди Сабор. Према томе, оставите да ствари иду једним редом и поретком. Од данас, будете ли опет правили нешто, онда ћу применити Каноне. Збогом народе, Христос Васкрсе!»

Након овога, епископи и свештенство су поздравили народ и напустили Венчане.

УЧЕСТВОУЈУТН У ЛИТУРГИЈИ ИСПОВЕДАМО ПРАВУ ВЕРУ

Сусрет владике Г. Игнатија, уз благослов и учешиће домаћина, епископа шумадијског Г. Јована, са верницима у Тополи, почео је указивањем да свако састајање, од почетка хришћанске историје, подразумева разговор о нади и вери по обећању Господа нашега Исуса Христа. У уводу је речено да је хришћанство пре свега Црква, сабрање, да се наша вера не може поистоветити са испуњавањем моралних норми и да нико не може сам, ван заједнице, да верује. Уз навођење примера из Светог писама и Предања о Цркви као јединственој Тајни спасења у заједници с Богом, наглашене су странпутице у које нас уводи утицај протестантске и римокатоличке теологије. У центру разматрања епископа Г. Игнатија нашли су се онтолошки аспекти Литургије у којој се сједињујемо с Богом. Тај део преносимо према магнетофонском запису

Крштење се назива другим рођењем, рођењем за живот вечни. Данас, када говоримо о крштењу као уласку у Цркву и Литургијску заједницу, то тумачимо најчешће у етичком контексту: ако се неко крсти биће бољи човек, моралнији, боље ће да слуша родитеље, биће бољи ђак, добар патриота... Заборавља се најважније, да је крштење ново рођење и да то рођење има веза са животом и са смрћу. Сваки онај, каже Господ, ко се не крсти водом и духом, нема живота у себи. Крштење као улазак у Литургију не значи један бољи начин живота, већ рођење за живот, превазилажење смрти. Ово је везано, по Светом писму, Светим оцима и по ономе што се дешавало, за Литургију јер се наше спасење, наш вечни живот, наше постојање садржи у нашем јединству с Богом.

Створена природа, а ми сви смо створени, је смртна, једини је бесмртан Бог који је нестворен. А све што је створено подлеже смрти, зато што је, како каже свети Атанасије Велики, створено из небића, носи у себи небиће које значи непостојање. Да би створена природа постојала, треба да има непрекидну заједницу с Богом. И ту заједницу је Бог, стварајући свет, понудио, хтео да оствари преко човека са читавом природом. Зато је човека створио по Својој икони, а тело, то јест природу му је створио тако што је узео од те створене природе. И тако је човек био везан за читаву природу, а као икона Божија био је везан за Бога. Зато је Адам, први човек, био мост између Бога

и створене природе. Он је тај посредник, та кључна тачка у којој се сједињавала створена природа са Богом. Тако је могла да постоји вечно.

Свако прекидање везе с Богом значи смрт. Зато се прва заповест која је дата човеку односи на пројављивање слободе да ће имати заједницу с Богом: у онај час када одбијете заједницу – умрећете. Прекид заједнице с Богом носи смрт. Зашто? Не зато што нас Бог кажњава, већ зато што ми не можемо да постојимо без заједнице с Богом. Будући да је та заједница у Адаму прекинута, а то је првородни грех, сва природа је пројавила своју смртност, и како каже свети Максим Исповедник, кренула је ка небићу одакле је и пошла.

Једини начин да поново природа крене ка животу, односно да превазиђе смртност, да превазиђе то ништавило, јесте њено поновно сједињење с Богом. И то се дешава у Христу. Христос је такође потпуни Бог и Он је као личност који се оваплотио, узео нашу природу, као човек. Он је у својој личности поново сјединио ту тварну природу с Богом. Тако је Он постао Нови Адам, како кажу Свети оци и било је као на почетку, Адам је требао да има заједницу с Богом и читава створена природа, духовна и материјална, преко њега везу с Богом. Зашто преко Адама, а не преко других личности, слободних као

човек, на пример анђела који су духовни? Преко Адама, преко човека, зато што човек по својој природи укључује и материјалну природу. Анђели имају духовну природу, али немају материјалну, што је проблем. А Бог је хтео да и материјална природа, целокупна творевина има заједницу с Њим и живи вечно. Јер је Бог све то створио по љубави и жели да све живи вечно. И управо то се остварило у Христу: Христос је Нови Адам који је поново сјединио ту створену природу. А ми сада, ако желимо да имамо заједницу с Богом, не можемо другачије осим само кроз Христа и у Христу. И по светоотачкој теологији, Бог пројављује хришћанство као заједницу, као Цркву – заједницу у Једноме, у Једној личности, а та личност је Господ наш Исус Христос.

Прва хришћанска заједница која се пројављује, то је заједница апостола, Пресвете Богородице и оних који су остварили заједницу с Господом. То је оно о чему говори свети апостол Павле, да се кроз заједницу с Христом, кроз

сједињење с Њим ми усиновљујемо у Богу, односно Бог нас гледа и види нас као Своје синове. Као што Бог Отац воли Сина Свог и кроз Њега гледа читав свет имајући кроз Њега заједницу са свима нама, тако и ми, кад волимо једну личност у њој видимо читав свет. Када је та личност присутна, ништа нам не недостаје, читав свет је с нама. Када изгубимо ту личност, читав свет се губи. Ето, и човек, кроз једну

изволео да оно што је створио тако постоји. А усинивљење, то јединство са Сином Божијим се остварује кроз крштење Духом Светим и тако се ствара Црква, односно ствара се Литургијска заједница. И зато ће свети Максим Исповедник рећи, да Духом Светим, и после вазнесења Христовог на небо, Христос присуствује у личности првога који предстоји Светој Евхаристији, а то је епископ. И зато каже Смирјанима – а

епископа гледајте као Господа, јер епископ стоји на месту Божијем. На другом месту свети Максим каже – ко нема заједницу с епископом, нема заједницу с Богом. Зато што епископ, Духом Светим предстојећи на Литургији, пројављује самога Господа, кроз кога сви остали имају заједницу с Богом Оцем. Због тога је наш народ увек поштовао служитеља Литургије, посебно епископа који је возглављивао Цркву.

Ово јединство с Богом је улазница за вечни живот. Ко год не оствари јединство са Богом нема живота у себи, без обзира какав био у животу. Данас често, говорећи о Литур-

А Царство Божије је нама јављено кроз Христа и апостоле, кроз сабрање око Христа. То потврђују и речи светог апостола Матеја – када у поседње дане дође Син човечији, Он ће сабрати сав народ на једном месту и установиће Царство Своје. Суштина је у форми сабрања коју имамо на Светој Литургији. И апостол Павле говори о вери која се пројављује на Литургији, Литургији која се пројављује као икона будућег Царства Божијег. Учествујући у Литургији, ми исповедамо праву веру, јер признајемо заједницу с Господом. У Литургији ми признајемо другог као брата и као онога који има зједницу с Господом, који је неодвојив од Господа јер је Господ за њега пострадао. У њој изражавамо прави начин живота – јединство, заједништво с Богом.

Данас је Литургија, нажалост, престала да се тумачи у овом онтолошком смислу. Најпре зато, што је под утицајем блаженог Августина и римокатоличке теологије, биће схваћено као индивидуално, у смислу да је Бог створио свет без смрти и човека који је по души бесмртан. Та теологија тиме решава проблем постојања и непостојања: Бог даје заповести, ако их не испуњавамо, Он нас кажњава. Реч је о такозваном јуридикском приступу спасењу и односу Бога према људима. Прихвативши овакву перспективу, римокатолици, почевши од Августина, имају велики проблем да објасне зашто Христос долази, зашто Син Божији постаје човек, зашто страда на крсту, ако је све садржано у томе да Бог одозго сам опрашта неком грехове због тога што испуњава заповести, или му не опрашта што заповести није испунио. Шта је смисао трагедије Сина Божијег? Теологија Анселма Кентеберијског и других ова питања хтела је да објасни тако што Бог даје задовољење ђаволу и даје Свога Јединога Сина као искупљење, даје га на жртву ђаволу.

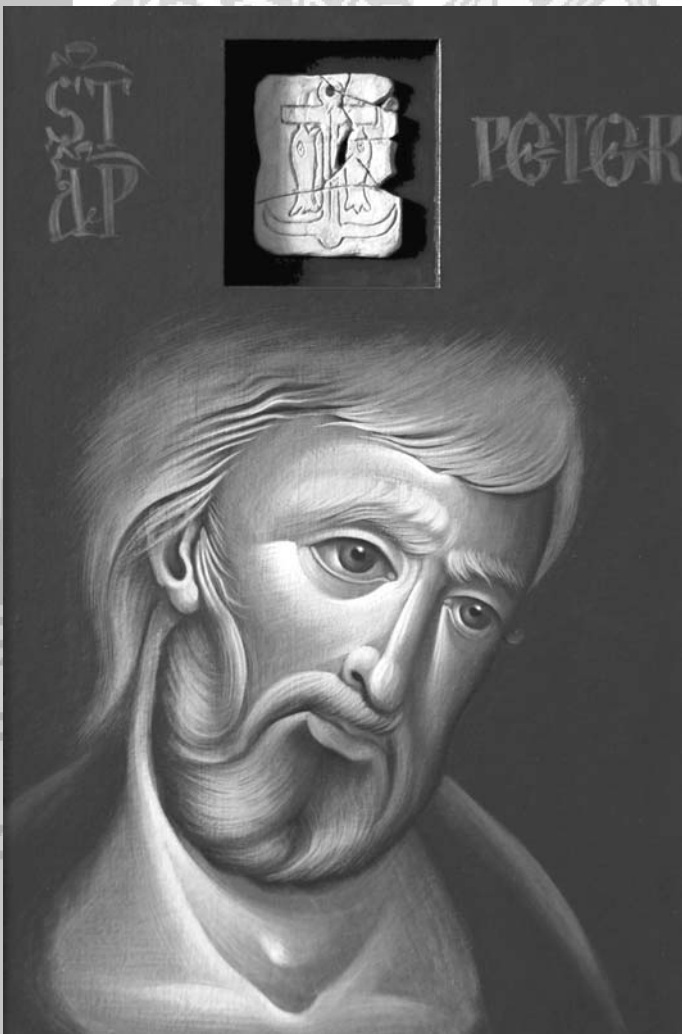
Мучећи се са овим питањима (зашто Син страда, зашто Христос постаје човек), свети Григорије Богослов каже да није могуће да Бог Отац жртвује Сина Свога

љубавну заједницу, у једној личности, везује сву творевину, сва бића. И све што дође у заједницу са том љубљеном личношћу, човеку постаје драго. Бог нас управо тако гледа, Бог Отац кроз Сина Свог, кроз Христа: Бог нас не воли осим у Свом Сину – Син Божији је љубав Божија.

Љубав Божија није психолошке природе, као, Он нас гледа одозго па нас воли, него Он нас воли у Сину Своме. То је усиновљење, да сви кроз Његовог Сина будемо синови Његови. Бог је благо-

гијском јединству с Богом, томе претпостављамо етичке норме и све друго што подразумева вера и правилно исповедање вере. Међутим, све се то налази у Цркви, све је то било у Цркви, у Литургији, све то садржи Литургијски доживљај. Литургијско сабрање је значило веру. Зато свети апостол Павле у Посланици Јеврејима каже: А вјера је основ свега чему се надамо, потврда ствари невидљивих. Чему се ми надамо?

Ми се надамо Последњем дану, Царству Божијем, Сабрању.

Дејан Манделц - Свети Апостол Петар

ђаволу, Бог Отац који није желео човеку смрт, који није желео ни Исака када га је Аврам жртвовао. Бог Отац није такав! Дакле, ова питања не могу се објаснити из законске перспективе која такође нема одговор на питање, зашто Бог није опростио грех Адаму када се покајао и горко плакао?

Опраштање грехова, уствари превазилажење смрти, није ствар опраштања и неопраштања, то је питање јединства, сједињења тварне и нетварне природе, Бога и човека. После Адамовог прекидања заједнице другачије није могло бити, него да се поново јави човек који ће то сјединити. Други човек то није могао бити него Син Божији који ће постати човек зато што су сви људи постали после Адама смртни; и сви који се рађају од Адама, рађају се у оквиру смртне природе. Само дајемо утисак да живимо и зато Господ каже, ако се не роди водом и Духом, не може бити живота. То се управо десило у Христу, Христос је страдао што је Адам већ погрешно и увео смрт раздвојивши природу која је почела да постоји у смрти. Да би Господ спасао Адама није имао други избор него да узме ту смртну природу, и да Он постане човек и да Он испуни оно што први човек није хтео и да тако спасе читаву природу, и Адама и Еву: и као људе и као конкретне личности. Могао је Господ и другачије, например да створи нови свет, новог човека, али тада овај свет који је пао, морао би да се врати у ништавило. Или, могао је сам да узме природу не питајући човека, али тада читав људски род, од Адама и Еве до Христа, био би изгубљен. Било је потребно да се узме људска природа, наша пала природа, да Господ њу узме у своју личност да би је спасао и сјединио с Богом. А будући да пала природа пројављује своја својства и смрт кроз личност, ми умиремо као људи, умиремо што нам је смртна природа, мада као личности не желимо да умремо. Као што се смрт пројављује кроз нашу личност, тако се кроз Господа, кроз Његову личност, личност Сина Божијег пројавила смртност природе коју је Он узео. Али,

сједињењем с Богом, та природа је излечена и то је показало васкрсење Христово.

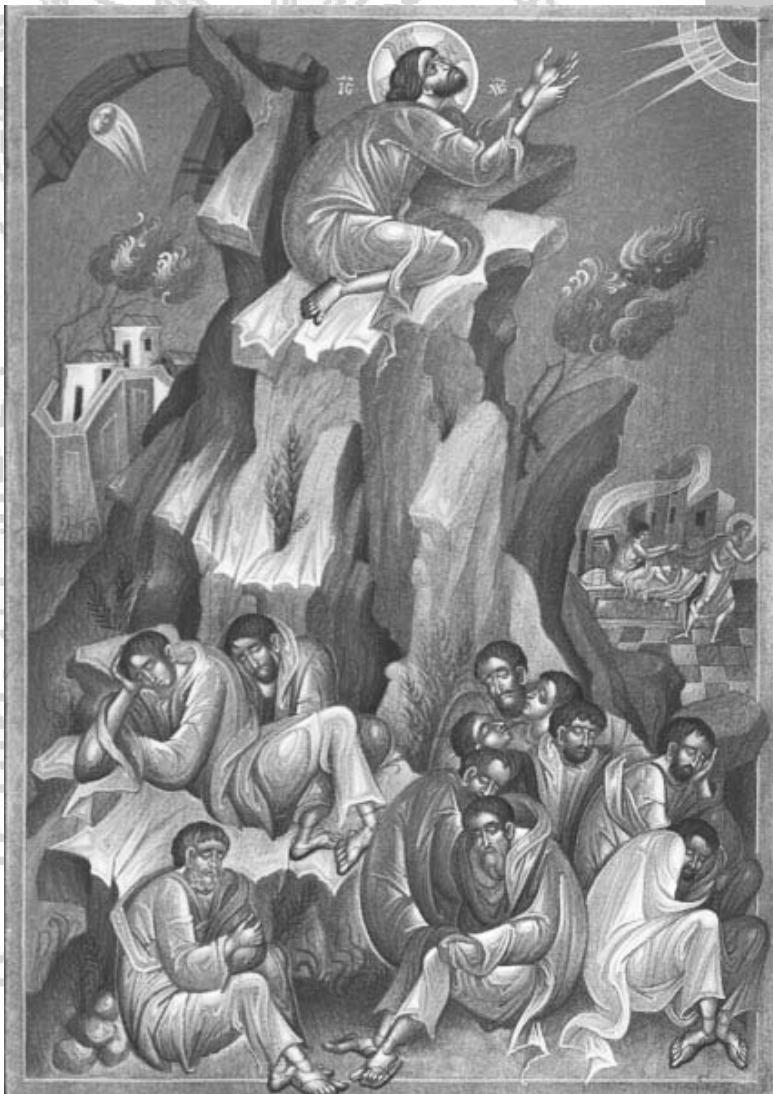
Васкрсење Христово се такође тиче заједнице. Међутим, данас је постало опште мишљење да је Христос васкрсао зато што је Бог по природи. То нигде не стоји у Светом

п и с м у .

И Свето писмо и апостоли и јеванђелисти и велики Свети оци изричито су да је Бог Отац Духом Светим подигао Христа из мртвих. Питамо се, каква је разлика? Огромна је разлика: ако је Христос васкрсао што је Бог по природи, тада ми нисмо богови по природи и тада немамо шансу. Али, савим је другачије, ако је Бог Отац Х р и с т а п о д и г а о

из мртвих из љубави, ако се васкрсење тиче љубави и јединства, љубавне заједнице коју је Христос као човек показао према Оцу. Јер, Он је све чинио из љубави према Оцу, и на крст је отишао из љубави према Оцу. Каже пред страдање: Оче мој, ако је могуће, нека ме мимоиђе чаша ова; али опет не како ја хоћу, него како ти! Ово значи, за Тебе то чиним, по Твојој вољи. И тако Бог Отац кроз васкрсење показује љубав према Сину. Видимо везу са оним што стално Господ пред страдање говори – Оче, ја прославић тебе, Ти сад прослави мене. То апосто-

ли нису разумели, као што нису разумели ни када им је говорио о васкрсењу. То је било непојмљиво, нечувено, како ће да умре па да васкрсне. Али, када се то десило, апостолима су се отвориле очи и видели су да је Христос обећани Месија, да је Он Син Бо-

жији. Све што је у Старом завету говорено, односи се на Христа, васкрсење је било могуће када им се Он јавио.

Васкрсење нас упућује на то да је превазилажење смрти ствар заједнице коју остварује Христос као човек са Богом Оцем. Он је постао Нови Адам и нама се, као и целокупној створеној природи, нуди да Духом Светим, преко Њега и у Њему, имамо заједницу с Богом и живимо вечно. Управо то и Литургија показује.

Литургија је пре свега икона Будућег Царства. Она не изражава, што често мислимо, прошлост,

Литургија иконизује будућност, као што је читав историја хришћанства, почевши од Старог завета, иконизована будућност, а не прошлост. На то мисли свети Максим Исповедник, када каже да је Бог из ничега све створио ради сједињења с Њим, ради Тајне Христове, ради тог будућег догађаја. Узрок нашег постојања није у прошлости, као што нас сва филозофија овог света тера да мислимо, него узрок нашег постојања, нашег живота је у будућности, у сједињењу с Богом. Ово објашњава јаванђељска прича о томе када апостоли за слепог од рођења питају Господа Исуса Христа, ко сагреши, он или родитељи његови те се роди слеп. Логика тог питања је да се у почетку нешто десило и да је тај почетак узрок свега онога што ће касније доћи. Господ мења ту логику, па каже, не, ни он ни родитељи његови, него да се јави слава Божија на њему. Слава Божија се јавља у томе смислу, што ће Господ доћи и сјединити се с нама и тада ће се показати да ће и тај слепи гледати, да он више неће бити слеп, показаће се да ће смртни бити бесмртни. Тај будући догађај је узрок нашег вечног живота и постојања, а не прошли. И зато је Литургија икона тог будућег догађаја: наша црквена историја се развија од последњег догађаја према првоме, од будућности према прошлости.

Све што Господ чини у историји, почевши од стварања света и човека па до оваплоћења Христовог и последњег догађаја, јесте икона тог последњег догађаја, Бог све чини да оствари тај последњи догађај који ће се збити када Христос поново дође. И то нам Литургија показује и зато је Литургија вазда била центар хришћанског живота.

Ми у Литургији, сада и овде, учествујемо у том последњем до-

гађају, у Царству Божијем. Зато она и почење са Благословено Царство... Сви симболи у Литургији показују то Будуће Царство, где неће бити смрти. Али, пре свега показују Будуће Царство као јединство с Господом, па тако и завршава Литургија, као трпеза где се сви причешћујемо од једног хлеба и из једне чаше и имамо заједницу у Једноме Телу Господа нашега Исуса Христа.

Проблем настаје када људи у служењу Литургије траже прототип из прошлости и када моја браћа кажу – треба се држати старе праксе. Ја питам, које старе праксе? Литургија никада није била иста, од првог века до данас. Зашто? Литургија се обogaћује јер она црпи свој начин постојања, своје вршење, своју форму из Будућег века, из Царства Божијег Будућег, не из прошлости. И зато је то скандал данас за људе. Али, то је вазда био скандал и јеретици су увек били конзервативци. Јереси су се појављивале управо зато што су јеретици осуђивали Цркву да она уводи неке нове ствари. А Црква не би могла да буде Црква ако не уводи ново. Нове ствари мора да уводи, јер је њена суштина у новом. Литургија, односно Црква иде ка Будућем Царству, обogaћује се примајући из Будућег Царства: што ухо човечије не чу, око не виде, у срце човечије не дође шта је Господ припремио, како каже апостол Павле. Сада симболе онога што ће доћи гледамо у загонеткама, али доћи ће време када ћемо их видети лицем у лице. Како време пролази, како смо даље од прошлости, све смо ближи истини, зато што је истина у будућности. Али, други су нас научили да мислимо, што време више пролази све смо даље од истине. И зато вучемо назад. И зато су јеретици увек вукли назад. Где назад, када је сам Стари завет био икона Новог, односно, како

каже свети Максим Исповедник, Стари завет је сенка, Нови завет је икона, а Будући век је истина... Што више време пролази, све смо ближе истини. Ако је будућност истина, тада морамо проћи историју, да би дошли до будућности. Знамо да стари Грци нису рачунали историју, али за хришћане је врло важна историја, или како је говорио свети Иринеј Лионски, човек је створен као мало дете, није створен савршен, и он је требало да направи неке кораке, да остане у заједници с Богом, да ту заједницу пројави, а то тражи време, то је тражило историју, да би се дошло до савршенства. Савршенство није на почетку, него на крају: као кад децу крштавамо, тиме она нису запечаћена, није готово, већ их ми уводимо у Литургију и она одрастањем треба да покажу да ли хоће или неће да буду у Литургијској заједници, могу на пример као Адам, када је порастао напустио је заједницу с Богом.

Данас многи говоре о прототипу Литургије и о томе каква би она требала да буде. Ако будемо изучавали писма, како кажу Свети оци, видећемо да ниједна епоха није имала исту Литургију. Литургија се обogaћује, она напредује зато што има за вођицу Царство Божије. Знамо да је у почетку Литургијско сабрање било тако што је Господ седео за столом, за вечером окружен апостолима. После имамо друге додатке, али та структура, да је Христос, наш вођа, у средини окружен апостолима и народом Божијим остаје и преноси се на епископа и свештенство, па је свети Максим Исповедник могао да каже - поштујте епископа као Христа, свештенике као апостоле, а ђаконе као наредбе Божије. Народ Божији је икона, сваки од нас који се крштењем сједињује с Христом је икона Христова и зато кажемо да у брату не гледамо обичног човека него самога Господа. Љубав према ближњем је као љубав према Богу јер је тај ближњи сједињен с Господом, кроз њега се Бог пројављује, не можеш мимо човека доћи до Бога, јер је Бог постао човек.

Напајајући се из будућности, Литургија се обогаћује и већ у трећем и четвртм веку имамо много нових ствари које нису постојале у првом и другом, на пример храмове, одежде, жезло, митру, нове песме... Да је то било копирање прошлости, ко зна где би завршили, можда би данас Литургија била оно што су учинили протестанти и римокатолици који се стално враћају прошлости вршећи стално неке трансформације, али не према напред, ка Царству Божијем, него трансформације према назад, па су дошли до идеје... у почетку није било епископа, ето може и без епископа, може и без цркава јер и њих није било на почетку... Протестантско схватање није израз Царства Божијег, него је то копирање догађаја који су били. Да ли треба да се враћамо најпримитивнијим примерима... клању јагњаци, као Јевреји?

Литургија увек има нарастање, узрастање у мери раста Христовог, док Литургија не постане Царство Божије. То Царство Божије увек нам приближава Свети Дух. Ево, све ново чиним и тамо где Свети Дух дише, Он доноси Царство Божије. Царство Божије и Литургија једно без другог не могу. Потребно је да прођемо кроз Литургију да би били у Царству Божијем. Царство Божије је будући догађај, то је догађај Другог доласка Христовог и потпунога сједињења

Царство Божије не постоји паралелно, као Платонов свет идеја. Хришћанство није имало такво виђење света. Истина ће бити на крају, када нам Господ дође. За сада ми још увек живимо у икони и живимо вером и то значи да читава творевина, и материјална и духовна природа, улазе у сједињење с Богом, дакле, и време, простор, историја... Платонова концепција је супротна, духовно је на небу, материјално на земљи и ово материјално ништа не значи, духовно је приоритет... душа је бесмртна, тело нам не треба. У том контексту хришћанство се не би темељило на васкрсењу мртвих. А васкрсење мртвих значи васкрсење тела – то је централни догађај хришћанске вере. То

је оно што чекамо, чекамо васкрсење мртвих и живот Будућег века. То је, сада и овде, присутно у икони кроз Литургију и можемо да будемо учесници Царства Божијег само ако желимо. Али свако ко не учествује у Литургијском сабрању не може имати живота у

себи! Литургија, причешће нам обезбеђују живот. Можемо бити савршени и живети по неким законима, али ако нема Литургијског живота, то је равно савршенству ђаволском, савршенству небића.

О ПОДВИГУ И ЛИТУРГИЈИ

одељеност између подвига и Литургије (причешћа) долази из концепције по којој је духовна природа вечна по себи, а материјална није битна. Ту долази до изражаја подвиг и борба против тела и материје, како су учили Ориген и Еваргије Понтијски. Такав подвиг био је у Цркви осуђен.

Господ Исус Христос је постао телом, узео је тело и тело улази у вечни живот. Материјална природа је неопходна, јер тако је Бог хтео.

На подвиг у Цркви треба гледати као на одрицање од сопствене воље, од свога ја, као на подчињење Христу, да би ушли у заједницу са Христом, да би нас Он подчинио Богу Оцу. Са подчињењем уништиће се смрт као последњи непријатељ.

То подчињење поново води у Литургију на шта указује Свето крштење и јеванђелски пример о узимању крста и поласка за Господом. Подвиг није супростављен Литургији, већи је уколико утврђује Литургијску заједницу. Ако закажемо на подвигу, Литургија нас спасава, она је израз слободе да желимо да имамо заједницу с Богом.

И светост је израз Литургијског сабрања, свети је само онај ко има заједницу са Богом, а то заједништво се, као што смо видели, остварује у Литургији, што потврђује и литургијски возглас *Светиње светима...*

Цариник, из приче о царинику и фарисеју, своје постојање види у заједници с Господом, а фарисеј пројављује своје људске силе. Њему није потребан Господ. То се данас често, нажалост, дешава са нашим подвижницима који пројављују људске силе и зато они, мањевише, разбијају Цркву и Литургијску заједницу. Реч је о ономе што Господ каже: *Тешко вама књижевници и фарисеји, лицемјери, што затварате Царство небеско пред људима; јер ви не улазите, нити пуштате да уђу они који би хтјели.*

ПРОИГУМАН ХИЛАНДАРСКИ МОЈСИЈЕ (ТОРОВИЋ)

Из сећања проигумана хиландарског Никанора, објављених у књизи „Чуо само од свог духовног оца“, настављамо да објављујемо записе о његовој сабраћи, хиландарским монасима. Преносимо топле речи оца Никанора о проигуману Мојсију, родом из Честина код Крагујевца

Мотиче из хришћанске заједнице. Отац му је погинуо у Првом светском рату, а мајка је умрла. Имао је брата и сестру. Брат је завршио трговачку школу, а сестра је била у кући. Удала се сестра, оженио се брат, а потоњи проигуман Мојсије, полази у Хиландар. Замонашио га је отац Доситеј и прво послушање је имао при епитропији, код оца Богослова: био је чтец и учио певање код оца Данила. За Антонијаду у Кареји, изабран је, осим поменуте двојице, о којима сам мало пре говорио и који су касније отишли у Србију, и отац Мојсије. Радан и вредан, најпре је годину дана учио грчки, код оца Фотија, а онда се пет година школовао. Вративши се у манастир, изабран је за сабор и био писар, што је до краја живота и остао, али је истодобно вршио послушање чредника, па другог епитропа, са оцем Арсенијем, касније и са оцем Михаилом, затим четири године – први епитроп, па у Кареји – антипрос и једанпу – прот.

Био је веома учен, знао добро грчки, умео је лепо да говори, али када би почео причу о Србији, обавезно је плакао.

Године 1941. или 1942, Камарија се није обрађивала, па смо он и ја пошли у село Мавриталаса (Серез, Драма), да купимо жито. На путу од Ставроса до села, ухватили су нас Бугари. Били су пијани и питали су нас шта тражимо. Рекли смо да ку-

пујемо жито, а крчмар је додао да смо ми Срби. Они су тада донели ракију и рекли: „Да живи краљ Симеон.“ И ми смо исто рекли, а војник Бугарин тада баца чашу на под и разби је. Ја сам седео, а отац Мојсије је стајао и, у трену, од страха, пао. Кафеџија приђе, удари нас по рамену и рече да бежимо. Као залог смо оставили ствари и тако се избавили од Бугара, у Аспровалти.

је у Београду био исповећен и причешћен, другог дана поподне млађи монах, отац Василије читао му је, али је, око једанаест сати увече, у својој келији, умро.

Приликом моја два боравка у Београду, посетио сам га. Имао је много књига, које су пренете у библиотеку, па – како је водио манастирске књиге – то се код њега нашло много важних докумената и хартија. Богато украшена келија, остала је празна после смрти власника. У њој је последње дане (дванаест) провео отац Арсеније Чарнојевић. У њој је и умро.

При првој посети у Београду рекао ми је да у келији има 50 лира и да узмем да чувам. Односно, ако нађем – да узмем и чувам и никоме не говорим, ако не нађем – ништа, а ако умре – да употребим за његову душу. И, заиста, када сам се вратио, нашао сам

Митрополит кавалски (двадесет пет година је био епископ) је тражио од Београда представника Српске цркве и ови им јаве да је ми заступамо. тада смо добили орден митрополита Хризостома Кавалског.

Једне године, проигуман Мојсије оде, пред Божић у Солун, и, по повратку у манастир се шлогира. Одмах смо га пренели у Солун, па даље у Београд. Лечен је, али без успеха, те је возом пошао натраг, у свој Хиландар. У Солуну су га сачекали отац Амфилохије, лекар и болничар. Како

их и чувао, али, видевши да не оздравља, а имао сам 80 кошница пчела и од тога бих му – ако би Бог дао да оздрави, вратио, то сам лире претворио у драхме и послао у манастир Телије да штампају Житија славска; неколико свески, по неколико хиљада. Одштампано је и Житије Светог апостола Луке – његове славе и стављена су имена његовог брата и сестре, а намењено је за његову душу.

Отац Мојсије је сахрањен на хиландарском гробљу, више олтара цркве – у гробу свог духовног оца.

ОСНОВНИ СОЦИЈАЛНЕ КОНЦЕПЦИЈЕ РУСКЕ ЦРКВЕ

На Православном богословском факултету Универзитета у Београду одржана је 24. марта 2007. године промоција књиге “Основи социјалне концепције Руске православне цркве” у издању Беседе из Новог Сада. Књигу је представио митрополит смоленски и каљинградски Г. Кирил, а о књизи су још говорили декан Богословског факултета Епископ бачки Г. Иринеј и протојереј ставрофор др Зоран Крстић, доцент на катедри за Хришћанску социологију Богословског факултета. У наставку доносимо излагање оца Зорана Крстића

Част ми је и радост да узнем учешћа у данашњем догађају. Радост што је у нашој средини Његово Високопреосвештенство Митрополит смоленски и каљинградски Г. Кирил, висока и значајна личност Руске православне цркве и радост је што је из штампе изашла, у издању Беседе, књига која је пред нама – “Основи социјалне концепције Руске православне цркве”. Овај је документ усвојен на заседању јубиларног Светог Архијерејског сабора Руске православне цркве августа 2000. године, и његова основна намена, с обзиром на тако висок степен официјелности, је ...да служи као руководно начело за синодске институције, епархије, манастире, парохије и друге канонске црквене установе у њиховим односима са државном влашћу, различитим световним удружењима и организацијама, ванцрквеним средствима информисања... како читамо у завршним напоменама. На основу њега црквена јерархија је у могућности да заузима ставове о различитим актуелним питањима и животним проблемима савременог човека у данашњем постмодерном и плуралистичком друштву. Да бисмо се уверили колико су та питања важна и актуелна, дозволите ми

да побројим нека од њих: Црква и нација, Црква и држава, Црква и политика, Својина, Рат и мир, Проблеми биоетике, Међународни односи; Проблеми глобализације и секуларизације итд.

И ми, православни у Србији, захваљујемо се јерархији Руске цркве на овом труду и напорима који ће и нама бити од велике користи. Ове теме нису више стране ни нашим богословима, а све мање и јавно мњење изражава чуђење када се Црква бави овом савременом проблематиком. Први кораци су, дакле, направљени и на нама сада лежи одговорност да основне ставове даље разрађујемо, ослањајући се на богословске принципе изражене у овом документу, о којима бих желео да говорим у најкраћим цртама.

Основна претпоставка проучавања ове проблематике је непрестана осетљивост, будност и непрестана научна и богословска анализа друштвене стварности, јер је она битно другачија од свих претходних. Та се различитост огледа, између осталог, и у брзини промена друштвене стварности, те тако, данас изражени ставови већ сутра могу бити превазиђени и некорисни, не чак зато што су лоши, већ зато што су околности битно измењене. Али, иако су

конкретна решења и предлози подложни непрестаним променама, основне богословске поставке на којима су засновани, ипак, нису.

Једна од тих поставки је служење. Живот у Цркви, на који је призван сваки човек, јесте непрестано служење Богу и људима (Концепција). Призивање Цркве је да служи, баш као што ни Господ није дошао да му служе већ да служи и да заложити себе за живот света. Те зато, ма како страшно да нама Хришћанима изгледа тај спољни свет и друштво у коме живимо, ми смо трајно призвани да том и таквом свету и друштву служимо, баш зато што је богоборан и што у злу лежи. Недопустиво је манихејско гнушање над животом света који нас окружује. Учешће хришћанина у том животу треба да се заснива на схватању да су свет, друштво и држава предмет љубави Божије, јер Бог жели да они буду преображени и очишћени по нечелима Богом заповеђене љубави (Концепција, стр. 19). Овде је изражен веома важан став да Бог посматра и љуби и свет и нас због онога што ћемо бити. Небрига, незаинтересованост или, како смо чули, гнушање над светом и друштвом нису хришћански ставови.

Друга поставка коју “Основе социјалне концепције” наглашавају јесте начело сарадње и дијалога. Испуњавајући мисију спасења људског рода, Црква то не чини само путем непосредног проповедања него и добрим делима, усмереним на побољшање духовно-моралног и материјалног стања света који је окружује. Тога ради она ступа у узајамне односе са државом, чак и ако она

живот је био структуриран према хришћанској вери. Она је била општи друштвени контекст и поклапала се са јавним мњењем. Најчешће није било потребе за аргументацијом и образлагањем хришћанских ставова по неком друштвеном питању јер су се они подразумевали, били саморазумљиви. Процес формирања модерних друштава је текао управо у негирању оваквог положаја Хришћанства и Цркве у друштву. Њега означавамо као процес секуларизације, односно еманциповања друштва од захтева хришћанске вере. Тај процес је и на Западу и на Истоку знао, за Цркву, да буде болан, али је и поред свега напредовао и довео до стварања модерног друштва у коме је положај Цркве битно измењен. Хришћанство више нити битно утиче, нити битно обликује модерно и постмодерно друштво. Црква и јавно мњење се више не поклапају. Она је постала само део шаролике и разноврсне стварности којом круже различите идеје, различити ставови и космологије, па и различите религије које се не могу више структурирати једним принципом, једном идејом, јер би се тиме повредила слобода

начела сарадње. Са једне стране, разлог томе је што у сучељавању са савременим проблемима нико не може имати монопол у друштву већ је то задатак целог друштва, а са друге стране, то значи да нико више сам не може извршити синтезу знања које је потребно у решавању друштвених проблема. Људско знање је постало толико велико и издиференцирано да је *de facto* немогуће једном човеку или малом броју људи да га синтетиче. Узмимо само неколико примера везаних за питања која се обрађују у овом документу. Рецимо биоетика. Наши фундаментални богословски ставови могу остати неприменљиви уколико се у формирање конкретног предлога не укључе лекари, генетичари, правници, психолози итд. Или проблеми еколошке катастрофе који се не могу ни ублажити без ангажовања биолога, геолога, зоолога, политичара итд. Ако је наше хришћанско призвање да служимо зарад спасења света онда се никако не можемо одрећи сарадње већ треба да је подстичемо и у њој активно учествујемо. Међутим, сарадње нема без дијалога. И баш везано за ово питање, потребно је наше најдубље преумљење. Бити у дијалогу с неким значи прихватити га таквог какав јесте. Не доживљавати његово стање као стање потпуне грешности само зато што није с нама и радовати се што у њему, евентуално, препознајемо трагове истине која нас спаја упркос различитостима.

Можда сада мало боље можемо да разумемо колико је важан став који читамо у документу: *...не постављајући непосредно обраћење свих у Православље за услов сарадње...* (Концепција, стр. 19), колико он растеређује Хришћане и отвара простор за иницијативе у сучељавању са злом у друштву.

На крају, уз још једну захвалност руској јерархији на овом документу, желим да изразим захвалност преводиоцима и издавачу, а колеге студенте да обавестим да се ова књига већ од данас налази на списку обавезне литературе за предмет Социологија Хришћанства. Хвала.

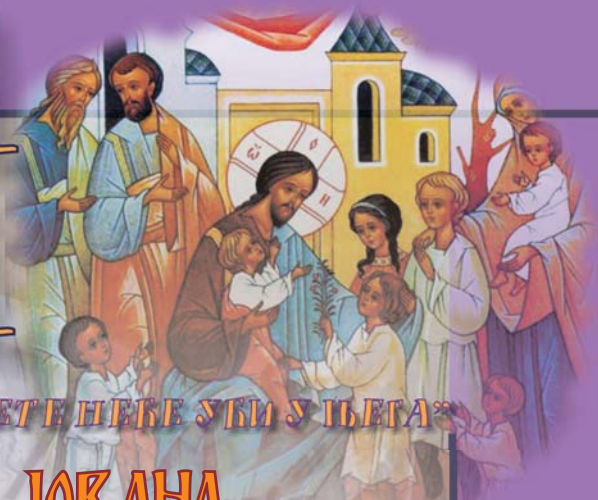
Александар Лавдански - Господ Исус Христос

није хришћанског карактера, као и са разним друштвеним асоцијацијама и појединцима, чак и кад они не поистовећују себе са хришћанском вером. Не постављајући непосредно обраћење свих у Православље за услов сарадње ... (Концепција, стр. 19).

Ово је став који је само на први поглед јасан и саморазумљив, а заправо га треба подробно објаснити јер крије у себи добро разумевање новог положаја Цркве у савременом друштву. Тај нови положај Цркве можемо боље да разумемо уколико га упоредимо са положајем Цркве у премодерном периоду. У њему је Хришћанство мање или више, понекад и формално, прожимало све поре тадашњег друштва. Целокупни

других. Али то, опет, не значи да је Црква прогоњена и протерана (тај период је, надамо се, дефинитивно прошао) већ значи нови положај Цркве у друштву који она треба смирено да прихвати. Он подразумева нови начин деловања. Уколико желимо да заузмемо важно место у друштву и да доприносимо стварању праведнијег и хуманијег друштва борећи се против свих облика друштвеног зла, онда наши предлози морају бити уверљиви, добро аргументовани, добро заступани и објашњени, јер не можемо очекивати да се подразумева да је сваки наш предлог добар и важан мимо аргументације и проблематизовања. Тако долазимо до неопходности примене

ДЕЧИЈА СТРАНА

“КО НЕ ПРИМИ ЦАРСТВА БОЖИЈЕГА КАО ДЕТЕ НЕБЕ УБИ У ЊЕГА”

ГОЛУБ АРХИЕПИСКОПА ЈОВАНА

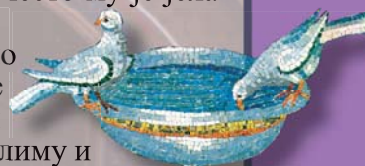
Када сам дошао у Сан Франциско, чуо сам пуно дивних прича о животу архиепископа Јована Максимовића. Често сам посећивао сиротиште Светог Тихона које је подигао владика, а којим је управљала госпођа Шахматова. Владика Јован био је веома заузет, што ме је спречавало да често будем са њим. Сиротиште тада више није било место где су живела деца која су дошла из Кине, јер су она већ била зрели људи, али сиротиште су користили као свој парохијски дом. Ту је била и соба архиепископа Јована, тако мала да се у њу једва могао сместити кревет, а истовремено је служила као простор за живот и као канцеларија. Тамо сам га често посећивао и дуги разговори са њим уобличавали су мој живот.

Једнога дана дошао сам у посету госпођи Шахматовој. Она ми је замерала што је нисам посећивао чешће и што нисам био близак са њеним “сирочићима”. Тог дана сам приметио белог голуба са црвеним шарам на перју, како гугуче на лиму испред прозора. Хођао је по симсу очигледно не намеравајући да одлети. Пошто је њој то изгледало нормално ја нисам више обраћао пажњу на њега.

На Богојављење, указала ми се прилика да будем у сиротишту. Служба освећења воде је била у малом дворишту. На моје велико изненађење, док је владика благосиљао воду, голуб је слетео у двориште. Залепршао је крилима и виноу се изнад посуде са светом водом док смо ми певали: Во Јордање крешчајушсја тебје Господи, троическоје јависја поклоњеније, родитељев во глас свидетељствовавше тебје, возљубљенаго тја Сина именуја: и Дух во видје голубиње... Био сам задивљен јер никада нисам видео службу у којој се живи голуб издиже изнад светиње. Владика је стајао са подигнутим рукама, држећи велики златни крст изнад главе, а птица је летела високо изнад грађевине и онда се брзим летом спустила на његово раме. Затим је, бучно лепетајући крилима, одлетела високо, да би се поново спустила и на наше велико запрепашћење то поновила неколико пута. Све је изгледало тако природно као да је саставни део свете службе. Након службе сам позван да узем воду и да присуствујем гозби. Архиепископ је био тамо док је птица била напољу, на прозорском лиму, очигледно нахрањена. Тада сам сазнао дирљиву причу о “рајској птици” архиепископа Јована. Архиепископ је нашао голуба сломљеног крила како лежи на прозорском симсу. Завио му је крило и нахранио га. То је било довољно да се птица осети прихваћеном.

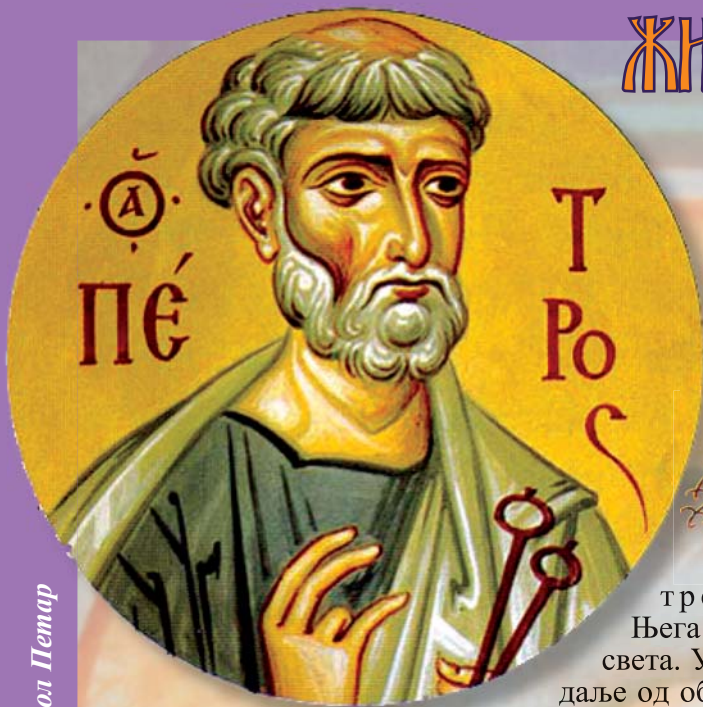
Голуб је разумевао речи светог архиепископа Јована. Причали су ми да су седели окренути један према другоме, човек је нежно говорио, а птица је гугутала у знак одобравања и мирно ишла напред-назад. Архиепископ се дружио са птицом до смрти. Голуб је живео код прозора и често је улазио у кухињу, собу за посете и канцеларију госпође Шахматове. Видео сам птицу како лети по кући и питао се зашто је не ставе у кавез као канаринца. Речено ми је: “То је пријатељ архиепископа Јована.” Била је то дружељубива птица и често му је јела из руке.

Једном сам дошао и затекао владикау како седи поред прозора замишљено посматрајући птицу која је била болесна. Госпођа Шахматова ми је касније рекла да је птица била нека врста чувара тајни благословеног Јована. На дан када је архиепископ умро, голуб је почео узнемирено да хода по прозорском лиму и тужно лепета крилима, као да је знао шта се догодило његовом пријатељу.

ЖИТЊЕ СВЕТОГ АПОСТОЛА

ПЕТРА

Архимандрит Зинон - Свети апостол Петар

Свети апостол Петар био је родом из малог палестинског градића Витсаиде. Био је ожењен и имао је деце, а по занимању је био рибар. Његов брат, Андреј Првозвани, привео је Петра Господу и он се истог трену потпуно предао Спаситељу поверовавши у Њега као у истинитог Христа посланог од Бога за спасење света. Улазећи у његову лађу, Исус рече Петру да одшлови даље од обале и тамо баци мреже. Симон (тако су Петра звали рођења) рече Господу: “Учитељу, сву ноћ смо се трудили и ништа

ли од не ухватисмо, али на твоју реч баћићемо мрежу.” И учинивши онако како им Исус рече уловише велико мноштво риба, те им се мрежа поче цепати. Када је Петар то видео, паде пред Исуса који му рече: “Не бој се, од сада ћеш ловити људе.” И не одвајајући се од Господа Петар је био очевидац безброј чуда која су указивала на то да је Исус истинити Син Божији. Када је Исус питао своје ученике да му кажу ко је Он, Симон Петар устаде и рече: “Ти си Христос Син Бога Живога!”

Заједно са апостолима Јаковом и Јованом, Петар је био удостојен да на Тавору види преображење Господње, о чему пише у својој посланици: “Јер вам не објависмо силу и долазак нашега Исуса Христа следујући измишљеним бајкама, него смо сами били очевици величанства његова. Јер он прими од Бога част и славу када му дође овај глас од величанствене славе: Ово је Син мој љубљени, који је по мојој вољи. И овај глас чусмо ми како сиђе с неба, док бијасмо с Њим на гори светој.” (2. Пт 1, 16-18)

Једном приликом Господ је рекао Петру да ће се он и поред

толике вере само у току једне ноћи три пута одрећи Бога. Петар није веровао у то, али оне ноћи када су ухватили Исуса Петар заиста три пута рече да није Христов. Видећи шта је учинио, Петар поче горко плакати, али му Господ то опрости. По силаску Духа Светог, Петар се међу апостолима први обрати окупљеном народу. Наоружан силом Божијом он заједно са осталим апостолима учини многа чуда, а када је цар Ирод сазнао за то, наредио је да се Петар окује и баци у тамницу, али је анђео Господњи по вољи Божијој дошао и ослободио га.

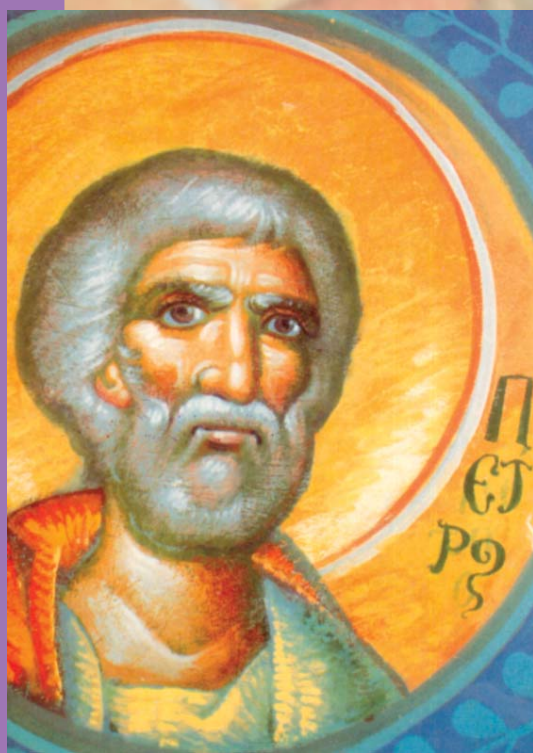
По заповести Божијој апостол Петар је кренуо по многим земљама да тамо проповеда реч Божију, оснивајући цркве, постављајући епископе и свештенике. Једном се апостолу јави анђео и рече му: “Петре! Приближило се време твог одласка. Мораш отићи у Рим где ћеш претрпети смрт на крсту, али добићеш заслужену награду од Господа нашег Исуса Христа.”

Заблагодаривши Господу, Петар крену у Рим где би ухваћен од нечасног цара Нерона и распет на крсту наопачке. И тако свети апостол Петар предаде своју непорочну душу у руке Господње.

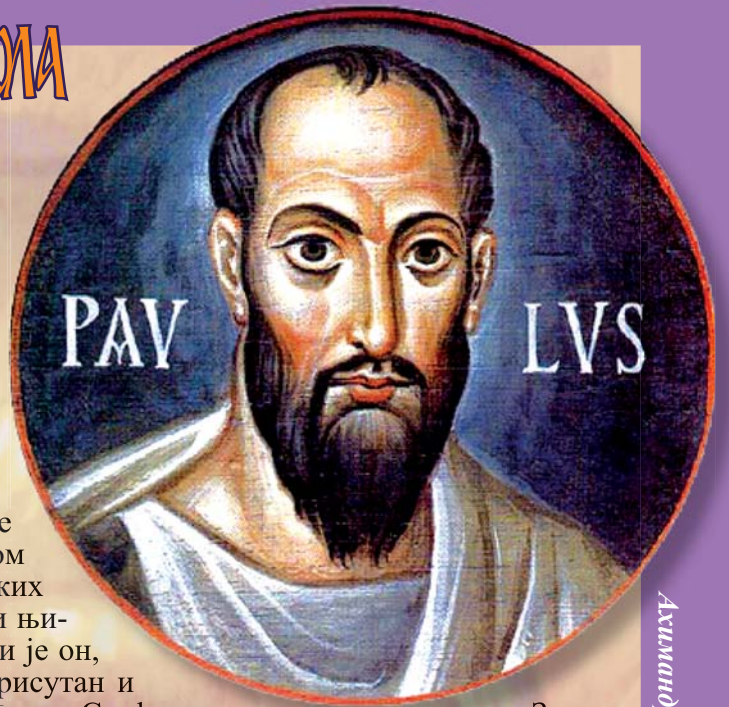
Милош Николић, 2. разред, ОШ “Светоглик Ранковић”, Мисаца

Отац Станатис Склирис - Свети апостол Петар

ЖИТЊЕ СВЕТОГ АПОСТОЛА

ПАВЛА

Ахимандрит Зинон - Свети апостол Павле

Пре него што је призван за апостола, свети апостол Павле звао се Савле Потиацао је из познате јеврејске породице. Још као дете почео је да изучава јеврејски закон и временом је постао велики заштитник закона и јеврејских обичаја. У то време у Јерусалиму апостоли и њихови ученици почели су да шире хришћанство, али је он, као и сви фарисеји, био против Христа. Био је присутан и када је страдао први мученик за веру, свети архиђакон Стефан. Је узео учешћа у великом гоњењу хришћана у Јерусалиму. Једног дана он крену за

Дамаск да би ухватио тамошње хришћане и да би их довео на суд у Јерусалим.

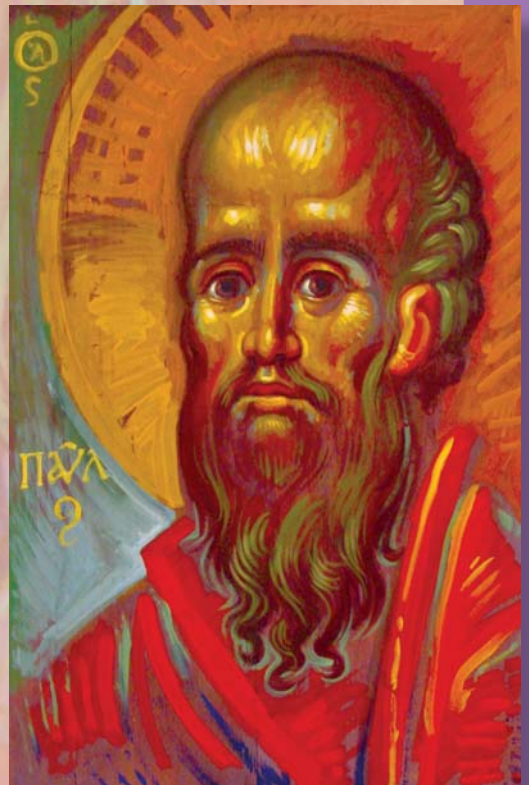
На том путу одједном га обасја јака светлост са неба и он паде на земљу и зачу глас који га је звао: "Савле, Савле! Зашто ме гониш?" А он рече: "Ко си ти Господе?" А Христос му рече: "Ја сам онај кога ти гониш." Савле у страху рече: "Господе, шта треба да урадим!" "Устани и иди у град и биће ти речено шта да радиш." Савле учини како му је заповедио Господ, али одједном осети да му се вид мути, да би већ следећег тренутка постао потпуно слеп. Некако дође до Дамаска где три дана проведе потпуно слеп, без хране и воде, молећи се Богу. У то време у Дамаску је био апостол Ананија коме Господ заповеди да крсти Савла. Ананија крену да испуни вољу Господњу. У једној кући нађе слепога Савла и рече му: "Брате Савле! Господ Исус Христос који ти се јавио на путу којим си ишао,

послао је мене да те кртим и испуним Духом Светим." На крштењу Савле би назван новим именом Павле, и прогледао је и истога трена почео проповедати да је Исус истинити Син Божији.

Павле је био велики апостол Христов. Много је путовао и много је писао. У Светом Писму Новог Завета сачувано је четрнаест његових посланица.

Прошавши многе земље, озаривши светлошћу вере многе народе и предвидевши своју мученичку смрт, апостол Павле пише свом ученику Тимотеју: "Сада ме чека венац правде, који ће ми у онај дан дати Господ, праведни Судија; али не само мени, него и свима који с љубављу очекују долазак његов." (2. Тим 5, 8)

Римски император Нерон који је убио и светог апостола Петра, убио је и светог апостола Павла, наредивши да му се одруби глава. Тако је скончао изабраник Божији, проповедник, велики подвижник и страдалник за Господа Исуса Христа.

Отца Станислава Склирис - Свети апостол Павле

Срђан Перковић, 3. разред, ОШ "Свети Кирил и Методије", Мисача

ЗА ОНЕ КОЈИ СУ ГРЕШНИЦИ ПЕСНИЦИ ТРАЖЕ ПОМИЛОВАЊЕ

Господе, чујеш ли нас? Чујеш ли вапај малих људи својих? Оних, које си по лику и обличју своме од праха земаљског и духа свога сачинио ни из чега. Чујеш ли плач и покајање нас грешника, који не знадосмо, да љубав коју си нам несебично подарио, чувамо у срцима нашим, као у олтарима и несебично је делимо? Опрости,

што једино знадосмо да судимо онима који су у твојим очима исти као и ми. И што уздизасмо себе изнад оних грешника чији су греси за нас били већи, а не знадосмо да смо и сами много више грешни.

Хеј, људи, одакле нам право да судимо и кажњавамо оне који су грешили а затварамо очи пред сопственим грешкама, стављајући себе у положај јединог непорочног и безгрешног, који у рукама има и мач и помиловање! Ми судимо и кажњавамо оне који су згрешили, а врло добро знамо да ће права казна

стићи и оне који суде и оне којима је суђено, много, много касније. Знамо ли да смо ништавни и јадни у очима Онога који нас је створио? Знамо ли да самим тим што друге кажњавамо и сами чинимо вероватно већи грех од оних чију слободу одузесмо? Знамо ли да у свима нама још увек гори грех Римљана који погубише јединог човека који је свима нама праштао грехе и који је опростио чак и својим целатима речима: „Опрости им, Оче, јер не знају ште чине!“ Једину особу која је у својим длановима имала спасење душа наших, ми погубисмо јер не желесмо да верујемо да постоји неко ко жели да нам помогне, ко уме да опрости и ко апсолутно за узврат не тражи ништа, сем мало љубави и опроста. А ми опет судимо другима. Са којим правом?! И колико времена треба да прође да бисмо схватили да нам је Бог дао живот да чинимо добро и себи и другима, будемо милосрдни и опраштамо да би нам било опрштено? Зар треба да прође још оволико година да бисмо то схватили? Зар треба да чекамо судњи дан да бисмо за своје грехе тражили помиловање? А знамо ли да ће тада бити касно?

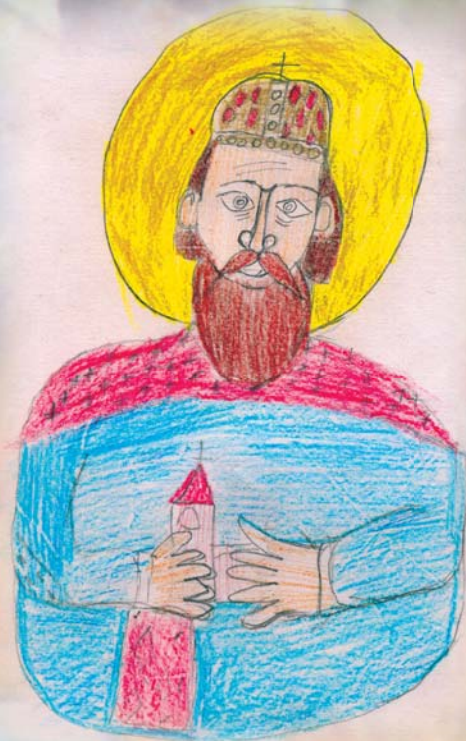
Зашто су једино песници ти који се моле за опрост и помиловање оних који згрешише, а не покајаше се? Зар не би требало да тражимо помиловање за оне који су грешили, уместо да им судимо? Људи, не знамо шта свакога од нас чека у животу и после њега! Па иако нам нажао учинише, молимо за њихово помиловање и праштајмо им.

„Ја нисам Бог. Само је он моћан толико да прашта, само о њему нико не говори да је слаб кад опрости и да је кривцу саучесник. Само кад он подиже свргнуте и мртве васкрсава, клеветници ћуте и не кажу да је занесењак или песник.“

И зато, помилуј нас, Господе, по милости својој! Услиши вапај наш и опрости гордост и грехе наше!

Милица Радовановић IV/2
Наташа Вуковић IV/2

Техничка школа „Милета Николић“,
Аранђеловац

О НЕОПХОДНОСТИ ПОСТА

Из писама о хришћанском животу светог Теофана Затворника

Колико се много говори о посту, колико се често устаје против њега и говори: чему пост, и то тако строг, када Господ Сам говори да не прља човека оно што улази на уста него оно што излази из срца (Мт. 15, 11), а и апостол учи: “Који не једе нека не осуђује онога који једе” (Рим. 14, 3), и свети Златоуст на дан свете Пасхе позива у радост све – и оне који су постили и оне који нису постили.

Чини ми се да после онога што сам вам раније писао мисли које ћу сада изнети неће за вас представљати неку особиту тешкоћу. Сироти пост! Колико је само претрпео поруга, исмевања, прогона, али се ипак по милости Божијој одржао. Па како би другачије и могло бити? Он има чврсту потпору – Господ је постио, апостоли су постили и при томе не мало, као што сведочи за себе апостол Павле, говорећи: “У многом пошћењу” (2. Кор. 11, 27). И сви свети угодници Божији држали су строг пост, тако да, када бисмо били удостојени виђења рајских обиталишта, не бисмо тамо нашли ни једнога коме не би био стран подвиг поста. Тако и треба да буде. Наиме, кршењем поста изгубљен је рај, па је предузимање строгог поста морало да се појави као једно од средстава за враћање изгубљеног раја. Мајка наша, света Црква, милостива је и жалостива срца и никада се не понаша као маћеха према нама. Зар би нам она ставила на плећа толико тешко бреме када оно не би било потребно? Она нам ипак то налаже - очигледно је да другачије није могуће. Морам се покорити. И сви који желе да се спасу покорavaju се. Погледајте око себе. Чим неко почне да се више стара за душу своју, одмах отпочиње пост, и што веће старање показује, утолико строже пости. Зашто је то тако? Зато што се уз пост ово дело одвија успешније и лакше је овладати властитом душом. Ко се уклања од поста, њему, очигледно, спасење није

нарочито вредно. Наиме, тамо где трбух пише законе, тамо је трбух бог, а коме је бог трбух, тај је непријатељ крста Христовог. Ко је непријатељ крста, тај је непријатељ Христа, Спаситеља нашега и Бога. Дакле, ево како ћете убудуће поступати. Чим неко почне да устаје против разних подвижничких установа Божијих, питајте га: коју установу он прихвата ако ово одбацује? На пример, ако неко одбацује пост, питајте га: А да ли је потребно одлазити у цркву? Да ли је потребно држати домаће молитвено правило? Да ли је потребно исповедати се и остало? И највероватније ће се установити да он одбацује све то. Биће вам јасно да он уопште не циља на пост, него је против било каквих ограничења. Он би волео да живи потпуно по својој вољи. Па нека га, нека живи како жели. Ви му ипак неизоставно прочитајте речи Божије које се односе на широки пут. То је дужност свакога ко зна речи Божије о овоме путу. Наиме, када за све ово питате, испоставиће се да је човек који на овај начин мудрује, рекло би се, сасвим друге вере. Слободно му то кажите. Кажите му: “Брате, ти имаш другог бога, друге законе, друга уздања, а нама је Бог Господ Исус Христос Који је постио, мајка нам је света Црква која својим уставима захтева пост. Помоћници су нам свети апостоли, пастири и учитељи васељене, а сви су они од реда били испосници и законоположници поста. Према томе, ми не можемо другачије поступати, а ти слободно иди својим путем.” Шта мислите, хоћете ли убедити такве? Можемо ли то постићи? Таквима је чело гвоздено и врат несавитљив. Шта ћете са њима учинити? Немојте мислити да они имају било какве оправдане резоне. Не, они

се само јако инате. Рецимо: крива тумачења која сте чули вероватно се у њиховој средини сматрају за узвишене идеале. Међутим, шта је ту заправо у питању? Они кажу: “Не погани човека оно што улази у уста.” Ко ће, међутим, оспорити ову тврдњу? Зар они који посте практикују уздржавање од хране зато што се плаше да ће се њоме оскврнити? Боже сачувај, нико ништа слично ни не помишља. Међутим, мудраци овога века плету лажи ове врсте да би

на неки начин себе оправдали побожним добрим намерама. Они који не држе пост оскврњују се, али не храном него кршењем заповести Божије, непокорношћу и инађењем. И они који посте а не чувају срце своје у чистоти не могу се сматрати чистима: неопходно је и једно и друго - телесни и душевни пост. Тако се у поукама говори, тако се и пева у црквеним песмама. Ко то не испуњава – за то сам пост не сноси никакву кривицу. Зашто се уклањати од поста под овим изговором? Требало би питати оне који не желе да посте, да ли своје

о. Андреј Грезудов - Свети Теофан Затворник

срце чувају у чистоти? То је тешко вероватно. Ако је и уз пост и практиковање других подвига тешко управљати нашим драгим срцем, без поста о томе не може бити ни говора. Сетите се како је један старац срео младог монаха који је излазио из крчме и рекао му: “Чуј, брате, није добро да ту одлазиш”, на шта му овај одговори: “Море мани, важно је да срце буде чисто.” Тада старац са чуђењем рече: “Колико година живим у пустињи, и постим, и молим се, и ретко куда одлазим, па још увек нисам стекао чисто срце, а ти, младићу, идеш од крчме до крчме, али си већ стигао да задобијеш чисто срце! О дивног ли чуда!” То исто треба казати и свакоме ко одбија да пости. А оно што се тамо даље каже: “Онај који једе нека не осуђује онога који једе” – то не води ничему. Наиме, овде је реч о поуци. Уколико се убрајамо међу оне који

посте, захвалићемо за савет или подсећање, али онај ко не пости позивајући се на ове речи не ослобађа се од обавезе да пости и од одговорности за кршење поста. Ко осуђује онога који не пости грешни, али онај који не пости тиме не постаје праведан. И зато немојмо осуђивати, него свако нека поступа онако како жели. Међутим, за правило или закон поста треба се борити и не давати слободоумнима могућност да у својој искварености плету свакојаке лажи. Најзад, Златоустово снисхођење према онима који нису постили показује само доброту његовог срца и жељу да се на светло Христово Васкрсење сви радују и да не буде ни једног тужног лица. Таква је жеља светог Оца, а да ли се она заиста остварује на делу - једино је Богу знано. Ви можете говорити болеснику: “Оздрави, оздрави!”, а да ли ће он од тих речи заиста

оздравити? То исто односи се и на ове речи. Сви су позвани на радост, али да ли се сви истински радују? Где је ту савест? Бучно весеље и комешање није радост. Радост је присутна у срцу које се, међутим, не радује увек приликом спољашњих ликовања. Свети Златоуст, претпостављајући да многе гризе савест због тога што нису постили, већ ову саму грижу савести поима као покајање и епитимију и зато све разрешава ради радости и весеља. Дакле, ти малобројни који се скрушавају и тугују због нарушавања поста заиста ће окусити духовну утеху и умиљење срца, а други тешко да ће се тога удостојити. Уосталом, нека тако буде. Законитост и обавезност поста за све због тога се ниуколико неће умањити.

Са руског:
др Ксенија Кончаревих

ДУХ ЈЕ СВЕТИ СВЕЛОСТ И ЖИВОТ

Апостоли сеђаху, Господе, а ти посла Духа својега. То гледаху тада јеврејски синови и задивише се чудом. Јер их слушаху где кличу другим, туђим језицима, као што им Дух даваше. Они, простаци, бише умудрени, те уловише народе у веру, и бесеђаху ствари божанствене. зато и ми вичемо к теби: Господе, који се показа на земљи и спасе нас од заблуда, слава теби!

Педесетница, Велико вечерње, самогласна стихира, глас 2.

Хвалите га на силама његовим, хвалите га по мноштву величанстава његових.

Дух Свети, заиста, беше увек, и јесте и биће. Нити поче нити ће престати, него је увек с Оцем и Сином сврстан и убројен. Живот је и оживљује, светлост је и светлост даје. Од себе је добар и извор је доброте. Њиме се Отац познаје и Син се прославља, и од свију се упознаје. Једна је сила, једно сврставање, једно је поклоњење у Свете Тројице.

Хвалите га уз глас трубни, хвалите га уз псалтир и гусле.

Дух је свети светлост и живот и живи извор мисаони; дух мудрости, дух разума, добар, прави, мисаони; он влада, чисти од погрешака. Бог је и обожава, огањ је што од огња исходи. Збори, ради, дели дарове. Све пророке он овенча, божанствене апостоле и мученике. необично чување, необично виђење: огањ се раздељује за раздавање дарова.

Хвалите га уз кимвале лепогласне, хвалите га уз кимвале с поклицима. Све што дише да хвали Господа.

Педесетница, јутрење, стихире, 4. глас

Превео др Иринеј (Ћирић), епископ бачки

ИЗ ЛЕТОПИСА ШУМАДНСКЕ ЕПАРХИЈЕ

ЈАГОДИНА

Пасхално вечерње

Већ годинама, по устаљеној традицији, епископи шумадијски Пасхално вечерње служе у Јагодини, у храму Светог апостола Петра и Павла. Тим поводом и ове године, епископ Јован је, у пратњи нашег познатог песника за децу Добрице Ерића, радост највећег хришћанског празника поделио са својим епархиотима у Јагодини.

Жеља јагодинског свештенства, да посета нашег епископа буде радосна и достојанствена, пројављивала се још од дочека владике Јована. Сунчаног поподнева, на уласку у порту, шпалир свештеника у белим васкршњим одежама стајао је крај стазе покривене белим платном и посуте цвећем. Порта и црква су биле препуне благочестивог народа, који је по доласку владике похрлио за благослов, а владика је са стрпљењем благословио сваког од њих.

Богослужење, на коме су епископу Јовану саслуживали архијерејски намесници белички и лепенички и још десетак свештеника и ђакона, протекло је у побожној и молитвеној атмосфери, у беспрекорном поретку, са читањем Јеванђеља на српском, црквенословенском, грчком, латинском и енглеском језику, а благољепију ове службе, својим појањем, знатно је допринео хор храма Светих апостола Петра и Павла. На малом входу, епископ је за ревност у вршењу свештеничке службе, као и за примеран породични живот, одликовао протојереја Радомира Ракића правом ношења напрсног крста, протонамесника Станишу Јовановића и јереје Срђана и Ивана Јовановића достојанством протојереја, јереја Зорана Симоновића достојанством протонамесника, а јереје Јовицу Јовановића и Небојшу Младеновића правом ношења црвеног појаса. У надахнутом обраћању присутном народу, речима пуним васкршњег оптимизма, владика је истакао значај Христовог васкрсења за вечни живот сваког човека и позвао Јагодинце да у свом животу пројављују заповести Господње:

“Ово наше небо и земља и време не нестају, него се преображавају у ново небо и нову земљу. И баш у светлости тог новог неба и земље и твари, време и живот нису нам дати да их прокоцкамо, него да их испуњујемо и да их искупљујемо. Кроз Христово Васкрсење живот после смрти је доказан и објављен као стварност.”

По завршеној служби, велико задовољство и част било је слушати стихове из поезије Добрице Ерића, надахнуте нашом вером и вековним вредностима наше традиције, којима се наш познати песник обратио мноштву народа сабраном у порти храма Светих апостола Петра и Павла. Са жељом да се тих стихова чешће сећамо, издавачка куће “Евро” из Крагујевца, уз благослов владике Јована, поделила је око 200 књига најновије збирке песама овог песника, који је сваком детету написао пригодну посвету.

У порти храма јагодински вероучитељи и Црквена општина организовали су такмичење за најлепше осликано васкршње јаје међу радовима ученика веронауке јагодинских основних школа. Владика је изабрао победника, а потом је са окупљеном децом иницирао својеврсно “такмичење” за најјаче јаје што су они са нескривеним одушевљењем прихватили.

Братство храма Светих апостола Петра и Павла припремило је, као и увек у Јагодини, репрезентативну трпезу љубави којој су присуствовали градски челници као и представници Министарства просвете и Министарства за рад и социјалну политику. На крају, у знак сећања на ову посету Јагодини, Црквена општина даровала је нашем владици и песнику пригодне поклоне

Небојша Младеновић, јереј

КРАГУЈЕВАЦ – СТАНОВО

Васкршњи понедељак прослављен у Светопантелејмонској цркви

У храму Светог великомученика Пантелејмона у Станову, у понедељак 9. априла 2007. године, на Васкршњи понедељак, служио је Свету архијерејску Литургију Његово преосвештенство епископ шумадијски Г. Јован. Епископ је овом приликом одликовао старешину храма Синишу Марковића чином протојереја.

Протојереј-ставрофор др Зоран Крстић одржао је поучну беседу, у којој је говорио о Богу који се открио људима у Христу, Сину своме јединородном, о неопходности Богопознања и могућности познања Бога кроз Сина Његовог, као што су Га познали ученици Његови, апостоли, који су били сведоци свега онога што се десило, чуда Његових, који су Га чули, видели и опипали, и били и сведоци Његовог Васкрсења. Значај свега тога није да ми то само интелектуално познамо, већ да живимо тим истинама, да све то што су нам сведоци Христовог живота, учења и делања пренели постане део нашег живота, да Христос постане алфа и омега и нашег живота, јер сви који се у Христа крстисмо у Христа се и обукосмо.

Након Литургије, на већ традиционалан начин, заједничарење је настављено за трпезом љубави, коју је припремило братство храма у част епископа у парохијском дому.

Петар Бранковић, јереј

НОВИ САД

„Каленић“ на сајму књига у Новом Саду

У периоду од 8. до 13. марта 2007. године, у Хали један Новосадског сајма издавачка установа Шумадијске епархије „Каленић“ наступила је са више од 120 излагача на првом овогодишњем сајму књига. За нашу епархију од посебног значаја, поред оствареног прихода, била је чињеница да смо били једини и прави црквени излагачи, па смо имали обавезу да заступамо и друге црквене издаваче.

Посећеност је била веома добра, што су констатовали многи излагачи. Наша Издавачка установа имала је релативно мали излагачки штанд, али смо били у могућности да поред наших издања, изложимо издања и других црквених издавача, као и велики број експоната нашег епархијског магацина.

Поред Сајма књига, у истом термину одржан је и Сајам медија, тако да су многе медијске куће из Новог Сада и Војводине пропратили наше учешће. Остварили смо значајне контакте са будућим купцима и појединим црквеним општинама из Војводине.

АРАПОВАЦ КОД ЛАЗАРЕВЦА

Освећени темељи за Вазнесењски храм

Свету архијерејску Литургију, 11. марта 2007. године Његово преосвештенство епископ шумадијски Г. Јован служио је на темељима нове Цркве у Араповцу са свештенством архијерејског намесништва колубарско-посавског. Пре почетка Литургије, а уз присуство више стотина верника, Његово преосвештенство је освештао темељ нове цркве која је посвећена Вазнесењу Господњем.

После Литургијског сабрања, овај молитвени скуп настављен је трпезом љубави, коју је Црквена општина Јунковац, заједно са саветом Месне заједнице Араповец, припремила за све присутне.

Милан Матић, јереј

ВИНЧА КОД ТОПОЛЕ

У славу Светих мироносица

Ове године, 22. априла, Његово преосвештенство епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету архијерејску Литургију поводом храмовне славе Светих жена мироносица у селу Винча код Тополе. Заједно са епископом, у Литургијском сабрању и славским свечаностима учествовали су свештенство опленачког намесништва, сестринство манастира Благовештења и Никоља, црквени хор Опленц из Тополе и многобројни народ. Молитвени скуп у Винчи показао је да благочестиви верници овог села из године у годину унапређују свој црквени живот, у све већем броју и све чешће сакупљају се око своје богомоље, новоподигнуте цркве Светих жена мироносица. Вредни домаћини Винче током овогодишњег славског скупа обећаше да ће агилније него до сада учествовати у потпуном окончању радова на свом новом храму.

АРАНЂЕЛОВАЦ

Промоција Српског светачника

Недавно је, са благословом преосвећеног епископа шумадијског Г. Јована, из штампе изашла књига «Српски светачник» аутора Невена З. Плећевића, поводом чега је 26. априла ове године, у организацији удружења грађана «Наши», одржана промоција у библиотеци гимназије «Милош Савковић» у Аранђеловцу.

После низа промоција одржаних у Београду, млади аутор се представио читалачкој публици свога града.

Великом броју окупљених, који су својим присуством посведочили велико интересовање за дела оваквог карактера, обратили су се јеромонах Иларион Ђурица, уредник издања Јања Тодоровић и писац Момир Лазић.

Присутни су упознати са делом богословско-историјске књижевности, какво је по први пут објављено на српском језику, а бави се проучавањем животописа Срба светитеља, светињама и чудотворним иконама Српске Православне Цркве.

Седам вешто укомпонованих поглавља настоје да читаоца упознају са животописима српских светитеља, како оних званично уписаних у календар православне Цркве, тако и других још увек званично непрослављених од стране Светог архијерејског сабора. По први пут имамо сабрана имена светитеља пореклом Срба, који су светошћу засијали у неком од других православних народа, као и хагиографске податке оних личности чије се свештено поштовање тек рађа у срцима православних хришћана. Једно поглавље посвећено је споменима светитеља чија имена нису сачувана, а о којима сведоче безбројна знамења њиховог молитвеног заступништва пред Богом.

Ту је и поглавље које се бави угашеним култовима светих у Српској православној цркви, описујући житија оних личности које су некада поштоване

као светитељске, а чији свештени спомени нису одржани и сачувани до данашњег дана. Веома су занимљива последња два поглавља посвећена светињама и чудотворним иконама Српске православне цркве. Списак светиња је дат по азбучном реду епархија, односно храмова и манастира у њима, док су иконе изложене азбучним редом према њиховим именима, са кратким освртом на њихово пројављивање и чудесна знамења.

Иако је својом садржином ово дело намењено богословима и историчарима, због јасне и веома добро распоређене грађе, може бити привлачно врло широком кругу читалачке публике, јер не само да обилује богатим описима, већ је и обогаћено са 248 илустрација (икона и фотографија).

Од првог поглавља *Животописи српских светитеља*, затим другог *Свештено поштовање у календар неуписаних, а Богом прослављених светитеља*, трећег *На гласу светости*, преко четвртог *Спомени светитеља чија имена нису сачувана* и петог *Угашено поштовање светих у Српској православној цркви*, до шестог *Светиње српских цркава и манастира* и седмог *Чудотворне иконе у Српској православној цркви*, умножавају се исцрпна сазнања о нашим сународницима светитељима. Кроз 280 житија, 151-ог манастира и 82 чудотворне иконе склапа се мозаик наше вишевековне богате и страдалне историје.

Дело је издато у тврдом повезу, са илустрацијама у боји (већи формат), као и у меком повезу са црно-белим илустрацијама (мањи формат).

Јелена Теодосић

КРАГУЈЕВАЦ – КОРИЋАНИ *Освећен иконостас Светотројичког храма*

Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован, служио је 5. маја ове године Свету Литургију у Цркви Свете Тројице у Корићанима, наомак Крагујевца, у Архијерејском намесништву лепеничком. Повод је био освећење новог иконостаса у овом храму чија се изградња приводи крају. Корићанска црква почела је да се зида 1994. године.

Пре Свете Литургије освећен је нови иконостас. Након читања јеванђелског зачала Преосвећени владика је беседио верницима, нагласивши да су многе иконе чудотворне. Још је рекао да је икона сама по себи чудо, али највише зависи од тога ко се налази испред те иконе и колико има вере, али праве вере... Говорио је и о начину остваривања заједнице са Богом. Наш епископ је истакао, да је најбољи начин остварење заједнице у Цркви, кроз Свету Литургију, која је главни сегмент хришћанског живота. После Свете Литургије приређена је трпеза љубави.

КРАГУЈЕВАЦ – БРЕСНИЦА

Свети Јоаникије Девички, храмовна слава

У храму Преподобног Јоаникија Девичког Чудотворца у Бресници Његово преосвештенство епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету архијерејску Литургију у среду, 9/26. маја 2007. године, приликом прославе храмовне славе. Преосвећеног епископа је дочекало братство овог светог храма са свештеницима који су служили са Владиком тога дана и са верним народом. После прочитаног одломка из јеванђеља по Луки, зачало 24, Владика се обратио присутнима позивајући све на освећење времена и читаве стварности личним испуњавањем Богом и Божијом благодаћу, као што је то чинио и светитељ који је заштитник овог храма и свих верних који га призивају. Својим богоугодним животом свети Јоаникије Девички је добио од Господа различите дарове којима је служио ближњима, те смо и ми позвани да своје добијене дарове искористимо на добро ближњих одбацујући егоизам.

Након пресеченог славског колача (домаћин Драган Милосављевић) позвани гости приступили су заједничкој трпези која је окончана звуцима гусала познатог гуслара Радивоја Бишевца.

јереј Немања Младеновић

КРАГУЈЕВАЦ – АЕРОДРОМ

Слава цркве Светог Саве

После највећег хришћанског празника, Васкрсења Господњег, као и прослављања славе цркве на Бозману, која је посвећена истом празнику, верни народ крагујевачког насеља Аеродром је са својим свештенством, ученицима крагујевачке Богословије и свештеницима из других цркава прославио храмовну славу – Спаљивање Моштију Светог Саве (10. мај).

Већ 9. маја увече почело је слављење највећег и најзначајнијег српског светитеља и то свечаном службом бденија коју су посебно увеличали бројни свештеници који су служили, као и ученици крагујевачке Богословије својим појањем Богу и Светом Сави.

На сам дан Празника Спаљивања моштију Светог Саве служена је Литургија којом је началствовао протојереј-ставрофор Драгослав Степковић и на којој је проповедао прота Милан Борота. Овога пута је било скоро двадесет свештеника који су служили и то из готово свих крагујевачких цркава, као и из приградских храмова. Одржана је Славска литија, колач је пререзан испред Цркве, а овогодишњи колачари – братство храма предали су колач наредном колачару, господину Драгану Стефановићу, председнику Светосавске црквене општине.

Оно што је посебно увеличало овај догађај јесте тек завршена фасада Цркве као и Христос Пантократор у централној куполи као почетак друге фазе живописања Цркве на славу Божију и радост свештенства и верног народа. Све се завршило трpezом љубави у Богословији на којој су били присутни верници, ученици Богословије, као и сви свештеници.

Дејан Ђорђевић, јереј

БАРАЈЕВО *Прослављена храмовна слава - Спаљивање моштију Светог Саве*

Милошћу Божијом, дана 10. маја 2007. године, на празник Спаљивања моштију Светог Саве, када је храмовна слава новоподигнуте барајевске цркве, Његово преосвештенство епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету архијерејску литургију уз саслужење свештенства Шумадијске епархије и том приликом осветио нови иконостас у барајевском храму.

У својој беседи, Владика је истакао значај нашег првог архиепископа Светога Саве и као јерарха и као просветитеља и учитеља српског рода. Владика је нагласио значај заједништва у Цркви, рекавши да је “један хришћанин једнако ниједан хришћанин”. Том приликом је поучио народ да само кроз заједницу љубави у Цркви могу стићи до коначног циља, а то је Царство Небеско.

На крају Литургије, епископ Јован је пресекао славски колач, а после службе заједно са домаћинима славе, свештенством и верним народом у новоподигнутом парохиском дому посвећеном светом Симеону Мироточивом, приступио трпези љубави. Након тога, владика је имао састанак са својим свештенством у дому првог барајевског пароха протојереја ставрофора Виде Милића. Потом су свештеници и народ испратили свог Архијереја који се упутио у село Вреоце код јереја Горана Радовановића где је крстио његовог сина Луку.

Владимир Димић, јереј

БЕОГРАД *Јавно представљање књиге о манастиру Каленићу*

У четвртак, 10. маја 2007. године у Библиотеци града Београда, представљена је монографија аутора Ивана Стевовића „Каленић, Богородична црква у архитектури позновизантијског света“. О монографији су говорили академик Јованка Калић, професор др Марица Шупут и Драгољуб Тодоровић, архитекта. Ово је још један културни догађај поводом обележавања шест стотина година од подизања манастира Каленића у главном граду који је привукао пажњу ширег аудиторијума. Промоцији су присуствовали Његово преосвештенство епископ шумадијски Г. Јован, старшина манастира Каленић игуманија Нектарија, стручњаци архитектуре и црквеног сликарства, многи историчари и бројни гости.

СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА *Освећена агиазма при цркви Свете Петке*

У Недељу о слепом 13. маја 2007. године Његово преосвештенство епископ шумадијски Господин Јован освештао је нову агиазму изграђену у част Преподобне мајке Параскеве, поред цркве којој је ова светитељка патрон у Смедеревској Паланци. После освећења одслужена је Света архијерејска Литургија на којој је епископ Г. Јован одликовао правом ношења напрсног крста протојереја Николу Гвоздића, пароха Треће петковачке парохије; протонамеснике Драгишу Савића и Ђорђа Ковачевића чином протојереја и јереје Раденка Гавриловића, Видоја Рајића и Драгана Милутиновића достојанством протонамесника. Наш епископ духовно нас је нахранио својом беседом, изговореном на тему прочитаног светог Јеванђеља и о прекој потреби чврстог веровања у Бога.

После Трпезе Господње приређена је и трпеза љубави у хотелу на језеру. Ту су уручена заслужена признања онима који су учинили велики труд око изградње нове чесме. Најзаслужнијем, дародавцу овога извора господину Слободану Никодијевићу додељено је највеће одликовање Шумадијске епархије Орден Светог Симеона Мироточивог, а неколицини архијерејске грамате.

На крају се протојерејствофор Драгослав Сенић срдечно захвалио Његовом преосвештенству владци Јовану на уложеном великом труду око доласка у Смедеревску Паланку, освећењу агиазме и надахнутој беседи изговореној на Светој Литургији. Захвалио се господину Слободану Никодијевићу који је даривао чесму светој цркви и народу овог града и целе Доње Јасенице. “Надам се, нагласио је прота, да ће господину Никодијевићу овај орден бити подстрек за даљу помоћ нашој цркви.”

Драгослав Сенић, протојереј ставрофор

ЛИТУРГИЈСКО ПРОСЛАВЉАЊЕ СВЕТОГ ГЕОРГИЈА У ВЕНЧАНИМА

Поводом храмовне славе цркве Светог великомученика Георгија у Венчанима, 6. маја 2007. године, Његово преосвећенство епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету архијерејску Литургију уз саслужење четворице свештеника и тројице ђакона. У препуном храму који су испунили житељи села Венчана, осећала се празнична радост и задовољство што Свету Литургију поводом храмовне славе, али и Крсне славе великог броја житеља Венчанске парохије, служи њихов владика. У пригодној беседи, коју доносимо у целини, протојереј-ставрофор др Зоран Крстић, ректор Богословије Светога Јована Златоуста из Крагујевца, поучио је окупљени народ да је храна овога света потребна и да без ње нема живота, али да смо и ми позвани да свој живот преображавамо тражећи храну од које никада нећемо огладнети и пиће од којег никада нећемо ожеднети, а то је Свето Причешће. По завршетку Свете Литургије владика Јован је заједно са народом кренуо у славску литију, после које је са домаћином овогодишње славе, господином Драгославом Миловановићем из Тулежа, пресекао славски колач

Данас се често чује да је у животу најважније оно што једемо и пијемо. Кажу још, да добро и много лепога треба да једемо и пијемо, јер ће сутра доћи смрт која ће све да однесе. Овако грубо изговорена животна философија, запараће, наравно, уши сваког правог хришћанина и тешко да се било ко од нас може сложити са оваквом животном философијом. Али, исто тако је тешко зажмурити, и не видети да многи баш тако живе. Не мора ово да се односи искључиво на јело и пиће, али јело и пиће јесте символ уживања у животу, свега лепог у животу.

Када грубо изговоримо ову животну философију, нећемо се, као што рекосмо, са њом сложити. Али, када она поприми мало другачији, тананији облик, многи и од нас хришћана, сложили би се са овим ставом. Дакле, човек је биће које мора да једе и мора да пије. У поментујој животној философији, ма како грубо изгледало, постоји део истине или можда, пак, постоји много истине. Јер, сви ми знамо, да ако не будемо јели и не будемо пили – издржаћемо неко време, без пића краће, без јела дуже, али на крају, или ћемо умрети од жеђи и глади, или ћемо жеђ и глад задовољити. Другим речима, човек је гладно и жедно биће и он мора да се нахрани. Али, свесни да не можемо да опстанемо сами, да зависимо од нечега што је изван нас, да зависимо од хране и од воде, да зависимо од ваздуха, ми, браћо

и сестре, спознајемо тако да смо коначни, спознајемо да смо смртни. У супротном случају, не би нам ништа требало – могли бисмо сами у себи и за себе да остваримо живот.

Према томе, можда основно питање и основна проблематика није у томе о чему смо на почетку говорили, већ у томе – чега и кога смо гладни и жедни? Јер Бог, који је створио човека заиста га је створио зависним од целокупне природе, да он мора да је узима у себе. Али, то што узима у себе, да ли је то истински живот? То је суштинско и основно питање! И ту се делимо ми хришћани од оних који сматрају да узимање јела и пића јесте живот, да онда када је човек гладан па се наједне и напије уноси живот у себе. Хришћани се са тиме не би могли сложити. Ми јесмо гладни и жедни, али смо пре свега гладни и жедни Бога. Оно што смо данас чули у Светом јеванђељу из разговора Господа са Самарјанком, управо нам о томе говори.

Каже Господ Самарјанки да ће јој Он дати пиће од кога се не жедни. Другим речима, Он ће јој дати воду која ће даље тећи и стварати нове изворе који воде у Живот вечни. Тога је, браћо и сестре, човек гладан и жедан. Узимајући храну, узимајући творевину коју је Господ створио, ми заједнички с Богом и то је благослов који нам је Бог дао али нам истински живот не долази од хране већ од Бога.

Многи од вас, браћо и сестре, данас ће славити своју крсну славу и ја свима вама честитам крс-

ну славу.

Помислите, хоће ли сви они које сте позвали да вам буду гости, које сте позвали из љубави, доћи само да напуне своје стомаке, или ће, у том чину, бити и нечега вишег и нечега дубљег? Да ли ви само зато позивате своје госте? Па ако је то у питању, онда можете јело и пиће које сте спремили, да им пошаљете поштом, опет ће они да се наједу, напуниће своје стомаке, али да ли сте онда прославили славу?

Наравно, свима вама је јасно да то онда не би била слава. Недостаје нешто суштинско, недостаје заједница, недостаје да се људи сакупе и да тако у заједници учествују у обеду. Постоји једна арапска пословица која каже да ти неће бити непријатељ онај са којим си обедовао. Тако,

у свести, у култури свих народа обед значи нешто више и нешто дубље, и не састоји се само из калорија или квалитета и количине онога што је предложено. У обе-ду заједничимо једни с другима, али, исто тако, у обе-ду заједничимо и с Богом који је творац свега. И то је оно што је благословено. Узимање хране јесте благословено, али онда када је у заједници и кад је са свешћу да смо пре свега жедни и гладни Бога и кад му захваљујемо на свему створеном.

ку најпотребније, јесте Бог! Тим истим Богом ми се хранимо, и то је нешто што је мало избледело из свести хришћана, јер, данас и овде, ми смо се заправо окупили око Трпезе Господње. Окупили смо се на Његову славу. Ово је место где нас Он позива, баш као што сте и ви данас позвали госте на крсну славу, тако нас и Он на свакој Литургији позива за своју Трпезу, позива нас да седнемо за ту Трпезу од које се не жедни и не гладни.

нису имали јасну свест о томе да чине зло. Они нису били атеисти, јер у то време није било атеиста, они су само сматрали да убијају некога ко је представник лажне вере, представник неког лажног пророка, убијају га у име истините вере. То се повремено дешава у Цркви, у црквеном животу. Ретко када је црквени живот био миран. Има он своје потресе, своје трзавице, своје неуспехе, али и своје успехе.

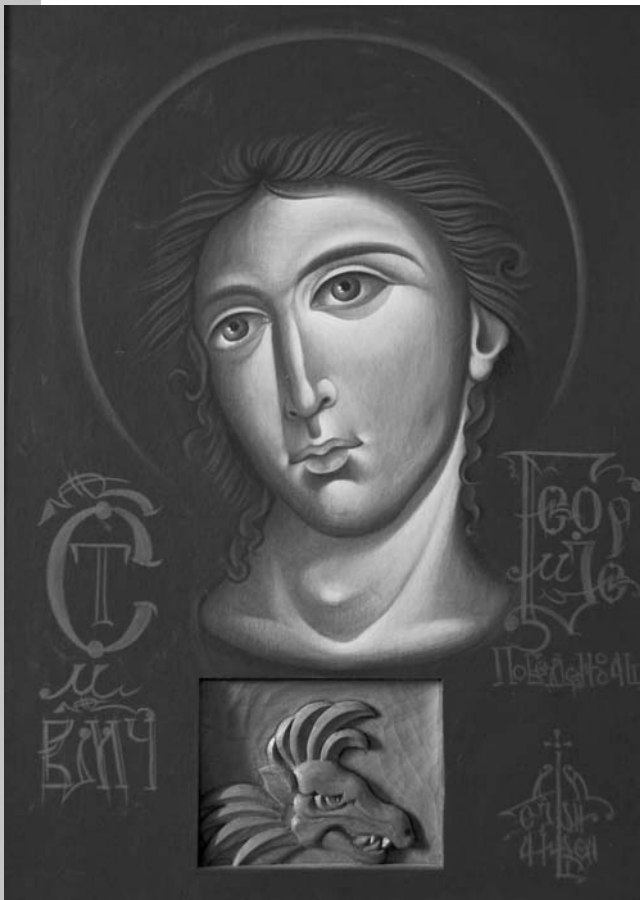
Оно што смо, исто тако, данас чули у Светом јеванђељу, јесте најтрагичнија људска ситуација, да човек, мислећи да добро чини, мислећи да Богу службу приноси, убија служитеље и слуге Божије или се, пак, супротставља вољи Божијој. Врхунски облик демонизма је кад, мислећи да чинимо највеће могуће добро, чинимо заправо највеће зло. А Господ нас позива да расуђујемо. И ту не постоје спољашњи рецепти које ћемо негде пронаћи и које, када применимо, кажемо – ово је истина, а ово није истина. Мора да постоји расуђивање на које нас Црква увек позива. Али, постоји начин на који човек у Цркви треба да расуђује. А тај начин није неки светски принцип, нити модел политике, нити било шта изван Цркве. То мора да остане црквени начин. Ако не знаш шта је истина, питај Цркву. То је оно што нас Господ, што нас наше Свето Предање учи кроз свих двадесет векова. Дакле, последњи суд, последњу реч има Црква као организована и уређена по вољи Божијој заједница, а не ми појединци, не овај или онај, ма колико свет или грешан био, већ Црква као заједница. Тај критеријум сви треба да негујемо и сви за њега да се боримо јер тако спроводимо вољу Божију. У супротном, превладаће воља појединаца, и Цркве, једноставно, неће бити. Када не знаш шта је добро, шта није добро, питај Цркву. А то је и разлог, због кога се окупљамо и сабирамо, да бисмо учествовали у Истини и да бисмо се нападали бесмртном храном и бесмртним пићем који извиру, управо, из ове Чаше, са овог Дискоса, који воде у Живот вечни. Христос васкрсе, драга браћо и сестре.

Пиће и јело које Господ напомиње Самарјанки, јесте оно што ми имамо на свакој Литургији, јесте Тело и јесте Крв Господња. То је јело и пиће од кога се не гладни и не жедни, то је оно што је Господ рекао: најпре то иштите, то је суштина, а све остало ће вам се даље придодати. Кроз целу историју Цркве хришћани су се по томе мерили, вредновали колико је ко предан том истинском пићу и истинској храни, колико га ко жели. Оне који су највише волели и највише желели то пиће и ту храну, то јест Христа, њих прослављамо свакодневно и њих имамо у календару, пре свега свете

мученике, од којих је један свети Георгије кога данас прослављамо. Он је тај који је, и те како много, до саме своје смрти, желео најпре Христа, желео то јело и то пиће. То је мерило хришћанског живота – да смо спремни за суштинску храну, суштинско пиће, све да дамо па и свој живот.

Али, браћо и сестре, постоји и друга страна, постоје и они који су убили светог Георгија. И тако, непрестано у историји, поставља се питање које није лако, а оно гласи – где је и ко је истина? Они који су мучили и убијали, они који су на крају убили светог Георгија,

Сетите се, браћо и сестре, оног искушења Христовог у пустињи. Када је Христос постио четрдесет дана и када је најзад дошао демон да Га куша, прво што Му је предложио, знајући да је гладан, јесте да камење из пустиње претвори у хлеб. И заиста, с наше, људске тачке гледишта, ништа једноставније, ништа боље од тога. Ако си гладан, ево, нахрани се. Али, онда Господ изговара оно што би требало да буде начело нашег хришћанског живота: не живи човек само о хлебу, не живи се само од земаљског хлеба. Не да му није потребан, али оно што је чове-

ЛИЦЕМ К ЛИЦУ

Београд, галерија „Прогрес“, 30. април – 12. мај 2007. године
Организатор: Хришћански културни центар
Покровитељ: Министарство културе Владе Републике Србије

„Пред иконама о. Стаматиса могу само да ћутим. Ја као сликар немам начина да то објасним. То је утисак немоћи и радости. Нешто што до сада нисам срео ни видео. Имам утисак да се десило чудо. Ликови пред којима исповедам моју неспособност и моју грешност.“

Коста Брадић, академски сликар

Апокон је Београд дочекао оно што смо већ годинама прижељкивали - велику ретроспективну изложбу једног од најзначајнијих савремених православних уметника. Једном приликом Леонид Успенски

обоженог, вечног и непропадљивог човечанства – Цркве. Икона сведочи за Цркву тако што показује васкрсење и живот вечни. То је начин на који се икона бори за Цркву и то је једини циљ који иконописац треба да има пред собом. И то је оно што је пошло за руком оцу Стаматису.

Значај, како сликарског, тако и богословског дела оца Стаматиса је немерљив, и о томе су мудрији и писменији

је написао да се Црква некада борила за икону, а да се данас икона бори за Цркву. Мислио сам да ми је јасно шта је Успенски хтео да каже. Ипак, нешто касније, био сам сведок да је један мој пријатељ постао верујући гледајући иконе оца Стаматиса и недуго затим се крстио. Схватио сам да се икона не бори за Цркву у смислу рекламне кампање, јер иконе нису рекламни постери, већ су сведочанство васкрслога Христа и

од мене много тога рекли и написали. Ја ћу вам, у случају да нисте били на изложби, испричати како је тамо било.

На дан отварања изложбе, у току преподнева, у међународном прес центру одржана је промоција књиге оца Радована Биговића „Морнари неба“ која садржи разговоре са оцем Стаматисом и оцем Марком Иваном Рупником о свременој хришћанској уметности. Отварање изложбе пратио

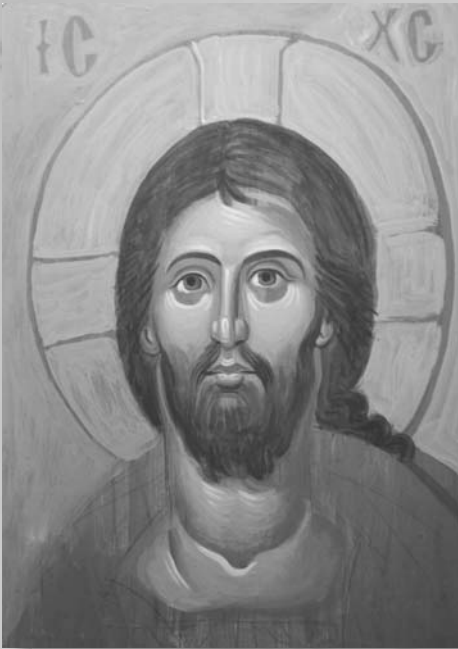
„Наш концерт је посвећен гостољубивом српском народу и оцу Стаматису Склирису који нам је на тако спонтан начин пренео своју љубав и своје поштовање према њему.“

Пиги Ликуди

је богат програм. На самом почетку водитељ програма Александар Гајшек прочитао је писмо Његове светости патријарха Павла који је благословио изложбу и између осталог истакао да је „изложба оца Стаматиса духовна радост за оне који ће је видети и уједно својеврсна мисија“. Програм је отворио, пасхалном стихиром, хор студената Православног факултета Универзитета у Београду. Затим је Драгана Југовић Дел Монако, првакиња београдске опере, отпевала композицију *Под прозором*, Јосифа Маринковића. Специјални гости, ансамбл Иходиастасис,

познате уметнице и композиторке Пиги Ликуди, из Атине, извели су своју верзију српске народне песме *Косовка девојка*. Овај ансамбл је сутрадан навече у истом простору имао свој концерт, где су у сат и по времена освојили симпатије београдске публике. „Моје учешће на изложби оца Стаматиса Склириси представља резултат нашег духовног односа. То представља још један начин да му се захвалим на његовом љубазном дару. Он ми је дао могућност да искористим једну од његових слика за насловну страну мог последњег дискографског рада са насловом *Небо дугујеш ми једну љубав*“, написала је Пиги Ликуди у програму концерта.

О сликарству оца Стаматиса затим је говорио Душан Батаковић, саветник председника Србије Бориса Тадића, бивши амбасадор

„Истина јесте лепота која се потврђује у свакодневном животу и чувар је љубави. Праве вредности збуњују и зато је потребна велика храброст, а такође и велико познавање иконографије да би настала оваква дела, а понајвише непоколебив и истрајан живот у Христу.“

Коста Брадић, академски сликар

Србије у Атине, који, како је нагласио, стваралаштво оца Стаматиса прати већ дуги низ година.

Са стручне стране о радовима на изложби говорио је отац Марко Иван Рупник, мозаичар и теолог, један од најзначајнијих црквених уметника запада: „На иконама су представљени светитељи који су у живој заједници са Богом, њихов однос је личан и у љубави“, истакао је отац Марко.

У име покровитеља изложбе, Министарства за културу Владе Републике Србије, импозантном броју окупљених, ретко виђеном на оваквим манифестацијама, обратила се Светлана Хаџи Ђокић.

Изложбу је на крају програма званично отворио епископ Новосадски и Бачки др Иринеј (Буловић). У својој беседи о иконама оца Стаматиса између осталог рекао је: „... његове иконе произилазе из духовног богословског увида у литургијску, црквену истину иконе, односно, њему

његова икона јесте лична потврда и печат умозрењем стеченог дубљег увида у њену истину, у њен смисао.“ А о сликама преосвећени примећује: „Нису, дакле, по среди слике које се претварају да су иконе, него су то ваистину праве слике, органски изникле из непатвореног и неглумљеног иконографског доживљаја стварности.“

Изложбу је пратио и одлично урађен каталог на тридесет две стране, са

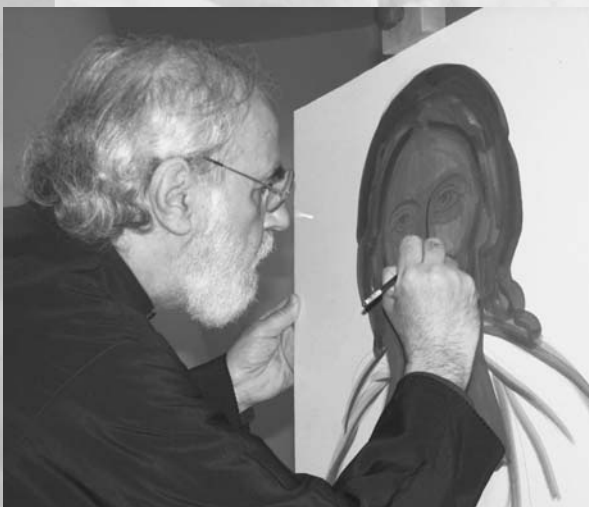
дванаест колор репродукција који је као аутор потписала Едит Брадић. Поред основних биографских података о аутору у каталогу се налазе и текстови на српском и енглеском језику: *Иконизујући оно што ће доћи*, епископа Браничевског др Игнатија (Мидића),

Икона и коначно стање постојања, епископа Западноамеричког Максима (Васиљевића), и *За оца Стаматиса*, Косте Брадића, академског сликара.

У среду 2. маја, у 14 часова, у простору галерије „Прогрес“, отац Стаматис је, у присуству студената Академије за живопис и конзервацију Српске Православне Цркве, са класе професора Тодора Митровића, новинара и заинтересованих уметника, одржао демонстрацију сликања иконе Господа нашег Исуса Христа.

Дејан Манделић

Нисам још увек успео да пронађем дефиницију иконе. Нити знам тачно шта икона треба да буде, нити на који начин. Једино слућим да она изражава нешто различито и узвишеније од сликарства. Такође, осећам да једну икону сликам не помоћу молитве, као стари иконописци, него као молитву: да ме искупи и спасе Господ и Богородица и сликани светитељ. Теолози су поштовање иконе назвали „односно поклоњење“ (σχετικ πρόσκύνησις), које Узводи ка прототипу. А књижевници – прозор ка небу. Можда она показује други пејзаж Божијег света. Тамо где се надилазе закони и пропадљивост. Тамо где Син вели Оцу: „Ево, ја и деца коју ми Ти даде.“ За том децом у њиховој крајњој безазлености трага и иконописац. Дакле, с ону страну времена? С ону страну историјског догађаја? С ону страну просторног хоризонта? „Да утолим жеђ“ значи: пијем из капљице. Не могу без ње да живим ни овдашњу ни онострану стварност. Отуда и свака икона јесте последња, непреводива, непоновљива. Не само да је сваки Светитељ нов у односу на друге, него и свака Икона истог Светитеља приказује аутентични и оригинални његов израз. Тако, као што свако „Свет, Свет, Свет!“ небеских сила прекида монотонију смртника, побеђује досаду изненађењем – сваки пут јединственим – пред неочекиваном Лепотом.

Отац Стаматис Склирис

Нове књиге

ПЕЈЗАЖ БОЖИЈЕГ СВЕТА

Радован Биговић, МОРНАРИ НЕБА

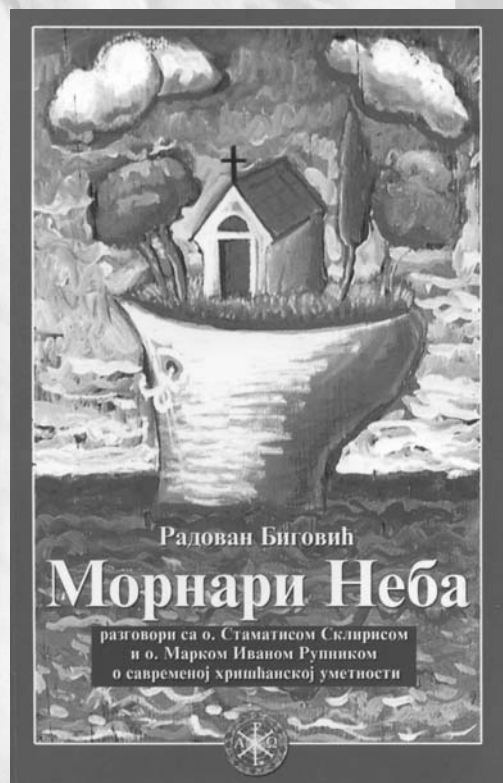
разговори са о. Стаматисом Склирисом и о. Марком Рупником о савременој хришћанској уметности

Изадању Хришћанског културног центра, у време отварања изложбе оца Стаматиса Склириса, светло дана угледала је и ова, изузетно значајна и интересантна књига. Отац Радован Биговић је Склирису и Рупнику, утицајним и цењеним ликовним ствараоцима, али и писцима и теолозима, поставио двадесет питања о улози, значају и проблемима савремене црквене уметности. Књига је малог (цепног) формата на око 80 страна у меком повезу.

У књизи се у највећој мери расправља о кризи у којој се црквена уметност тренутно налази. Да би се та криза пребродила потребно је да се чује глас оних који овој теми приступају на аутентичан и предањски начин. Читајући ову књигу, али и континуирано пратећи теоријски рад оца Стаматиса и оца Марка, стичем утисак да криза пролази. Међутим, гледајући наше храмове који су недавно грађени и осликавани (сем повремених часних изузетака) ентузијазам ми неминуно брзо спласне. Наши су хришћански преци икону, и уопште црквену уметност, доживљавали и разумевали својим литургијским животом, ми тога данас изгледа немамо у довољној мери, те је неопходно да црквену уметност анализирамо и проучавамо, покушавајући да разумемо њену природу на начин на који су је они доживљавали. Стога нам овакве књиге пружају увид оних који су у стању да у себи оваплоте тај изворни хришћански дух.

Дејан Манделц

ХРИСТОС НОВА ПАСХА

(Епископ Атанасије Јевтић: „Божанствена Литургија – свештенослужење, причешће, заједница Богочовечанског Тела Христовог I, Београд-Трбиње 2007)

ред нама је „Литургијски Саборник“ у коме су сабрани текстови из прве хиљадугодишњице Хришћанства о Светој и Божанственој

ма и теолошком аргументацијом епископа Атанасија искључује све дилеме о месту Свете Литургије у животу Цркве, о чему, сводоци смо, има различитих ставова. Уосталом, *Зборник* је немерљиво вредан, и без заиста утемељених тумачења и објашњења приређивача, што Цркву заиста обавезује, јер она не може имати сумњу у Светоотачко Литургијско Предање које је суштински садржај књиге и са којим аутентично имамо могућност да се упознамо, ако се не бавимо теологијом као науком, нажалост, тек кроз ову књигу. Чињеница је, према томе, да ће много мање недоумица у нашем богослужбеном животу бити, ако буде више могућности, да наша Црква ствара услове за истраживање и превођење на српски језик Предањских темеља њеног постојања.

У првом делу првог тома (у припреми је други) овог *Литургијског Саборника*, најпре долазе текстови из најранијих времена (прва три века)

светог Иполита Римског (народ је активни учесник и саслужитељ у Литургији који се тад сав причешћује – колико често, одређује епископ).

Из *Евхологиона* светог Серапиона Тмуитског и *Катихеза* светог Кирила Јерусалимског (4. век) се види да је основни облик Литургије већ устаљен, али и да постоји одређено локално црквенолитургијско предање.

Након коментарисања одељка о Литургији из зборника-компилације *Апостолске Установе*, епископ Атанасије у своју *Литургијску читанку* уноси текстове светог Василија Великог, светог Григорија Богослова, светог Јована Златоустог, Теодора Мопсуетског и светог Кирила Јерусалимског. Они су унели „као примери, сведочанства, testimonia, богатства и дубине њиховог лично-саборног, истински црквеног Литургијског Предања, искуства и богословља, изражене кроз њих, Цркве Православне о Светој Евхаристији као Литургији, и њиховог, изворно црквеног учествовања, кроз свештенослужење, причешће, заједништво, у самом бићу и животу Цркве“. У *Уводу*, уз текстове ових Отаца, епископ Атанасије наглашава: „Редовно, или бар често **Причешћивање** је изначално живо Предање и пракса Цркве, и о томе говоре свети Василије и свети Кирило и свети Златоуст (о неусловљеном Причешћу на Ускрс: *и ко је постио, и ко није постио*)“.

О *Светој Евхаристији* светог Евгхија, патријарха цариградског (6. век) и *Катихезе* светог Атанасија Синаита, патријарха антиохијског (7. век), такође говоре о честом Причешћу.

„Следе даље три изузетно важна и дубока литургијско-херменевтичка, боље рећи мистагошка текста: светог Дионисија Ареопажита (почетак 6. века), светог Максима Исповедника (7. век) и

Евхаристији-Литургији, као свештенослужењу, причешћивању и заједништву у Телу Христовом, које је Црква - како књигу одређује приређивач, боље рећи аутор, епископ Атанасије. Реч је заиста о ауторском делу, јер ова „Литургијска читанка“, поред Предањско-светоотачких текстова и поредака-устава, у преводу епископа Атанасија, садржи његове **богословске** коментаре и *Увод* који је аутентична **катихеза** литургијског или онтолошког богословља.

Из вишеструког значаја и од многих вредности књиге, издвајамо најважније: упознавање са критички приређеним текстови-

Цркве Христове: *Дидахи* (онтолошки повезује Евхаристију са јединством Цркве, сведочи да је Причешће било за све крштене чланове Цркве); избор из *Посланица* светог Игњатија Антиохијског (сведока да је Причешће „лек бесмртности“ – залог нашег васкрсења, те да без њега нема спасења ни вечног живота); опис ранохришћанске Литургије светог Јустина Мученика (из кога се види да сав народ пева Свету Литургију и да се сав народ причешћује); сведочење светог Иринеја Лионског-*Против јереси* (Света Евхаристија и Права вера у Цркви су нераздвојне, једна без друге не постоје); *Свето предање*

светог Германа првог Цариградског (8. век), који са ретком духовном прозорљивошћу, заиста духонадхнуто тумаче Свету Литургију, и као Синакис=Сабор и Поредак Цркве, и као Мистагогију=Тајноводство и Тајнодејство Цркве“, како каже у *Уводу* епископ Атанасије. Из *Тачног изложења Православне вере* светог Јована Дамаскина донет је део о *Светим и Пречистим Тајнама Господњим* који представља резиме свега светоотачкога живог благодатног искуства и богословља Свете Евхаристије, у свим њеним безмерним димензијама. Избор из прве хиљадугодишњице, без обзира што јој хронолошки не припада, смислено закључује одломак из *Студеничког типика (О Светој Литургији)* Светог Саве Српског.

Образлажући зашто у другом делу ове књиге доноси десет Поредака (Диатаксиста, Устава) Свете Литургије из грчких литургијских рукописа (8-14. век) и десет рускословенских и српкословенских Службеника (13-16. век), приређивач-аутор каже: „... треба да послуже пре свега упознавању, а онда и даљем проучавању развоја Свете Литургије, која је увек била израз живог благодатног живота и живог стваралачког богословског и литургијског предања Цркве. Као што се у Светој Литургији све креће напред, и ништа није статично, јер је она израз духоносног **покрета** Цркве ка есхатолошком Царству, тако је и са самим служењем, свештенослужбеном те небоземне, Богочовечанске Тајне. Зато и нема, и не може бити такозване ‘стандардизације’ самог текста Поретка Литургије, и поготову не једном за свагда датог ‘стагута’ текста неког Службеника, ‘кодификовања’ свих познатих до сада ‘упутстава’ и ‘рубрика’.“

Списак, на нашем језику критички приређених и коментарисаних текстова, као што рекосмо, сам по себи обавезује. Но, указујемо и на, из *Увода*, богословска разматрања литургијских питања епископа Атанасија, произашла из живог искуства свештенослужења, али и из научног, на највишем академском нивоу,

бављења овим питањима. *Увод* започиње навођењем шта је архимандрит Јустин Поповић, уз кога је епископ Атанасије Ђаконовао и свештенослуживао, записао о Светој Евхаристији, Божанској Литургији као свештенослужењу и причешћу и заједништву у Телу Христовом. Колико отварање *Литургијске читанке* са Јустином Ђелијским има смисла, говори следећи навод: „Света Литургија је доживљавање благодатне саборности, најшире и најдубље, јер то све: од Свете Тројице до последње твари доживљује једну исту Мистерију – Богочовечанску. Православље не зна за мистичизам. Оно зна за Богочовечански реализам: Богочовечанско доживљавање, преживљавање, живљење, живот. Света Литургија је непрекидно вршење спасења и обожења човека бића: врши се грандиозни Домострој спасења=Домострој обожења, обогочовечења... Света Литургија је увек лествица, мост у небо. Сваки дан си на небу. Све што је у њој – намах те пребацује у онај свет, међу Анђеле и Светитеље... Божанска Литургија је срце Цркве, срце којим живи чудотворни организам Цркве, као животворно Тело Богочовека Христа.“

У наставку, епископ Атанасије основну мисао еклисиологије апостола Павла да је Црква Тело Христово која нас сама собом води ка тајни Божанске Евхаристије као заједнице Тела и Крви Христове поткрепљује аргуменацијом из свог докторског рада *Еклисиологија Светог Апостола Павла по Светом Златоусту*: „У Богочовеку се тајанствено, мистицистички (светотајински), поистовећује Црква као Тело Његово са Евхаристијским Телом Његовим. Ово представља најдубљу истину о Цркви, која је Богом откривена кроз Апостола Павла и богонадахнуто објашњење од Светих Отаца, и посебно од Светог Златоуста.“ Даље, приређивач-аутор књиге *Христос Нова Пасха*, након цитирања архимандрита Кипријана Керна („Црква је тело Христово, Евхаристијска жртва је такође тело Христово. Према томе, Црква има евхаристијску природу. Ван

Цркве нема Евхаристије, и ван Евхаристије нема Цркве. Божанско Причешће представља сједињење са мистичким Телом Цркве. Верни се сједињују са својом Главом, Христом, у једно Тело – Свету Цркву“), још каже: „Ову темељну истину Еклисиологије и Евхаристологије Павлове налазимо остварену у животу и пракси, у реалној историји и на делу, у свештенослужењу, **јерургији** Цркве Христове, Апостолско-Православне. Божанска Литургија Православне Цркве јесте најбољи и најдубљи израз ове истине и ове стварности.“

Ако читалац пажљиво размисли образложење зашто *Литургијски Саборник* има наслов *Христос Нова Пасха* и поднаслов *Божанствена Литургија као свештенослужење, причешће и заједница у Телу Христовом*, добиће кључ за лакше разумевање основне идеје књиге и богословља које се кроз њу аргументује: „Јер Света Евхаристија, Духом Светим, у Цркви, продужује и примењује на чланове=удове тела Христовог, то јест на нама и са нама – Оваплоћење, Страдање и Васкрсење Христово. Она је доказ остварења Христовог обећања о Његовом сталном и стварном присуству у Цркви: **Ево, ја сам с вама у све дане до свршетка века** (Мт 28, 20).“

У једном делу *Увода* налази се и најава шта ће бити донето у другом тому књиге о Светој Литургији. Поред текстова из друге Хиљадугодишњице Цркве, наћи ће се и изворни поредак дравних, православних Литургија, светог апостола Јакова, Брата Господњег и светог апостола Марка. Најављено је и више навода из дела о. Јустина Поповића. Са знатижељом можемо очекивати и разматрање христолошких, пневматолошких, еклисиолошких, космолошких, сотириолошких и есхатолошких димензија Свете Евхаристије.

Приређивач истиче да ће се у другом тому говорити о питањима „као што су увођење, боље рећи обнављање изначалне праксе Цркве Православне о **чујном=гласном** (=тихогласном), за разлику од „воз-глас-

ног“ појања **Свете Анафоре**, и о **честом Причешћивању** верног народа Божијег, како у периоду редовних периода постова, тако и поготову изван периода узаконеног поста. Јер Служење Свете Литургије и неизоставно у њој учешће=Причешће није нужно везано са „**тајним**“ читањем Молитава, нити са постом.“ Тешко да некоме вернику није стало да што пре добије тумачење ових дилема, на ауторитету Цркве заснованим, што у нашем богословљу може, чини се, само епископ Атанасије Јевтић, који у Уводу још каже: „Овде бисмо само хтели да напоменемо неупућеним читаоцима, да не прихватају олако, из безазлености или незнања, приче и клевете о тобожњем дозвољавању ‘олагог причешћивања’ свима и свакоме (а за то, што негде бива неодговорних злоупотреба,

треба рећи да **злоупотреба не укида саму употребу**)“. У вези са овим, у првом тому *Литургијске читанке* још читамо: „Вера, Црква, Света Литургија, Истина, Живот хришћански не „чувају се“ ничим другим осима само *живим животом* у Вечноживоме Христу, животворном благодаћу Духа Светога. Или речено псаламски: *Окушајте и видите*=дознајте, *како је благ Господ! Тело Христово примите, Источника Бесмртнога окусите* – Светим и честим Причешћем!“ Такође, говориће се о многим и разноврсним проблемима у Православној Дијаспори.

Већ је истицано да је Зборник *Христос Нова Пасха* рађен по највишим богословско-научним стандардима, тако да сваки објављен текст може да издржи критеријум критичког издања. По том принципу се дошло и до

ауторских (богословских) аргумената у *Уводу*. Драгоцен је и избор из библиографије који може бити мотивација и за друга истраживања у овој области. О таквом приступу нема ни говора код оних који покушавају да се другачије од епископа Атанасија (слободни смо рећи и Цркве) односе према Светој Евхаристији. Велика вредност је и знатан број светоотачких текстова и литургијских поредака који до сада нису били преведени на српски језик. Ове високе издавачке принципе једино нарушава чињеница да књига није укључена у општи информациони систем публикација (недостаје СІР) што може бити препрека за доступност читаоцима и научној јавности. Нажалост, ово се често дешава када је реч о црквеним издањима.

Н. Јованчевић

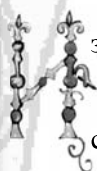
Изложба „Руски сликари, вајари и архитекте у Крагујевцу 1920-1941.“

ДОПРИНОС ЦРКВеноМ ЖИВОТУ

Као део пројекта „Руски уметници у Србији“ Народног музеја у Београду, под руководством др Ирине Суботић, у крагујевачкој Малој галерији, а у организацији Народног музеја Крагујевац, отворена је изложба о доприносу руских сликара, вајара и архитеката (избеглица пред бољшевичким терором) међуратном животу Крагујевца која показује да су емигранти имали важно место и у црквеном животу овог града и Шумадије

Андреј Васиљевић Биценко : Портрет Владике Саве

з озбиљно и ваљано приређеног каталога изложбе (аутор Татјана Милосављевић, виши кустос која је и аутор изложбе)

сазнајемо да су Руси, избеглице након Октобарске револуције, у Крагујевац почели да стижу на Васкрс 1920. године. Након организовања смештаја и укључивања у градски живот, већином су били запослени у Војно-техничком заводу, као инжењери или професори, или у Гимназији, као професори цртања, гимнастике, певања, математике, страних језика... Године 1931. у Крагујевцу је живело око шест стотина Руса.

Овом приликом указујемо само на руске сликаре и архитекте који су украшавали крагујевачке цркве, свесни да ћемо

занемарити њихов велики утицај, на пример, на урбанистичко-архитектонски изглед Крагујевца, тада једног од најсређенијих градова у држави.

Митрофан Косенко (1884-1956), професор крагујевачке Гимназије и Учитељске школе од 1934. до 1944, био је разноврстан ликовни уметник – сликар, вајар, графичар, иконописац. Године 1939, са Божидаром Сарамандићем, осликао је цркву села Гривца. Иза овог уметника остало је и неколико слика са црквеном тематиком (Црква, Жича) као и рад Борба с лавом у техници ал фреско на изливеном танком слоју малтера. „Представљен је младих на леђима лава. И овај рад сведочи о Коснековом смислу за композицију и стилизацију, у овом случају инспирисану српс-

ким средњовековним живописом. Оштар цртеж, колорит – маслинасто окер, тамно црвен, истичу се занимљиви детаљи појзажа.“

Најдубљи траг у Крагујевцу руски уметници оставили су учествујући у сређивању Саборне цркве Успења Пресвете Богородице. По пројекту руског архитекте Мониде Мактејева током 1928. године подигнут је звоник поред Саборне цркве. А официр и вајар Александар Редкин заслужан је за дуборезни део владичанског престола и иконостаса Саборне цркве који је осликао познати уметник Андреј Василевич Биценко (1886-1985), црквени сликар који је оставио значајан траг у црквеној уметности Србије (између два светска рата) и Сједињених Америчких Држава (после Другог светског рата).

Биценко спада у ред оних руских сликара емиграната који су иза себе оставили значајно дело и о којима се доста зна. О његовом ангажовању на осликавању иконостаса крагујевачке Саборне цркве Тајјана Милосављевић у каталоги изложбе пише: „Иконостас у Новој цркви у Крагујевцу, сликан 1926. године, у целини је примљен 22. марта 1927. године. Овај иконостас исликан у стилу академског реализма, сматра се блиским црквеном сликарству Уроша Предића, са којим је Биценко био велики пријатељ и годинама у преписци. Чињеница је да је Биценко у изради икона узоре тражио, како у традиционалном српско-византијском стилу, тако и у руском сликарству. Сликане су на платну, кашираном на дрво. Цртеж је мало несигуран, колорит – одмерен, мада се добија утисак да се све дешава у измаглици.“

Сматра се да су иконе Јаванђелиста (Царске двери), Успенија Пресвете Богородице (престона), Свети Јован Крститељ (јужне двери), оригинални радови, а да су Свети Сава и Свети Симеон копије Уроша Предића. Остале иконе се сматрају копијама руских сликара...

Карактеристике овог иконописања биле би – златасто, окер, смеђи колорит, видљива линија која описује контуре светитеља,

у обради одеће – видљиви набори, графизам, у сликању инкарната окер и маслинасте боје. Треба рећи да је Биценко имао обичај, као и његов пријатељ Урош Предић, да користи живе моделе, поред средњовековних узора, примеђује се понављање физиономија.

Иако постоје неке недоследности у сликању (самим тим што су присутне и копије различитих узора, поред оригиналних радова), изванредан дрворез доприноси да Биценков иконостас у Крагујевцу оставља више него повољан општи утисак.“

Након што се 1951. године иселио у САД, радио је за српске и руске цркве (Лорену, Охајо, Минланду, Кливленду...). Сусретао се и са источноамеричким и канадским епископом СПЦ др Савом Вуковићем (1967-1977), потоњим шумадијским (1977-1991) чије је портрет урадио крајем шездесетих година прошлог века. Портрет се чува у Епископском двору Шумадијске епархије. У питању је класичан портрет црквене личности, достојанствен у ставу, са инсигнијама, одмереног колорита, препознајемо владика Саву као четрдесетогодишњака.

Изложба која аутентично објашњава да је Крагујевац између два светска рата добио много захваљујући учешћу избеглих Руса у његовом јавном животу (сликара, вајара, архитеката) може да

Андреј Василевич Биценко: Иконостас у новој цркви у Крагујевцу

послужи и као подстицај за озбиљније истраживање о утицају емиграната из Совјетске Русије на укупан друштвени живот и конкретније, када је реч о Цркви, да ли је крагујевачки црквени живот, у теолошком смислу, био под утицајем значајних руских богослова, као што се то дешавало на ширем плану, у Југославији и Европи.

Р. К.

КОЛОНИЈА ШКОЛЕ ИКОНОПИСА МОЗАИКА И МИНИЈАТУРЕ

У периоду од 21. до 28. маја 2007. године у манастиру Светих Архангела на Тресијама, одржана је колонија полазника Школе иконописа, мозаика и минијатуре по завршеном првом нивоу образовања

У колонији је учествовало 17 од 25 ученика који су похађали школу од почетка децембра 2006. године до маја 2007. године. Они су били подељени у четири групе: три групе иконописаца и једна мозаичара. За квалитетно одржавање наставе задужено је пет професора: Зоран Лазаревић, Дејан Манделц и Бојан Главонић водили су класе иконописа, Љиљана Ривић мозаик, Јованка Владић минијатуру и Војин Милосављевић - стручни сарадник и организатор наставе. Колонија је замишљена као евакуација петомесечног рада.

Циљ школе Светих Архангела је да пружи целовит православни поглед на црквену уметност и стваралаштво уважавајући две димензије: исторјиски хришћански живот и есхатолошки (будући) живот, то јест димензију идеалног.

Полазници имају могућност да се упознају са различитим модалитетима хагиографије, како теоретски, тако и практично (занатски), али и да упознају православну веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, као и могућност да спознају да је литургијско искуство подлога и оквир на којој се темељи целокупна црквена уметност.

Настава је расподељена у четири нивоа, од којих сваки има одређене циљеве и задатке.

У току боравка у манастиру, иконописци су имали задатак да осликају икону по сопственом избору, а мозаичари да израде две нефигуралне декорације (бордуре) предвиђене да се уграде на припрату манастирске цркве и једну мозаичку икону – лик Господа Исуса Христа.

Кроз учешће у богослужењима и манастирском животу, полазници су имали могућност да упознају начин живота различит од уобичајеног. Духовна и радна саборност као и гостопримство, љубав и подршка архимандрита оца Јована (Маричића), изнедрила је висококвалитетне радове.

У току трајања колоније организована је и радна екскурзија у оквиру које су ученици посетили манастире рудничког краја. Такође је одржано и предавање мр Новице Шолаје на тему иконописачких манастирских школа на територији данашње Хрватске, као и предавање и промоција књиге ипођакона Димитрија Плећевића о превлачким новомученицима. Полазницима колоније било је омогућено да на видео биму погледају демонстрацију сликања иконе Господње оца Стаматиса Склириса, коју је он недавно извео у београдској галерији „Прогрес“.

На крају колоније, на празник Силазка Светог Духа на апостоле, организована је изложба у манастиру.

У просторијама школе у Београду, улица Иван Бегова бр. 7 (клуб Боготражитељ) 8. јуна у 20.00 часова биће отварање изложбе која ће трајати до 17. јуна 2007. године. На отварању изложбе биће представљен и програм школе.

Војин Милосављевић
Дејан Манделц

БОГ ЈЕ ГОВОРИО СВЕТИМА

На духовски уторак, 29. маја 2007. године, у сали парохијског дома цркве Светог Архангела Гаврила (тзв. Врбичка црква), у Аранђеловцу, отац Лука (Анић), игуман цетињског манастира, одржао је предавање на тему „Бог је говорио светима“

ерни народ овога краја, који је учинио салу препуном, пред само предавање отпевао је једнодушно тропар празника Силаска Светог Духа на апостоле, а игуман Лука је изразио велику радост да је у Аранђеловцу, граду где је провео своје детињство и рану младост.

Отац Лука је отпочео предавање указивањем на значај Духовске Благодати и самог празника Силаска Светог Духа на апостоле. Затим је подсетио да је данашњи човек огрубела срца и затворене душе, и да као такав остаје углавном затворен за примање Благодати и неспособан да прими живог Бога у себе, и допусти Богу да дела у њему, да га преображава и упућује на пут обожења и спасења. Цитирајући Христове речи: „Будите свети као што сам ја свет“, игуман Лука се пита: „Није ли ово тешка заповест и јака реч? Али опет, има ли и једне речи коју је рекао Христос, а да је та реч празна, и да у себи нема силу која нам помаже да је испуњимо? Господ то није рекао анђелима, већ нама који смо овде у телу, на земљи, у странствовању, на путу у ону истинску отацбину за коју ништа не треба да припремамо до чистог срца, да се у њега усели Бог.“ Јер да је земља истинска отацбина, Христос који се Оваплотио остао би на њој, а не би се Вазнео на небо и рекао да је то пут који све нас чека. Светитељи имају слободан приступ Богу. Шта значи имати слободу пред Богом и говорити му „Ти“ и не осећати никакву препреку у односу са Њим? Бог је Говорио светима, не само због њих, јер је кроз њих говорио и нама. Они показују у својој слободи да је Бог прво нашао нас па тек ми онда тражимо њега. Кључ је у Оваплоћењу Христовом. Вечни живот није временска категорија. Кад би овај наш земаљски живот постао

вечни живот, био би тешка патња. „Рај или спасење наших душа је Бог у нама и ми у Богу створени као једно.“ На празник силаска Светог Духа ми слаavimo управо потпуно испуњење човека у Богу, човеково испуњење Духом Светим.

Отац Лука је подсетио да се Дух Свети излио на апостоле, који су били «неуки рибари», удаљени од овоземљске мудрости и учености. Указујући на примере светитеља, међу којима има много оних који нису загађени светском науком, који као да су због тога способнији да приме благодат Духа Светог, отац Лука се присетио примера старца Пајсија Светогорца, старца Силуана Атонског, старца Тадеја Витовничког, светих старца руске пустиње, као и још једног нашег савременика, старца Јефрема Светогорца. Заједничко за многе од ових светих људи је благодат која је из њих исијавала толико да их је било немогуће гледати у очи. С друге стране, сви ови свети старци су зрачили благошћу и невиношћу до безазлности. Део свог личног искуства (разговори са старцем Тадејем и Јефремом) отац Лука је поделио са присутнима, наводећи неке савете које је добијао од ових богонадахнутих људи.

Говоривши о старцу Силуану Атонском, поменуо је његову покупу старцу Стратонику са Кавказа, у којој овај светитељ истиче да „свети не говоре од себе, него преносе оно што Дух Свети казује њима“. У светитеље се упило Царство Небеско у тој мери да је блистало кроз читав њихов живот и сведочило о благодати која их је посетила.

На самом крају предавања, отац Лука се осврнуо на кондак празника, указујући на део који

говори о силаску „Вишњег“ на земљу да раздели језике и на тај начин спречи народе да се уједињују да би пркосили самом Богу и да тако, како игуман рече, «не унакажавају Лик Господњи у себи». Супротног дејства је чин силаска Светог Духа у виду раздељених огњених језика на апостоле, који уједињује све народе на саборно прослављање Славе Божије, чинећи од њих Цркву.

Отац Лука се запитао зашто ће заплакати свако колена на Другом Христовом доласку, и покушао да одговори: „Ми, хришћани, волимо Христа и жељно очекујемо Његов долазак, и веома ћемо се обрадовати и заплакати од среће када Он дође, али плакаћемо и због тога што ћемо видети себе онаквим каквим нас је Бог замислио и бићемо тужни што ту димензију светости нисмо остварили.“

Да би избегли замке нечастивог и превазишли силину искушења морамо знати, завршио је отац Лука цитирајући архимандрита Софронија, ученика старца Силуана Атонског, да је „једина реалност Царство Христово, а да је све друго пролазно и ништа насупрам тог Царства“.

Зоран Алексић, јереј

АНТОЛОГИЈА СРПСКЕ ХРИШЋАНСКЕ ПРИЧЕ ЧЕСМА ВОДЕ ЖИВЕ

Приредио: Владимир Димитријевић; Издавачи: Пролог, Духовни центар светог владике Николаја, Плато; Врњачка Бања, Краљево, Београд 2006

Нрошле године обрадовала нас је несвакидашња књига. Реч је о «Антологији српске хришћанске приче». Колико је нама познато, изузимајући донекле «Српске празничне приче» Саше Хаџи Танчића, по први пут наша култура и Црк-

ности», ипак смо мишљења да им овде није место. Ово је, уједно, и наша највећа замерка приређивачу.

Друга целина је названа «Хришћанске бајке и легенде» и доноси добар избор из наше народне књижевности. Наравно, најбројније су приче о Светом Сави. Ту ступамо на чврсто тло српске хришћанске приче, на којем остајемо до самог краја књиге.

Трећа целина је названа «Романтичари и рани реалисти». У њој су приче Ђуре Јакшића, Ј. Ј. Змаја, Јанка Веселиновића, Сремца и Драгутина Илића.

Наредна целина је названа «Од реализма ка модерни». Почине незаобилазном причом «Први пут са оцем на јутрење» Лазе Лазаревића, па преко Матавуља, Ранковића, Домановића, Светозара Ћоровића и Кочића завршава мање познатим Тадијом Костићем.

Затим следе «Модернисти». Ту су Ускоковић, Милићевић и Бора Станковић.

Следећа целина названа је «Између два рата» и у њој се налазе Васић, Настасијевић, В. Петровић, Исидора Секулић, Г. Божовић, С. Симић, али и Николај Велимировић и Јустин Поповић.

Поглавље названо «Ратно доба» доноси причу само једног приповедача. То је Драгутин Илић – Јејо, чија је приповетка «Смрт српског домаћина» по нашем мишљењу с правом увршћена у ову антологију.

На ово поглавље надовезује се оно названо «Послератни приповедачи», које сведочи о постојању прича са хришћанском тематиком и поруком, у за то нимало повољном периоду. Иако је наша савремена прича све само не хришћанска, ту је, уз неколико несумњиво значајних писаца (Ћопић, М. Ј. Вишњић, М. Данојлић, Басара), и низ мање познатих писаца (потписнику ових редова неки од њих

су сасвим непознати), за чије је приче приређивач сматарао да заслужују место у оваквој антологији (Банковић, Радовић, Јаћимовић, Јанковић, Матејић, Крстановић, Велеушић, Миловић, Арсенијевић, Сандић и Симић).

На самом крају налази се поглавље «Уместо епилога», које садржи само једну причу. Реч је о «Касијани» светог владике Николаја Велимировића.

Шта рећи о самом избору? Чини нам се да је он веома добар. Наравно, увек су могуће извесне измене или допуне, али оне су у највећој мери ствар личног укуса приређивача.

Читајући ову књигу не можемо а да не приметимо да су дешавања у нашој историји пратила и дешавања у нашој књижевности. Ако погледамо период до Другог светског рата, приметимо да су тада готово сви наши значајнији приповедачи писали «хришћанске» приче, а ако погледамо период после Другог светског рата, јасно ћемо видети да је таквих писасца веома мало. Ипак, приређивач је уложио велики труд да нам и за тај период пронађе и понуди на увид приче више аутора који, по његовом мишљењу, испуњавају књижевне и тематске критеријуме ове збирке.

Једна од озбиљнијих замерки односи се на недостатак основних података о ауторима заступљеним у књизи. Ипак, можемо рећи да је пред нама значајна књига и упутити похвале антологичару и издавачима ове збирке. Рецимо и да је опрема веома добра, да је слог читак и прегледан и да је обим књиге 345 страна великог формата.

Читалац који се пита у којој је мери наша култура, нарочито књижевност, прожета хришћанским духом, у овој Антологији може пронаћи извесне одговоре.

Никола Миловић, јереј

АНТОЛОГИЈА

Српске хришћанске
приче

ЧЕСМА
ВОДЕ
ЖИВЕ

ва добијају једну овакву књигу. Приређивач је имао амбицију да у њој сабере све оно најбоље што је у жанру приче написано на српском језику, од средњовековља па до данас, а по тематици или по духу носи хришћанску поруку. Приче су у њој груписане у целине по углавном класично схваћеним литерарним епохама.

Прва целина је названа «Средњовековне приче (апокрифи)». Увршћавање ових текстова у овакву антологију донекле је проблематично, јер средњовековни апокрифи припадају преведеној књижевности (додуше у српској редакцији). Иако су, како то с правом у предговору наглашава антологичар, «снажно утицали на потоња дела народне књижев-

ПРОТОЈЕРЕЈ МИЛОВАН ГАЈИЋ - ПАРОХ ЛАПОВСКИ

После краће и тешке болести, четврте недеље по Васкрсу, 29. априла 2007. године упокојио се у Господу протојереј Милован Гајић, парох Прве лаповске парохије

Упокојни прота Милован рођен је 1952. године у темнићком селу Тољевцу, селу чувеном по побожности и црквености мештана. Још од малих ногу научен је од побожних родитеља да је вера у Господа Исуса Христа основ свега. По овом примеру, после завршене осмогодишње школе, уписује Богословију у Призрену, да би богословско школовање окончао у Сремским Карловцима. За све који су га познавали његово опредељење за богословију није било изненађење. Међутим, зна се да у то време није било лако изучавати ову школу, као што је многе тешкоће и проблеме доносио свештенички позив. Прота Милован све тешкоће успешно превладава јер су му у срцу биле урезане Спаситељеве речи: Ко хоће да иде за мном нека се одрекне себе и узме крст свој и иде за мном. Његова вера и љубав према мајци Цркви биле су јаче од свих невоља и недаћа.

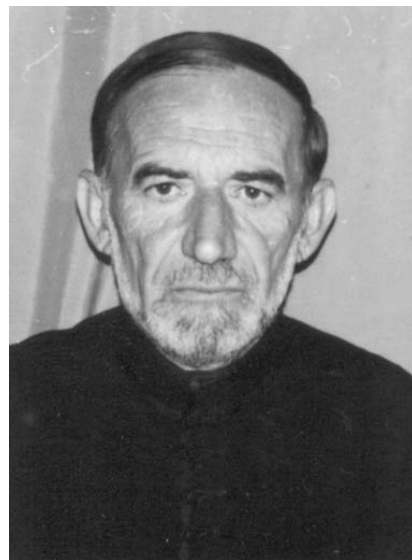
У браку са протиницом Слађаном добио је сина Николу и кћерку Марију који данас имају своје породице. Нарочито се хвалио и поносио са два унука и унуком који су били његова највећа радост и утеха.

Свештенички век провео је у Шумадији. Најпре је био свештеник у Клоки, селу између Тополе и Смедеревске Паланке. Након тога, долази у Лапово у којем је пуних двадесет седам година, до последњег овоземаљског дана, био служитељ Господњег олтара. Био је цењен и омиљен међу парохијанима. Уживао је и углед међу свештеницима који су много тога могли од њега да науче. Препознатљив је био по звонком гласу

и добром слуху, тако да су његова богослужења прерасла у право благољепије.

На дан сахране, 30. априла 2007. године, Свету Литургију у лаповском храму Преподобне матере Параскеве, служио је Његово преосвештенство епископ шумадијски Г. Јован, уз саслужење великог броја свештеника Шумадијске епархије. Након Литургије, о свештеничким врлинама протојереја Милована Гајића говорио је владика Јован, наглашавајући да је многе своје крстове стрпљиво и с вером носио.

На опелу, поред верног народа Лапова, учествовало је и више десетина свештеника. У име епископа шумадијског, од прота Милована опростио се протонамесник Љубиша Ђураш, архијерејски намесник рачански: „Драги оче прото, наш живот овде на земљи, који пролазимо од рођења до смрти, стално се скраћује и приближава крају. Овај пут некеме је дужи, неком краћи, како је Бог одредио. Ти си дошао на крај свог животног пута који је некада знао бити широк и леп, а некад узак и тежак, са пуно мука и невоља. Није важно колико је дуго човек живео, већ шта је за време њега урадио. Ти си својим животом овде на земљи сведочио Васкрслог Господа и својим примером си показао како свештеник треба да живи. Зато верујем да се на тебе могу односити речи Господа Исуса Христа: Добри и верни слуго у маломе си ми био веран, над многима ћу те узвисити. Ево, сада је дошло време да се из овоземаљског света преселиш у један бољи и лепши, где нема плача, туге и уздисања. Знаш да си цео свој живот посветио Богу,

народу и породици и сада је време да за све то примиш награду у Царству Небеском. Знаш да за твоју породицу и пријатеље нема речи утехе, али утеха треба да им буде то што су те имали и што су живели с Тобом.“

На гробу се од прота Милована опростио његов школски друг, протојереј ставрофор Божић Фемић, који је говорио о школским данима и о пријатељству од петнаесте године па до данашњег дана. Мноштво народа, његових парохијана и колега проту Милована испратило је на вечни пут.

Госпде Исусе Христе, Истински Архијереју, који си на крсном олтару принео Себе самога Богу Оцу као чисту и непорочну жртву ради нас грешних, опрости своме служитељу Миловану свако прегрешење његово учињено у овом животу и прими душу његову у наручје Аврама, Исака и Јакова, тамо где сви праведници почивају. Нека је вечни покој проти Миловану и нека му Бог души опрости.

*Љубиша Ђураш,
протонамесник*

СЛУЖБЕНИ ДЕО – ПРОМЕНЕ У ЕПАРХИЈИ ШУМАДИЈСКОЈ

Његово преосвештенство епископ шумадијски Господин Јован благоизволео је у периоду од 1. априла 2007. до 31. маја 2007. године:

Осветити:

Нови иконостас за храм Свете Тројице у Корићанима – Крагујевац, 5. маја 2007;

Нови иконостас за храм Спаљивања моштију Светог Саве у Барајеву, 10. маја 2007;

Новоподигнуту чесму са мозаичком фреском Свете Петке у порти храма Свете Петке у Смедеревској Паланци, 13. маја 2007.

Одликовати:

Орденом Светог Симеона Мироточивог:

Господина Слободана Никодијевића из Смедеревске Паланке.

Архијерејском граматом признања:

Господина Новицу Радивојевића из Смедеревске Паланке;

Господина Драгишу Димитријевића из Смедеревске Паланке;

Господина Милинка Цветковића из Смедеревске Паланке;

Господина Драгана Вејновића из Смедеревске Паланке.

Правом ношења црвеног појаса:

Јереја Јовицу Јовановића, привременог пароха Пете јагодинске парохије при Новој цркви;

Јереја Небојшу Младеновића, привременог пароха Четврте јагодинске парохије при Новој цркви;

Ђакон Нинослава Дирака, парохијског ђакон Старе јагодинске цркве.

Достојанством протонамесника:

Јереја Зорана Симоновића, привременог пароха Ракитивско-праћинске парохије;

Јереја Видоја Рајића, привременог пароха Прве селевачке парохије;

Јереја Раденка Гавриловића, привременог пароха Церовачке парохије;

Јереја Драгана Милутиновића, привременог пароха Друге селевачке парохије.

Чином протопрезвитера:

Протонамесника Станишу Јовановића, привременог пароха Треће јагодинске парохије при Старој цр-

кви;

Јереја Срђана Јовановића, привременог пароха Треће јагодинске парохије при Новој цркви;

Јереја Ивана Јовановића, привременог пароха Друге јагодинске парохије при Новој цркви;

Протонамесника Рајка Стефановића, професора Богословије Светог Јована Златоустог у Крагујевцу;

Протонамесника Синушу Марковића, пароха Прве становске парохије у Крагујевцу;

Протонамесника Драгишу Савића, привременог пароха Треће паланачке парохије при Преображенском храму;

Протонамесника Ђорђа Ковачевића, привременог пароха Треће азањске парохије.

Правом ношења напрсног крста:

Протојереја Радомира Ракића, пензионисаног пароха Друге јагодинске парохије при Старој цркви;

Протојереја Николу Гвоздића, привременог пароха Друге паланачке парохије при храму Свете Петке.

Поделити благослов за искушеништво:

Драгани Рунић у Световаведењској обители манастира Каленића;

Бојану Шекарићу у Светоуспенској обители манастира Денковца.

Замонашити:

По чину расе и камилавке:

Искушеницу Јелену (Томашевић), сестру Благовештенске обители манастира Благовештења Рудничког, давши јој монашко име Јефимија;

Искушеницу Бранку (Влајковић), сестру Светониколајевске обители манастира Никоља Рудничког, давши јој монашко име Ангелина.

По чину мале схиме:

Искушеника Бојана (Шекарића), сабрата Светоуспењске обители манастира Денковца, давши му монашко име Јефрем;

Монахињу Евдокију (Недић), игуманију Светониколајевске оби-

тели манастира Никоља Рудничког, оставивши јој досадашње монашко име;

Монахињу Ирину (Недић), сестру Светониколајевске обители манастира Никоља Рудничког, оставивши јој досадашње монашко име;

Монахињу Александру (Госић), сестру Светониколајевске обители манастира Никоља Рудничког, оставивши јој досадашње монашко име.

Поверити у опслуживање:

Протојереју Милутину Поповићу, пензионисаном пароху Поточке парохије, упражњену Парохију обрешку у Обрежу.

Разрешити:

Протојереја ставрофора Слободана Станојевића, привременог пароха Обрешке парохије, даље дужности парохијског свештеника.

Примити у свезу клира:

Преподобног јеромонаха Леонтија (Француског), досадашњег сабрата манастира Папраће, из Епархије Зворничко-тузланске;

Преподобног јеромонаха Макарија (Тошоћа), досадашњег сабрата манастира Светог Прохора Пчињског, из Епархије врањске;

Пречасног јереја Марка Дабића, из Епархије врањске.

Поделити канонски отпуст:

Драгану Арсићу, свршеном студенту Богословског факултета Светог Саве у Либертивилу, за Епархију америчко-канадску;

Јереју Марку Дабићу за Епархију нишку.

Поделити благослов за постдипломске студије:

Господину Александру Обрадовићу из Смедеревске Паланке.

Упокојили се у Господу:

Протојереј Милован Гајић, парох Прве лаповске парохије.

СЛУЖБЕНА, ПРИЕМИ И ПОСЕТЕ ЕПИСКОПА ШУМАДИЈСКОГ ГОСПОДИНА ЈОВАНА

од 1. априла до 31. маја 2007. године

АПРИЛ

1. април 2007 – Цвети:

Служио Свету архијерејску литургију у Старој цркви у Крагујевцу.

2. април 2007:

Служио Литургију пређеосвећених дарова у цркви Светог кнеза Лазара у Белошевцу – Крагујевац.

3. април 2007:

Служио Литургију пређеосвећених дарова у манастиру Драчи.

4. април 2007:

Служио Литургију пређеосвећених дарова у цркви Светог великомученика Пантелејмона у Станову – Крагујевац.

5. април 2007 – Велики четвртак:

Служио Свету архијерејску литургију у манастиру Дивостину;

Служио Велико бденије – читање страсних јаванђеља у Саборној цркви у Крагујевцу.

6. април 2007 – Велики петак:

Служио Царске часове, изношење плаштанице и статије у Саборној цркви у Крагујевцу.

7. април 2007 – Велика субота, Благовести:

Служио Свету архијерејску литургију у манастиру Благовештењу Рудничком и пререзао славски колач поводом храмовне славе;

Посетио манастире Петковицу и Дивостин;

Примио архимандрита Алексеја, настојатеља манастира Светог Луке у Бошњанима, протојереја Војислава Одавића, пароха у Петки код Лазаревца, протојереја ставрофора Радослава Станковића, старешину Нове јагодинске цркве и ђакона Нинослава Дирака, парохиског ђакона Нове јагодинске цркве.

8. април 2007 – Васкрс:

Служио Васкршње јутрење у Саборној цркви у Крагујевцу са литијом улицама Крагујевца;

Служио Васкршњу Литургију у Саборној цркви у Крагујевцу;

Служио Пасхално вечерње у Новој јагодинској цркви.

9. април 2007 – Васкрсни понедељак:

Служио Свету архијерејску литургију у храму Светог великомученика Пантелејмона у Станову – Крагујевац;

Служио вечерње у манастиру Благовештењу и замонашио по чину расе и камилавке искушеницу Јелену (Томашевић), давши јој монашко име Јефимија.

10. април 2007 – Васкрсни уторак:

Служио Свету архијерејску литургију у манастиру Дивостину.

11. април 2007:

Служио Свету архијерејску литургију у Саборној цркви у Крагујевцу и крстио малу Марију, кћерку свештеника Саше Антонијевића.

12. април 2007:

Примио у манастиру Каленићу директоре Републичког и Крагујевачког завода за заштиту споменика културе и председника општине Рековац;

Примио протојереја стварофора Мићу Ћирковића, архијерејског намесника орашачког;

Посетио манастир Манастирак у Великој Крушевици.

13. април 2007:

Рад у епархијској канцеларији;

Присуствовао у Дому синдиката у Крагујевцу дечијој представи Бела недеља;

Осветио у селу Бошњанима код Раче Крагујевачке чесму са мозаиком у дому др Зорана Иванковића, директора Болнице „Др Драгиша Мишовић“ у Београду;

Примио епископа Г. др Атанасија (Јевтића).

14. април 2007:

Служио, са епископом Атанасијем, Свету архијерејску литургију у селу Тулежу и осветио темеље за нови храм;

Посетио храм Светог великомученика Георгија у Венчанима;

Посетио храм Светих апостола Петра и Павла у Аранђеловцу;

Примио епископа пожаревачко-браничевског Г. др Игнатија.

15. април 2007:

Служио Свету архијерејску литургију у храму Светог великомуче-

ника Димитрија у Великој Иванчи.

16. април 2007:

Служио у манастиру Каленићу Свету архијерејску литургију и годишњи парастос архимандриту Георгију;

Посетио манастир Прерадовац.

17. април 2007:

Рад у епархијској канцеларији.

19. април 2007:

Учествовао, са епископом пожаревачко-браничевским Г. др Игнатијем на духовној трибини у Тополи.

20. април 2007:

Служио Свету архијерејску литургију у манастиру Денковцу и замонашио искушеника Бојана (Шекарића), давши му монашко име Јефрем

21. април 2007:

Служио Свету архијерејску литургију у школском храму Светог Јована Златоустога у крагујевачкој Богословији и присуствовао школским часовима;

Венчао у Саборној цркви у Крагујевцу Драгана и Наташу.

22. април 2007:

Служио Свету архијерејску литургију у храму Светих жена мирносица у Винчи и пререзао славски колач поводом храмовне славе;

Посетио винарију „Александровић“ у Винчи.

23. април 2007:

Посетио цркву у селу Мастирини код Опарића ради почетка обнове.

24. април 2007:

Одржао више састанака у Патријаршији СПЦ у Београду.

26. април 2007:

Осветио предузеће „Морава“ у Крагујевцу;

Посетио у Пожаревцу епископа пожаревачко-браничевског Г. др Игнатија.

27. април 2007:

Рад у епархијској канцеларији.

28. април 2007:

Служио Свету архијерејску литургију у Саборној цркви у Крагујевцу;

Примио архимандрита Алексеја, настојатеља манастира Светог Луке

у Бошњанима.

Служио бденије у Саборној цркви у Крагујевцу.

29. април 2007:

Служио Свету архијерејску литургију у цркви Светог великомученика Пантелејмона у селу Клоки;

Осветио кућу свештенику Мирку Тешићу;

Посетио манастир Ћелије код Лазареваца.

30. април 2007:

Председавао састанку комисије за спровођење тендера за доградњу Владичанског двора у Крагујевцу;

Присуствовао у београдској галерији „Прогрес“ отварању изложбе икона протојереја Стаматиса Склириса.

МАЈ

1. мај 2007:

Венчао у Новој јагодинској цркви Дарка и Снежану Марковић;

Посетио, са председником општине Баточина, храмове у Брзану, Бадњевцу, Жировници, Кијеву и Вазнесењски манастир у Доброводици;

Примио др Радета Николића.

2. мај 2007:

Примио крагујевачке лекаре др Драгана Раонића и Михаила Пантовића;

Учествовао у вечерњем богослужењу у цркви Светог Пантелејмона у Станову – Крагујевац и дао упуства за нове радове на храму.

3. мај 2007 – Свети Николај

Жички:

Саслуживао на Светој архијерејској литургији у манастиру Лелићу;

Посетио манастир Ћелије и поклонили се гробу архимандрита Јустина Поповића;

Посетио манастир Јовање;

Посетио село Петку код Лазареваца ради договора о подизању нове цркве.

4. мај 2007:

Примио директоре у крагујевачкој Електрошумадији Ивана Савића и Ивана Радовића;

Примио потпредседника Епархијског савета Радишу Пљакића.

5. мај 2007:

Служио Свету архијерејску литургију у цркви у Корићанима – Кра-

гујевац и осветио нови иконостас;

Замонашио у манастиру Никољу Рудничком, по чину мале схиме, расофорне монахиње Евдокију, Ирину и Александру, а по чину расе и камилавке искушеницу Бранку (Влајковић), давши јој монашко име Ангелина.

6. мај – Ђурђевдан:

Служио Свету архијерејску литургију у Венчанима и пререзао славски колач поводом храмовне славе;

Посетио господина Драгана Томића, директора РЕИК-а „Колубара“.

7. мај 2007:

Говорио у Селевцу на промоцији књиге о цркви брвнари у овом селу.

8. мај 2007:

Рад у епархијској канцеларији; Посетио манастир Каленић, Варварин и Параћин;

Осветио стан протојереја Добривоја Милуновића;

Присуствовао у крагујевачкој Богословији представљању књига протојереја проф. др Димитрија Калезића.

9. мај 2007:

Служио Свету архијерејску литургију у Бресници – Крагујевац и пререзао славски колач поводом храмовне славе – Светог Јоаникија Давичког.

10. мај 2007 – Спаљивање моштију Светог Саве:

Служио у Барајеву Свету архијерејску литургију, осветио иконостас и пререзао славски колач поводом храмовне славе;

Крстио у Вреоцима малог Луку, сина свештеника Горана Радовановића;

Учествовао у Београду у представљању књиге Ивана Стевовића о архитектури манастира Каленића.

11. мај 2007:

Присуствовао у Лазаревцу предавању професора Владете Јеротића о болести и наркоманији.

12. мај 2007:

Служио Свету архијерејску литургију и освећење јелеја у манастиру Каленићу.

13. мај 2007:

Служио Свету архијерејску литургију и осветио чесму и мозаич-

ку фреску при храму Свете Петке у Смедеревској Паланци

14 – 25. мај 2007:

Учествовао на редовном заседању Светог архијерејског сабора СПЦ.

17. маја 2007:

Служио Свету архијерејску литургију у манастиру Саринцу и пререзао славски колач поводом манастирске славе.

19. мај 2007:

Венчао у Саборној цркви у Крагујевцу Игору и Марију.

20. мај 2007:

Служио Свету архијерејску литургију у селу Белини.

22. мај 2007:

Служио Свету архијерејску литургију у манастиру Никољу и пререзао славски колач поводом манастирске славе.

26. мај 2007 – Задушнице:

Служио Свету архијерејску литургију и општи парастос у Саборној цркви у Крагујевцу.

27. мај 2007 – Духови:

Служио Свету архијерејску литургију у Саборној цркви у Крагујевцу.

28. мај 2007 – Духовски

понедељак:

Служио Свету архијерејску литургију у Старој цркви у Крагујевцу, предводио градску литију и пререзао славски колач поводом храмовне славе.

29. мај 2007:

Служио Свету архијерејску литургију у Барошевцу;

Посетио манастир Ћелије; Крстио малу Анастасију, кћерку пароха јунковачког Милана Матића.

Председавао раду комисије за доградњу Владичанског двора у Крагујевцу.

30. мај 2007:

Служио у Варварину Свету архијерејску литургију и парастос пострадалим у НАТО бомбардовању.

31. мај 2007:

Примио епископа пожаревачко-браничевског Г. др Игнатија и протојереја професора др Радована Биговића.

Учествовао на научном скупу у Крагујевцу „Иконостас као духовни и културни печат православних хришћана“.

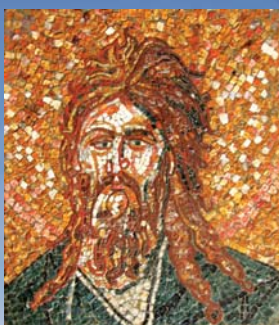
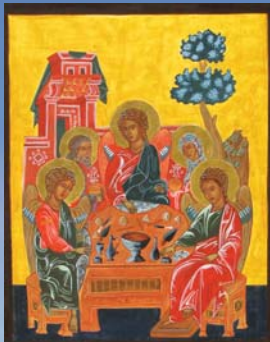
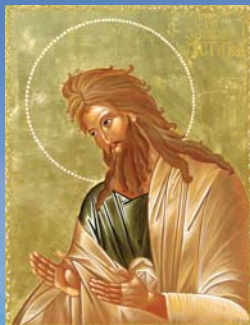
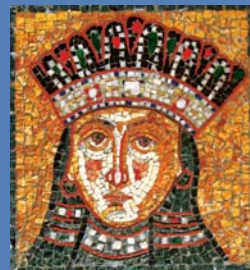
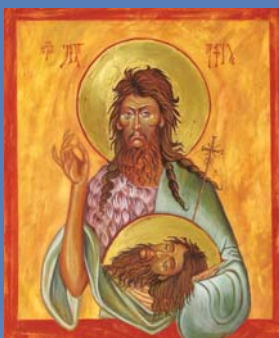
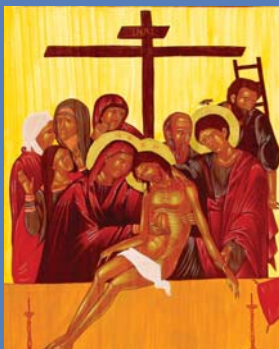

ТРОЈИЦЕ У КРАГУЈЕВЦУ

*Литургијско
прослављање
славе Старе
крагујевачке
цркве и
литија града
Крагујевца,
Духовски
понедељак 2007.
године*

ШКОЛА СВЕТИХ АРХАНЂЕЛА МАНАСТИРА ТРЕШЊЕ

фотографије: Дејан Мандегић

РАДОВИ ПОМАЗНИКА ШКОЛЕ ИКОНОПИСА И МОЗАИКА НАСТАВНИ У
ТОКУ КОЛОНИЈЕ У МАНАСТИРУ ТРЕШЊЕ